PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PONEDELJEK, 25. JANUARJA 1965 • LETO VI., ŠTEVILKA 22 • CENA 20 DIN

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLE
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

Prva izdaja

Sožalje in izjava predsednika Tita

»Velik ne samo kot politik in državnik, marveč tudi kot človek«

BEOGRAD, 24. januarja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal britanski kraljici Elizabeti II. naslednjo brzojavko: »Ob smrti velikega britanskega državnika sira Winstona Churchilla izražam vašemu veličanstvu in ljudstvu Združenega kraljestva iskreno sožalje.

Globoko sem prepričan, da se bodo narodi držav — članic antifašistične koalicije zmeraj hvaležno spominjali Churchillovega bojevitega duha, njegovega neutrudnega dela in velikega prispevka za zmago zaveznikov v drugi svetovni vojni«.

Josip Broz Tito je poslal sožalno brzojavko tudi soprogi pokojnega Winstona Churchilla: »V hudi bolesti, ki vam jo je zadala smrt sira Winstona, pošiljam v imenu svoje soproge in v svojem imenu vam, vašemu sinu Randolphu in ostalim članom vaše družine izraze najinega najglobljega sožalja.«

BEOGRAD, 24. jan. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je dal britanski radijski postaji BBC naslednjo izjavo o Winstonu Churchillu:

»Do tega velikega državnika je bila usoda zelo skopa, ker mu je pustila komaj nekaj let mirnega življenja in oddiha po dolgoletnem napornem političnem in državniškem delu. Anglija je imela v svoji zgodovini le malo velikih državnikov, vendar pa je redko kdo zapustil v vsem svetu vtis tako močne in velike osebnosti.

Imel sem priložnost, da sem med vojno, leta 1944, v Neaplju osebno spoznal gospoda Winstona Churchilla, ki mi je zbudil nepozaben in močan vtis, ne samo kot politik in državnik, marveč tudi kot človek. Čeprav so bili najini pogledi politično in ideološko diametralno nasprotni, je bilo že najino prvo srečanje odkrito, pristno in prisrčno. Seveda je k temu veliko prispeval skupen boj, v katerem so naši narodi prispevali tako velike žrtve. Winston Churchill je bil v tem času dobro obveščen o našem boju in je visoko cenil naš prispevek.

Čeprav je bil že tako v letih, me je njegova vitalnost močno prevzela. Gledal sem ga, kako se vzpenja in kako odhaja s številnih bojnih ladij v neapeljski luki, kjer se je koncentriralo brodovje za invazijo v Franciji. Pogovarjal se je z mornarji, ki so ga z navdušenjem pozdravljali. Z duhovitimi besedami je znal navduševati ljudi.

Glede številnih vprašanj sva se med pogovorom hitro sporazumela, tako na primer o prihodnosti Julijske krajine in o drugem. Pozneje, ob koncu vojne, je prišlo med nama do nesporazuma zaradi Trsta. Ko pa sem leta 1953 obiskal Anglijo, me je Winston Churchill izredno prisrčno sprejel. Na poti do njegove hiše mi je dejal: »Hudoval sem se na Vas zaradi Trsta in zaradi Vaših ostrih besed.« Nasmehnil sem se in vprašal: »In zdaj?« Odgovoril mi je: »Zdaj Vas imam rad.« V Londonu so moji in ne apeljski vtisi o Winstonu Churchillu postali še močnejši in mislim, da je lahko Anglija srečna, ker je imela v usodnih letih druge svetovne vojne na čelu vlade Winstona Churchilla.«

Britanska radijska postaja BBC je imela na programu izjavo predsednika Tita danes zgodaj popoldne med prvimi izjavami tujih državnikov ob smrti Winstona Churchilla.

Rankovićevo sožalje

BEOGRAD, 24. jan. (Tanjug). Predsednik Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije Aleksandar Ranković je poslal britanskim veteranom naslednjo brzojavko: »Ob smrti sira Winstona Churchilla, enega izmed najpomembnejših državnikov v sodobni zgodovini Velike Britanije, pošiljam veteranom vaše države v imenu milijonov članov Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije in v svojem imenu izraze najglobljega sožalja.

Borci narodnoosvobodilne vojne se bodo zmeraj spominjali tega velikega veterana, ki je v drugi svetovni vojni, v odločilnih trenutkih zgodovine človeštva, s svojo državniško hrabrostjo in daljnovidnostjo izrekel priznanje jugoslovanskim narodom v njihovem nesebičnem boju proti fašističnim okupatorjem, njihovemu prispevku k zavezniški stvari in skupni zmagi.«

Veliko življenje končano

Sir Winston Spencer Churchill je včeraj umrl

LONDON, 24. jan. (Reuter-Tanjug). Bivši britanski premier Winston Churchill je davi nekaj po 9. uri umrl. Sporočilo o njegovi smrti je bilo objavljeno ob 9.35, podpisal pa ga je njegov osebni zdravnik lord Moran. 15. januarja je Winstona Churchilla zadela možganska kap. Ves čas njegove bolezni je bil v globoki nezavesti, vendar se je 10 dni upiral smrti. Nekaj pred 9. uro je prispel v Churchillov dom v Hyde Park Gatu njegov sin Randolph in kmalu za njim tudi Churchillov osebni zdravnik lord Moran ter člani rodbine. To je bilo znamenje, da se je zdravje bivšega premiera poslabšalo. Kmalu nato so tudi sporočili, da je Churchill umrl. (Obširnejši prikaz življenja in dela velikega britanskega državnika objavljamo na drugi strani.)

Najvišje časti pokojniku

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

LONDON, 24. jan. Davi ob osmih je v svojem domu na Hyde Park Gatu v Londonu umrl sir Winston Churchill, ena najvidnejših in najbolj slikovitih osebnosti prve polovice 20. stoletja, čigar največja zasluga je bila, da je uspešno vodil britansko ljudstvo v boju proti nacistični Nemčiji in fašistični Italiji in ga povedel k zmagi.

Pred vhodom v slepo ulico, kjer je Churchillov dom, se spet zbira množica. Kakih 200 metrov dlje ob Hyde Parku visi s poslopja našega veleposlaništva jugoslovanska zastava na pol druga. Prav tako na drugih veleposlaništvih in po kraljičini odločitvi tudi na vseh javnih zgradbah v Britaniji.

V sredo, četrtek in petek bo pokojni Churchill ležal na katafalku v Westminstru, v soboto pa bo v katedrali Sv. Pavla zadušnica. Izkazali mu bodo največje časti, ki so sicer v Britaniji privilegij samo kronanih glav. Izmed britanskih premierov je pred Churchillom samo Gladstone leta 1898. ležal na katafalku v Westminstru.

Izjave o Churchillu so dali premier Wilson, vodja opozicije Home in voditelj liberalcev Grimond. Drevi bodo govorili tudi po televiziji, kjer se jim bo pridružil bivši premier McMillan.

Britanska televizija je že začela oddajati odlomke iz Churchillovega življenja, radio BBC pa izjave tujih voditeljev in državnikov o pokojniku, med njimi tudi izjavo predsednika Tita.

Čeprav so v Britaniji in po svetu pričakovali smrt britanskega državnika, ki je že teden dni umiral, je ta novica močno odjeknila. Predsednik De Gaulle je poslal sožalno brzojavko kraljici in Churchillovi soprogi in izrazil željo, da bi se udeležil pogreba. V Franciji in nekaterih drugih deželah bodo prihodnjih 24 ur visele zastave na pol droga v znamenje žalosti.

Ni še znano, ali se bo tudi ameriški predsednik Johnson udeležil pogreba. To je odvisno od njegovega zdravja. Vsekakor pa bo prišel v London na pogreb podpredsednik ZDA Humphrey.

Med drugimi je predsednik danske vlade sporočil, da se bo pogreba udeležila danska vladna delegacija.

Radijske in televizijske postaje v svetu so prekinile svoje programe in sporočile novico, da je sir Winston Churchill umrl. Z vsega sveta prihajajo v London sožalne brzojavke in izrazi priznanja pokojnemu državniku. Vreme je blago in toplo, kakor da se že ponuja pomlad. Nad Londonom visi rahla meglica in med golim drevjem v Hyde Parku ščebetajo ptice. Morda bi se prav takega dne Winston Churchill, ki mu je bilo poleg politike slikarstvo največja strast, odpravil s slikarskim stojalom in čopiči v naravo, da bi ujel nežne

● Nadaljevanje na zadnji strani

Smrt, ki je odjeknila po vsem svetu

Britanska kraljica Elizabeta II. je davi izrazila vdovi sira Winstona Churchilla svoje globoko sožalje. V sožalni izjavi je kraljica izrazila priznanje vsestranskemu in hrabremu državniku in s hvaležnostjo opozorila na zasluge Winstona Churchilla.

Vdovi sira Winstona Churchilla je davi izrazil globoko sožalje v svojem imenu in v imenu britanske vlade tudi premier Harold Wilson. Bivši britanski premier Alec Douglas Home je izrazil sožalje ob smrti Winstona Churchilla v posebni izjavi, v kateri je izrazil spoštovanje za umrlega državnika.

Predsedstvo britanske vlade je sporočilo, da se bodo začele pogrebne slovesnosti in počastitev umrlega državnika v soboto v katedrali sv. Pavla v Londonu. Pričakujejo, da bo parlament na komemorativni seji odločal o zahtevi kraljice Elizabete, da bodo Winstona Churchilla pokopali kot so do sedaj v zgodovini Velike Britanije samo dva premiera, vojvodo Welingtonskega leta 1852 in Williama Gladstona leta 1898.

Na pogrebni slovesnosti bo tudi kraljica Elizabeta II. Pokojnega britanskega državnika bodo pokopali v vasici Bladon, kjer se je rodil in od koder izvira Churchillova rodbina.

Jutri se bosta sestala oba doma britanskega parlamenta na žalno sejo, na kateri bodo počastili spomin sira Winstona Churchilla, ki je najboljša leta svojega življenja posvetil delu v spodnjem domu.

Že v prvih urah po smrti Winstona Churchilla so začela prihajati sožalja z vsega sveta. V posebnih izjavah so ocenjevali velike zasluge Winstona Churchilla v vojni proti nacizmu in njegove državniške zasluge indijski premier Šastri, kanadski premier Lester Pearson, belgijski minister za zunanje zadeve Paul Henri Spaak, francoski premier za časa nacistične invazije Paul Reynaud, finski predsednik Urho Kekkonen, danski premier Otto Krag, švedski premier Erlander, grški premier Papandreu in številni drugi državniki.

V sožalni izjavi je predsednik de Gaulle poudaril velike zasluge britanskega državnika v uspešnem boju britanskega ljudstva proti nacizmu.

Vdovi pokojnega Churchilla je poslal sožalno brzojavko tudi zahodnonemški kancler Ludwig Erhard. Predstavnik zahodnonemške vlade Günther von Hase je v svojem sožalju zapisal, »da je bil Churchill neuklonljiv sovražnik Nemčije, vendar pa tudi prvi voditelj zmagovalcev, ki je ponudil roko pomiritve po vojni.«

●● Nadaljevanje na zadnji strani

WINSTON CHURCHILL

Njegovo umiranje je bilo simbol njegovega življenja. Kot ves čas svojega več kot polstoletnega političnega delovanja je tudi ob slovesu fasciniral svetovno javnost s svojo upornostjo, svojo voljo do življenja, vztrajanjem in neuklonljivo bojevitostjo. Omahnil je, toda ostal je simbol nepremagljivega Johna Bulla.

Britansko ljudstvo žaluje in z njim se priklanja spominu velikega moža ves svet. Malokatero ime v svetovni zgodovini ima tak zven, tak legendarni sloves kot ime Winstona Spencerja Churchilla. Od mladeniških let je služil svojemu narodu in svoji državi, kakor je bil prepričan, da je v njunem interesu. Zakon in ironija zgodovine sta hotela, da je v svoji mladosti razširjal meje britanskega imperija kot oficir kolonialnih čet, v zadnji fazi svoje prisotnosti na mednarodnem prizorišču pa bil priča zatona britanske imperialne veličine in njen ne prostovoljni grobar. Dejstvo pa je, da se je Churchill pojavil na fronini liniji vedno takrat, kadar je Veliki Britaniji grozila največja nevarnost. Z lovorom nepozabnega vojskovodje, rešitelja in resničnega voditelja ga je britansko ljudstvo kronalo v tistih težkih časih, ko se je Velika Britanija znašla v boju proti Hitlerjevi Nemčiji sama in ko je Churchill predstavljal inkarnacijo volje demokratičnega sveta, upreti se nacističnemu nasilju in zmagati.

Njegova politična misel je često hodila po poteh, po katerih mu napredna misel ni mogla slediti; imel je mnogo sovražnikov v različnih obdobjih svojega delovanja. Toda ob njegovem slovesu čutimo in priznavamo vsi, in ne samo zaradi Latinčevega izreka de mortuis nil nisi bene, da nas je zapustila ena izmed največjih, najmodrejših in po daljnosežnosti političnih odločitev najpomembnejših osebnosti našega časa.

Ulbrichtova ocena

Po posvetu Varšavskega pakta

BERLIN, 24. jan. (Tanjug). Predsednik državnega sveta NDR Walter Ulbricht je danes izjavil, da bo nevarnost zaradi multilateralnih atomskih sil NATO trajala toliko časa, dokler se bo Zahodna Nemčija prizadevala, da svoje enote oboroži z atomskim orožjem. V izjavi za vzhodnoberlinsko televizijo je Ulbricht dejal, da je s tem v zvezi bilo nujno potrebno politično posvetovanje članic varšavskega pakta v Varšavi.

Ulbricht je ocenil varšavsko posvetovanje kot novo etapo v uresničevanju skupnih ukrepov za zagotovitev miru v Evropi in pri tem poudaril, da so bile sprejete ocene Nemške demokratične republike glede sedanje politike bonske vlade. Opozoril je na to, da Bonn uveljavlja čedalje ostrejšo politiko povračila, in ocenil razgovore de Gaulle—Erhard za poskus pritiska na ZDA, naj bi Zahodna Nemčija dobila atomsko orožje.

Hkrati je Ulbricht imenoval zasedanje zahodnonemškega parlamenta in obiske predsednika Lübkeja ter drugih bonskih vladnih funkcionarjev v zahodnem Berlinu provokacijo in izraz revanšističnih teženj.

Ulbricht je dejal, da zahodni Berlin ne bo nikoli del Zvezne republike; poudaril je, da je zahodni Berlin za Nemško demokratično republiko prav tolikšnega pomena, kot je meja Odra—Nisa za Poljsko. Ulbricht se je ponovno zavzel za direktne razgovore med obema nemškima državama.

Odmevi na Lekićev govor v OZN

Jugoslovansko stališče naj bi pripomogio k normalizaciji dela v OZN

BEOGRAD, 24. jan. (Tanjug). Jugoslovanska stališča glede aktualnih problemov razorožitve in glede krize, v katero je zašla Organizacija združenih narodov, — o čemer je govoril v generalni skupščini OZN pred nekaj dnevi jugoslovanski predstavnik Danilo Lekić — so naletela na odmev v številnih poročilih tujih časopisov, radijskih postaj in časopisnih agencij. Tanjugov dopisnik iz Aten poroča, da so grški politični krogi govor Danila Lekića sprejeli pozitivno, tako tudi vladni časopis »Vima«, ki je odmeril temu govoru precej prostora. Posebno pozornost je ta časopis posvetil prizadevanju jugoslovanskega delegata za krepitev Združenih narodov na področju mednarodne trgovine in razvoja.

Kairska časopisa »Al Ahram« in »Al Akbar« sta pisala o predlogu Jugoslavije, naj bi sklicali svetovno konferenco o razorožitvi. O tem sta poročali tudi radijski postaji »Glas Arabcev« in radio Kairo, ki sta jo razlagali, da gre za predlog o prepovedi uporabljanja jedrskega orožja za prepoved vseh poskusov z jedrskim orožjem brez izjeme in za onemogočanje nadaljnjega širjenja atomske oborožitve.

O teh predlogih so poročali tudi vsi štirje romunski dnevniki in radijska postaja Bukarešta. Odlomke iz govora Danila Lekića so objavile še radijske postaje v Poljski, ND Nemčiji in Madžarski, prenesle so jo agencija TASS in nekateri poljski časopisi.

»New York Times« je v svojih poročilih ugotovil, da je Jugoslavija s tem, da je podprla iniciativo azijskih in afriških držav, na stališču, ki nasprotuje ameriškim, britanskim in nekaterim zahodnim državam.

Zahodnonemška agencija DPA ugotavlja, da se Jugoslavija prizadeva za večji vpliv držav v razvoju pri delu Združenih narodov. Agencija je zabeležila del govora jugoslovanskega predstavnika, v katerem pravi, da je sedanja kriza OZN lahko le v interesu sovražnikov Združenih narodov ter da je zaradi tega treba to krizo rešiti čimprej.

Odhod ciprskih gostov

BEOGRAD, 24. JAN. (tanjug). Po dvodnevnem obisku v Jugoslaviji sta danes odpotovala v Atene generalni sekretar progresivne stranke delovnega ljudstva Cipra AKEL Ezekias Papaioanu in član politbiroja te stranke Hambis Mihaelides. Na beograjski železniški postaji se je poslovil od gostov član CK ZKJ Boško Šiljegović.

Med obiskom sta se ciprska gosta pogovarjala z Mijalkom Todorovićem in drugimi jugoslovanskimi funkcionarji o situaciji na Cipru in o prizadevanjih ciprske vlade, njune stranke in ciprskega ljudstva za miroljubno rešitev ciprskega problema.

Ne moremo spet od začetka

Prvo knjigo o smučanju smo dobili v Sloveniji pred 41 leti, ko je njen avtor in pionir smučanja pri nas Rudi Badjura zapisal: »Imamo močno smučarsko četo v Ljubljani, manjše skupine, posamezniki pa so že razkropljeni po mnogih krajih širom po Sloveniji. S tem je končano prvo obdobje, naloga sedanjega, dobro izvežbanega kadra smučarskih krmarjev in veščih alpinistov pa je, da nadaljuje delo in ga razširi po vsej domovini . . .«

Ta naloga je bila izpolnjena nekaj let pozneje, saj se je v Sloveniji že pred vojno smučalo mlado in staro, tako da smo po osvoboditvi govorili le še o množičnosti in izboljšanju kakovosti smučarskega športa. Množičnost smo torej v Sloveniji že zdavnaj uresničili, čeprav jo moramo še povečati. Zategadelj je razumljivo, da težimo še po kvalitetnem smučanju. To je čisto razumljiva posledica razvojne poti, ki bi morala dati ob tako široki osnovi tudi primerno visok vrh.

Želja smučarske zveze Jugoslavije, da bi dosegla množičnost tudi v drugih republikah, je povsem razumljiva in tudi upravičena, vendar menimo, da bi moral naš vrhovni smučarski organ posvečati vsaj enako skrb tudi razvoju kvalitete. Odločitev tega foruma glede povečane skrbi za množičnost daje namreč slutiti, da bo za kvalitetno smučanje v bodoče skrbel še manj kakor doslej. Posledica zapostavljanja se kaže že vrsto let tudi v tem, da na našem trgu ni mogoče dobiti niti smuči niti ostalih smučarskih rekvizitov za tekmovalno smučanje. Medtem ko je že velik problem dobiti ustrezne smuči za alpske tekmovalce, pa tekaških smuči sploh ni, čeprav je za to smučarsko disciplino ogromno zanimanje zlasti na podeželju. Zapostavljanje kvalitete torej neposredno zavira tudi razvoj v širino, čeprav za zdaj to le tam, kjer je smučarski šport že množičen in si mladina želi specializacije oziroma tekmovanj. Razumljivo je, da smo za množični razvoj smučanja, toda ne ob takšni politiki, da bi moral smučarski šport v Sloveniji čakati leta in leta, da bi se izenačil z razvojem v drugih republikah. Takšen pogoj je prav tako nevzdržen, kakor če bi zahtevali, naj v republikah, kjer je nogomet na višji ravni, zavirajo kvaliteto vse dotlej, da jih bodo slovenski nogometaši dohiteli. Medtem pa naj bi NZJ skrbela le za množičnost!

Na vsem območju Jugoslavije torej ne moremo uveljavljati istih načel, saj je naposled Slovenija dežela, ki je dala že velike smučarje v mednarodnem razredu, kot so Smolej, ki je bil najboljši tekač srednje Evrope, Praček, sedmi na olimpijskih igrah 1936 v slalomu, da ne govorimo o Muleju, Poldi, Štefetu, Matevžu Lukancu, Župančiču in drugih.

MARJAN FLISAR

Posvetovanje o manjšinah

Srečanje predstavnikov manjšin v Trstu

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 24. jan. (Po telefonu). — Danes so na sedežu Slovenske kulturno gospodarske zveze v Trstu sklicali prvi uradni sestanek med predstavniki obeh manjšinskih organizacij. Sestanka sta se udeležila Izvršna odbora unije Italijanov za Istro in Reko ter Slovenske kulturno gospodarske zveze v celoti. Nanj so povabili tudi razne predstavnike krajevnega, političnega in kulturnega življenja.

Predsednik Unije Italijanov za Istro in Reko dr. Antonio Borme je prebral referat o položaju italijanske etnične skupine v Jugoslaviji. Naglasil pa je, da je vsaka primerjava stanja manjšin relativna, kajti različni činitelji in različna družbena struktura v obeh državah pogojujejo tudi različna izhodišča za obravnavo manjšinskega vprašanja. Predsednik italijanske unije je v tej zvezi ugotovil, da se v Jugoslaviji narodnostno vprašanje postavlja in rešuje na način, ki presega meje klasičnih pojmovanj demokratičnih pravic, ter da italijanska manjšina v Jugoslaviji dopolnjuje klasične pravice na osnovi načel državne ureditve v obliki ustavnih in drugih določil, ki postavljajo vse državljane v enakopraven položaj ne glede na njihovo narodnost. Kot poglavitno oviro pri uveljavljanju manjšinskih pravic pa je navedel neenotnost v ravnanju

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Francija ne priznava dolga

NEW YORK, 24. januarja (AFP). Francoska vlada je izrazila presenečenje spričo tega, da je v nedavnem poročilu generalni skupščini, ki ga je prebral generalni sekretar U Tant, med državami, ki niso poravnale prispevka v svetovno organizacijo, omenjena tudi Francija.

To stališče francoske vlade je zapisano v pismu, ki ga je predal generalnemu sekretarju OZN stalni francoski predstavnik v OZN Roger Seydoux. V pismu je tudi rečeno, da stroškov, ki so nastali v operacijah sil OZN v Kongu, Francija »ne smatra za dolg, ki bi bil obvezen«.

Ameriški poslanci zoper zastaranje

WASHINGTON, 24. januarja (AFP). Oseminšestdeset članov ameriškega predstavniškega doma je zahtevalo od zahodnonemškega parlamenta, naj ne sprejme zakona o zastaranju nacističnih zločinov. V peticiji, ki so jo poslali predsedniku Bundestaga in predsednikoma spodnjega in zgornjega doma zahodnonemškega parlamenta, je predsednik pravne komisije ameriškega predstavniškega doma Emanuel Seller v imenu podpisnikov izrazil prepričanje, da bo zahodnonemški parlament razumel zahtevo, ki bi prav gotovo prispevala k medsebojnemu razumevanju narodov na svetu.

Subandrio pri Ču En Laju

Indonezija išče podpore zoper Malezijo

PEKING, 24. jan. (Hsinhua, Tanjug). Podpredsednik indonezijske vlade Subandrio se je danes sešel s kitajskim premierom Ču En Lajem in zunanjim ministrom maršalom Čen Jijem. Sestanku so prisostvovali tudi člani delegacije, ki jo vodi dr. Subandrio. Po vesteh kitajske agencije so razgovori minili v prisrčnem in prijateljskem vzdušju.

Tanjug poroča iz Džakarte, da današnji »Indonesian Observer« ocenjuje obisk dr. Subandria v Pekingu »kot splošna indonezijska prizadevanja, da vzpostavijo najširšo podporo narodov v njeni borbi proti nekolonializmu na tem delu sveta.« »Boja proti kolonializmu in neokolonializmu ne more bojevati vsak narod zase, marveč se morajo narodi, ki pripadajo novim silam, združiti«, piše list, in dodaja, da je »kairska konferenca nevezanih držav odločno pokazala, da kolonializma in neokolonializma ni mogoče več toleirati«.

Po ocenah, ki jih je slišati v Džakarti, razvoj položaja na tem delu jugovzhodne Azije ne daje veliko upanja za premostitev napetosti zastran Malezije. Nevarnost ne bo hitro minila, če ne bodo neposredno zainteresirani kakor tudi splošna svetovna skupnost čim hitreje storili odločne ukrepe. To je potrebno kljub temu, da sta v minulih dneh dve veliki azijski državi, Japonska in Pakistan, ki imata dobre odnose z Indonezijo in Malezijo, ponudili pomoč in posredovanje.

V indonezijskih političnih krogih vsebolj poudarjajo, da celo azijsko-afriška komisija pri posredovanju ne bi imela uspeha, ker Indonezija in Malezija še zmeraj vztrajata vsaka pri svojem. Hkrati v Džakarti poudarjajo, da vlada še vedno popolnoma odklanja neokolonialistično malezijsko federacijo, kar zbuja vtis, da bi glede tega problema lahko prišlo do nove zaostritve.

Nova medberlinska pogajanja

Na pomlad naj bi Berlinčani spet obiskali sorodnike onstran zidu

BERLIN, 24. jan. (Tanjug). Jutri se bodo v zahodnem Berlinu začeli spet razgovori med predstavnikoma vlade Nemške demokratične republike in zahodnoberlinskega senata o ureditvi medberlinskih obiskov. Po štirih mesecih se bosta državni sekretar v vladi NDR Wendt in senator Korber pogovorila, pod kakšnimi pogoji je treba organizirati obiske zahodnih Berlinčanov v vzhodnem Berlinu med velikonočnimi prazniki. Po lanskem sporazumu, ki so ga podpisali v začetku oktobra, so bili obiski dovoljeni dvakrat, in sicer v novembru in konec decembra.

Pričakujejo, da bodo nova pogajanja minila v ugodnejšem vzdušju, kot so dosedanja. Pravijo, da bo tako tudi zaradi tega, ker sta že dva prejšnja sporazuma omogočila zbližanje stališč. Menijo tudi, da je vodstvu socialnodemokratske stranke, zlasti pa še njenemu predsedniku Brandtu, v tem volilnem letu veliko do tega, da se nadaljujejo stiki med obema deloma Berlina.

Šport na 4. in 5. strani

- Prvenstvo SRS v tekih in kombinaciji 1. Triglav, 2. Enotnost
- Živahna nedelja na Koroškem
- Kitzbüchel v slalom in kombinaciji: 1. Killy
- Švicarska turneja v skokih Almoni 1. . . . Zajc 7.

Posveti med Carapkinom in Fosterjem

Njuna osrednja tema je preprečevanje širjenja jedrskega orožja

NEW YORK, 24. jan. (Tanjug). Voditelja pogajanj na področju razorožitve predstavnik ZDA William Foster in predstavnik Sovjetske zveze Semjon Carapkin sta se nekajkrat srečala privatno in izmenjala mnenja o proučevanju razorožitvenega problema, o čemer naj bi govorili v generalni skupščini, ko bo začela normalno delati. Oba predstavnika sta pokazala zanimanje za več idej, ki so o njih govorili na letošnjem zasedanju generalne skupščine.

Glavno zanimanje obeh držav kaže, da je v znamenju iskanja možnosti za sporazum, po katerem bi prepovedali nadaljnje širjenje jedrskega orožja. Obe državi tudi menita, da obstaja možnost za sklenitev mednarodnega sporazuma pod nadzorstvom Združenih narodov, s čimer bi zagotovili zmanjšanje proračuna za oboroževanje, uničenje nekaterih tipov bombnikov in še nekatere druge elemente.

Problem jedrskega oboroževanja proučujejo z aspekta kitajskega preizkušanja atomske bombe in francoske namere, da bi letos uresničila eksplozijo svoje prve hidrogenske bombe.

KONEC DOBER, VSE DOBRO — V Kranju so se zbrali domala vsi naši najboljši tekači, ki so na tridnevnem republiškem prvenstvu tekmovali za najvišje naslove. Udeleženci včerajšnjega štafetnega teka so imeli sprva precej smole, saj jih je motila gosta megla, nato pa se je zjasnilo, tako da se je prireditev končala v lepem sončnem vremenu. Na sliki sta člana mladinske štafete iz Lovrenca na Pohorju Jože Bedenik in Franc Vidmar.

Foto: Bušić

Izseljenci in domovina

Pevovodja Diem sedemdesetletnik

Iz Freyminga-Merlebach v Franciji, kjer živi slovenska izseljenska kolonija, poročajo o zelo živahnem društvenem življenju. Redno vsako nedeljo imajo pevci pevskih zborov »Sava« in »Triglav« pevske vaje ter so z obiskom in uspehom vaj zadovoljni. Pravijo, da jim med petjem domačih pesmi zelo hitro mine nedeljsko popoldne. Sodelujejo pa tudi na drugih prireditvah. Tako so se med drugim udeležili proslave konca prve svetovne vojne, ki jo je organizirala občina. V začetku decembra lani so se člani »Save« udeležili proslave rudarskega praznika sv. Barbare.

Sedaj se pa pripravljajo, da bodo 2. februarja proslavili 90. rojstni dan najstarejše članice pevskega društve »Sava« Marije Glinšek. Rojena je bila 2. februarja 1875 v Širju pri Zidanem mostu. Mož ji je padel med prvo svetovno vojno 1915. leta. Od njenih otrok živijo še danes trije sinovi in dve hčerki.

23. januarja pa je praznoval 70. rojstni dan znani pevovodja Evgen Diem. Njegovo življenje je tesno povezano s kulturno-prosvetnim delovanjem izseljencev v Freyming-Merlebachu. Diem že skoraj polovico svojega življenja deluje kot dirigent pri izseljenskih pevskih zborih. Razen pevskega društva »Edinost« je poučeval vse jugoslovanske pevske zbore, ki se kdaj koli obstajali v Merlebach-Freymingu. Že leta 1932 je učil pevski zbor »Triglav« v Merlebachu in nekaj časa tudi v Jean d'Arču pevski zbor »Zvon«. Po vojni je ob ustanovitvi združenja Jugoslovanov v Franciji prevzel kot dirigent njihov pevski zbor v Freymingu. Od ustanovitve rudarskega pevskega društva »Sava« poučuje ta zbor. Poleg tega pa poučuje še tri večje francoske pevske zbore.

Med našimi izseljenci je znan kot zelo požrtvovalen pevovodja ter je med drugim leto dni poučeval brezplačno pevski zbor »Sava«. Četudi je po rodu Francoz, je velik prijatelj Jugoslavije, kamor je prišel že dvakrat na obisk. Leta 1952. je nastopil s pevskim zborom »Sava« na festivalu v Trbovljah in Kranju.

Pridružujemo se čestitkam naših izseljencev k njegovemu jubileju.

Adamičev spomenik v ZDA

Z velikim zadovoljstvom smo prebrali v izseljenskem dnevniku »Prosveta«, da so pokojnemu pisatelju Louisu Adamiču postavili spomenik na njegovem grobu v mestu Bloomsbury, N. J. in ustrezno uredili pokopališko okolico. Kakor poroča »Prosveta«, je spomenik postavila Slovenska narodna čitalnica na St. Clair ave., Cleveland, in spominska ustanova Louis Adamič, Euclid, Ohio. Čitalnica je prispevala za spomenik, ki je stal 610 dolarjev, 175 dolarjev, ostalo pa je dala Adamičeva ustanova. Za oskrbovanje Amadičevega groba pa bo skrbela Amadičeva ustanova tudi v prihodnje.

Na Adamičevem grobu v ZDA je sedaj spomenik z napisom: »Louis Adamič, ameriški pisatelj in novinar slovenskega porekla, rojen v Blatu, Slovenija (Jugoslavija), 21. marca 1890, umrl v Milfordu N. J. (USA) 4. septembra 1951. leta.« Zelo smo zadovoljni, da je to vprašanje v zvezi z grobom in spomenikom končno urejeno in je na spomeniku napis, ki pove, kdo leži pod rušo. Napis je sicer samo v angleščini in škoda, da ni tudi v jeziku njegove rojstne domovine.

»Prosveta« piše, tudi o tem, kako je spominska ustanova Louis Adamič odkupila Adamičevo literarno zapuščino in jo podarila čitalnici univerze Princeton v Princetonu, N. J.

Hkrati je tudi rečeno, da hrani Adamičeva ustanova vse dokumente, pisma in članke v zvezi z zbiranjem denarja za odkup literarne Adamičeve zapuščine in postavitev nagrobnega spomenika. Vse te zgodovinske podatke bodo poslali narodni univerzitetni knjižnici v Ljubljani.

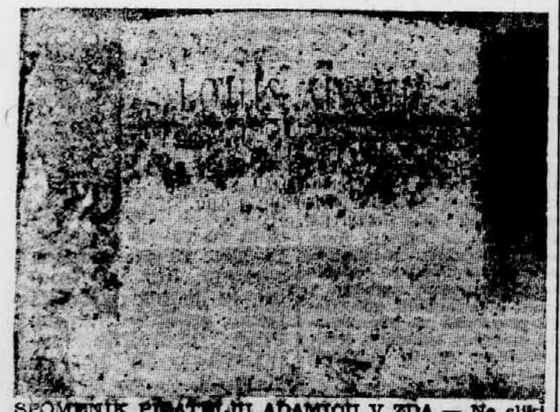

SPOMENIK PISATELJU ADAMIČU V ZDA — Na sliki je spomenik, ki so ga postavili na grob pokojnega pisatelja slovenskega rodu Louisa Adamiča v mestu Bloomsbury, N. J. v ZDA.

Winnie se je poslovil...

Zmage in porazi Winstona S. Churchilla, najpomembnejšega britanskega državnika, politika in vojaškega stratega našega časa

Dvanajst metrov pod nekdanjim ministrstvom za obrambo v Londonu sameva bunker, ki je bil med vojno živčno vozlišče britanskega poveljstva. Tristo izbranih mož je v njem delalo in živelo in le redko ugledalo dnevno svetlobo. Dihali so od zunaj načrpani zrak in poslušali večno brnenje ventilatorjev. V tej »depandansi«, kakor je Churchill imenoval bunker, je tudi soba, v kateri je zasedala vojna vlada. Ko je maja 1940 Churchill postal predsednik koalicijske vlade, je prvič stopil v to podzemno sobo, se ozrl po njej in dejal: »Če pride do invazije, bom sedel tukaj. Sedel bom tukaj, dokler Nemcev ne odženemo nazaj ali pa me ne odnesejo ven — mrtvega...«

Zmeraj si je želel akcije. Po Harrowu in vojaški akademiji v Sandhurstu je Winston Spencer Churchill, imenovan Winnie, prvič doživel ognjeni krst kot opazovalec na Kubi, ko je bil star 21 let. Leto pozneje je bil v Indiji in si pobliže ogledal boje na severozahodni meji. Leta 1897 so se začela pojavljati v »Daily Telegraphu« poročila »mladega oficirja«. Pet funtov stolpec. Tako se je začela njegova novinarska in pisateljska pot.

Potem Sudan. Mladi huzar se udeleži naskoka na Omdurman. Trčna vrednost njegovih poročil se potroji: 15 funtov za stolpec.

Ko se znajde sredi burske vojne, prejema že 250 funtov na mesec. To je bilo leta 1900. Ujamejo ga skupaj z oklepnim vlakom, na katerem se je peljal. Odločno ugovarja, da je vojni dopisnik. »Kaj pa pištola v toku?« ga vprašajo.

Winnie skoči čez zid, ko straža gleda drugam. Dnevi in noči, polni nevarnosti in trdne volje ubežati. Na plakatu piše: »Višina približno pet čevljev 8 palcev, srednje postave, hodi nekoliko sklonjen naprej, govori skozi nos in ne zna pravilno izgovarjati črke »s«. Živega ali mrtvega! Nagrada 25 funtov!«

Leto 1908. Na polju pri Breslauu valovi morje pruskih čelad. Cvet cesarske nemške vojske je zbran na manevrih. Kdo je mladi britanski oficir, ki se rokuje s cesarjem, se komaj zaznavno poroglijivo smehlja »najvišjemu vojnemu poglavarju« in »admiralu Atlantika«? Isti mladi oficir, takrat prvi lord admiralitete, šest let pozneje — julija 1914 — po poletnih manevrih britanske vojne mornarice na lastno pest prekliče vse dopuste in skleni, da mora mornarica ostati v pripravnem stanju. Pošlje jo v Severno morje tri dni pred 4. avgustom 1916 — tudi na lastno pest.

Toda mladega lorda admiralitete čaka eden izmed največjih porazov v življenju. V glavi se mu porodi drzen načrt: izsiliti z mornarico prehod skozi Dardanele in zavzeti Konstantinopel. Toda vlada se obotavlja. Turki medtem dovažajo okrepitve. Ko se akcija začne, je že izgubljena. Admiral lord Fischer, miljenec torijevcev, odstopi in si opere roke. Najti je treba grešnega kozla. Konservativci niso odpustili preizkušnje. Bitka za Britanijo je pred vrati. »Borili se bomo na obalah, borili se bomo v mestih, borili se bomo...« Toda s čim? Čas za očitke je minil. Očitki tudi ne bi nič pomagali. Nič ne pomaga, če nekdanji veliki Baldwin osamljen in zaničevan preživlja na deželi zadnja leta življenja in če je zgodovina naposled pritrdila Churchillu.

— — —

»Ljudje naj jemljejo letalske napade kot vsakdanjo zadevo«. In letalski napadi so postali vsakdanja zadeva. Novi ministrski predsednik hodi med ruševinami. V Peckhamu se javno razjoče, ko vidi papirnate zastavice, ki so jih ljudje zasadili na razvalinah in pogoriščih. Neka starka de: »Glejte, saj mu je res hudo. Joče se.« Toda solze niso pomagale. Samo boj.

Avgust 1941. Najsodobnejša britanska bojna ladja »Prince of Wales«, ki je v cikcakasti črti preplula Atlantik, da bi se izognila nemškim podmornicam in leži zasidrana v zalivu Placentia pri New Fundlandu. Prvo srečanje z Rooseveltom. Atlantska listina. Samo štiri mesece pozneje: Pearl Harbour. Samo štiri mesece poznaje in ponos britanske mornarice »Prince of Wallesa« leži na dnu Kitajskega morja.

Ko prvič prileti v Moskvo, so nemške armade samo 50 kilometrov od sovjetskega glavnega mesta. Gleda mimohod sovjetske častne čete, sovjetski ljudje pa gledajo na filmskih platnih tega starega sovražnika boševiške revolucije, ki govori: »Naj si bo naše trpljenje še tako hudo, naši napori še tako veliki, bomo z roko ob roki nadaljevali boj kot tovariši in bratje, dokler ne bomo poteptali nacističnega režima v tla«.

Stalinu pove, da zavezniki ne morejo odpreti druge fronte.

Kaj si misli ta človek, ki po prihodu v Moskvo razoglav posluša sovjetsko himno in ki je pred toliko leti primerjal Lenina s skušnim mazilom?

»Razmišljal sem o svoji misiji v tej mrki in človeški boljševiški državi, ki sem jo skušal nekoč za vsako ceno zadušiti ob rojstvu in sem jo, dokler se ni pojavil Hitler, imel za smrtnega sovražnika civilizirane svobode. Kaj sem jim bil zdaj dolžan povedati?«

Kairo 1943; mladi britanski major se je pravkar vrnil iz vrhovnega štaba narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije in poročal. Churchill hoče vedeti, kdo se v Jugoslaviji bori proti Nemcem. Partizani. »Toda, sir, partizani so komunisti...«

Churchill zdaj ve, kdo in kaj so partizani. Sklene jim pomagati. Njegov realizem premaga vse ideološke in politične pomisleke. Hkrati snuje povojno ureditev v Jugoslaviji, ki naj bi bila na osnovi fifty-fifty razdelitve vplivov. Toda ni edini, ki se je pri tem uštel...

In vojna divja naprej...

Julij 1945: Churchill, ki je prišel na potsdamsko konferenco, se sprehaja med zidovi Hitlerjeve kanclerske palače in si ogleduje bunker, kjer je Hitler zastrupil Evo Braun in se nato ustrelil. Zidovi so popisani z imeni ruskih vojakov. Morda si misli, da bi bila na teh zidovih imena britanskih in ameriških vojakov, če bi ga Roosevelt, ki je umrl pred nekaj meseci, poslušal...

Toda svet, ki vstaja iz ruševin, se nagloma spreminja. In nič ga bolj ne spremeni, kakor kratko sporočilo, ki ga dobita Churchill in Truman med potsdamsko konferenco: »Porod uspešen«. To je vse. To je rojstvo atomske bombe in začetek nove dobe v zgodovini človeštva.

Churchill prekine konferenco in se vrne v London. Prepričan je, da se bo čez nekaj dni vrnil v Potsdam. Toda doma ga čaka drugo največje razočaranje v življenju: britansko ljudstvo, željno reform in pravičnejše družbene ureditve, ga zavrne. Konservativna stranka doživi hud poraz na volitvah. Toda Churchill je ponovno izvoljen za poslanca.

Zadnjič zagrabi za krmilo države leta 1951 in ga dokončno izroči svojemu nasledniku Edenu čez štiri leta. Vendar se noče odpovedati politiki. Noče plemiškega naslova, no če postati član lordske zbornice, ampak hoče ostati poslanec v spodnji zbornici. Njegova politična kariera se konča šele leta 1964, ko se za zmeraj poslovi od westminsterske palače.

Štirinšestdeset let je bil sredi političnega meteža. Izbojeval je več predvolilnih bitk kot katerikoli drug politik in je sedel v spodnji zbornici s presledkom dveh let od leta 1908 do 1964. Zastopal je pet različnih volilnih okrajev in se boril pod raznimi strankarskimi zastavami — kot konservativec, liberalec, nacionalni liberalec, neodvisnež, konstitucionalist in spet konservativec. Angleži, ki ljubijo kriket, bi njegovo politično kariero lahko na kratko opisali takole:

Število tekem: 20, zmagal: 15, izgubil: 5.

Noben politik se ne more pohvaliti s tako dobrim rezultatom.

Toda zgodba s tem še ni končana. V svojem življenju je napisal 142 knjig in daljših sestavkov, ki se raztezajo čez šest vojn. Največjo pisateljsko slavo so mu prinesla dela o drugi svetovni vojni. In ne samo slavo. Samo v angleščini so izšla njegova dela v nakladi štirih milijonov izvodov, ki so nekdanjemu mlademu dopisniku (pet funtov za stolpec) prinesla 4 milijone funtov honorarja.

Poleg njegovega podeželskega doma v Chartwellu je hišica, v kateri je atelje. V veliki sobi poleg njega je ujeta mavrica njegovega življenja — tristo njegovih platen iz severne Afrike, južne Francije, italijanskih jezer, chartwellske pokrajine in risani portreti. Ta skrita soba diha barve in življenjsko radost in razodeva številne druge plati tega nenavadnega človeka, ki je pred tridesetimi leti dejal: »Srečni so slikarji, ker ne bodo osamljeni. Svetloba in barva, mir in upanje jim bodo delali družbo do konca ali skoraj prav do konca dni«.

BOŽIDAR PAHOR

TEHERANSKA KONFERENCA — Churchill se je leta 1943 v Teheranu z Rooseveltom in Stalinom dogovoril o nadaljnjih ukrepih za uspešen potek vojne proti Nemčiji. Na sliki: v uniformi polkovnika, z Rooseveltom. Foto: arhiv »Dela«

»V« KOT »VICTORY« — Spoznavni znak Winstona Churchilla sta bila v obliki črke V dvignjena prsta: V kot Victory, kar pomeni — zmago... Foto: arhiv »Dela«

SREČANJE S TITOM — Churchill se je dvakrat srečal s predsednikom Titom: leta 1944 v Neaplju — s tem se je začela izdatnejša materialna in moralna podpora zahodnih zaveznikov jugoslovanskemu narodnoosvobodilnemu gibanju — in leta 1953 v Londonu. Na sliki: prvo srečanje v Neaplju. Foto: Tanjug

Vrnitev v Auschwitz

Kaj so po 20 letih ugotovili v taborišču smrti?

3. nadaljevanje

Stena je iz lesa. Stoji pred zidom med dvema barakama. Danes visijo na njej venci Vsi, ki smo bili tu, tudi doktor Lucas, vsi smo se poklonili pred to steno. S klobuki v rokah.

To je Črna stena.

Preden so gospodje esesovci stopili k tej steni, so se nalivali z žganjem in si natikali bele rokavice. Nato so skrili pištole za hrbet in stopili naprej. Namerili so iz razdalje desetih centimetrov. Strel v tilnik.

Merilni trak drsi. Skozi lino v strehi gleda svetnik Hotz. Pred steno figurirajo drugi pravniki kot modeli. Je priča res lahko videla, da je bil obtoženec Y tisti, ki je streljal? Se je slišalo v kleti, ko so klicali številke, določene za ustrelitev? Se je dalo skozi špranje v leseni steni barake kaj videti?

Približno tole:

»Opotekajoče se skelete so gnali, da so morali teči. Esesovci so se celo smejali. Velikokrat so si rablji požvižgavali pesmice, da bi pokazali, kako trdi so. Kadar se je orožje zaskočilo, so esesovci hladnokrvno brikljali po njem, dokler ni bila motnja odstranjena.«

Zgodba o Slovakinji Lili Tovler, dvajset let.

Očividec: »Bila je lepa kot slika.« Dekle je nekemu sojetniku poslalo ljubezensko pismo. Pismo je prišlo v roke esesovcem.

Po izpovedih prič se je ljubezen Lili Tovler končala takole: »Morala se je sleči do golega. Z obrazom se je morala obrniti proti steni. Nato se je začelo. Kar naprej se je ponavljalo: nameriti orožje in se delati, kot da bodo ta hip streljali. Toda ustrelili niso — tisti hip še ne. Lili je umrla velikokrat. Končno je omagala. Po kolenih se je plazila k esesovcem: ustrelite me že vendar!« Smejali so se. Nato so jo počili. Tukaj, pri Crni steni.

Branilec ima še drobceno vprašanje. Morda morajo biti juristi res taki. Pred letom 1945 je bil na 6. odseku stuttgartskega deželnega sodišča, na odseku za varstvo rasne čistosti, sodnik, ki je obtožencem s kazalcem podrsnil po nosu. Šele potem, ko je ugotovil, da je nos upognjen, je razsodil: Židi! Pepel v Auschwitzu.

Drobceno vprašanje je rešeno. Obtožencem v Frankfurtu ne kaže dobro.

Tudi finemu gospodu Mulki ne. Bil je adjutant v poveljstvu taborišča. O moritvi noče nič slišati, še manj pa, da bi bil kdaj kaj videl. Predaleč od taborišča je sedel.

Stojim na kraju, kjer je Mulka opravljal svojo službo. Če pogledaš predse, vidiš v razdalji tridesetih metrov pred seboj krematorij »Zadah po dimu je bilo čutiti deset kilometrov daleč: človeško meso!« To mi pravi poljski spremljevalec. Obtoženi Mulka pa je najbrž delal za zaprtimi okni. Morda prav zaradi tega ni slišal strelov, ki so se razlegali pri Črni steni.

— — —

»Tule je bilo!« Moj poljski spremljevalec se ustavi pred neko barako. Kar se je dogajalo tukaj, je bilo na frankfurtskem procesu opisano takole: »Otroci so se pripeljali s tovornjakom. Iz njega je skočil na tla kakih pet let star deček. Stal je na taboriščni poti, se smehljal in ogledoval jabolko, ki ga je držal v roki. V tistem je stopil Boger (obtoženec) skozi vrata političnega oddelka. Pograbil je otroka za noge in ga trešči z glavo ob zid. Deček je bil takoj mrtev. Boger je pobral jabolko, ugriznil vanj in odšel.«

— — —

»Veste, kaj je lakota?« me vpraša eden od preživelih v Auschwitzu.

Nemočno skomignem z rameni.

»Lačen si takrat, kadar kukaš navzdol k svojemu sosedu na ležišču, če bi se ga dalo pojesti.«

— — —

Sodišče ima opoldanski odmor. Pogrinjek je pripravljen: kruhki s šunko in sirom. Iz čaja in kave se kadi.

Pogrinjek v prostoru, kjer je obtoženi Boger bičal, dokler ni — kakor je izpovedal v Frankfurtu — »izza hlač pritekla kri«. »Takrat pa sem prenehal — tako je veleval predpis!«

Na mizi so slaniki s čebulo. Čeprav odvetnik, ki brani Bogerja, ve, da se je v tem prostoru zgodilo tisto, o čemer je v Frankfurtu pripovedovala priča: »Josef Kral je cele dni preždel v bunkerju. Brez hrane, brez pijače Po nekaj dnevih je prišel Boger po njega. Na okenski polici je stalo pet krožnikov s posebno močno soljeno solato iz slanikov, da bi mu žeja povzročila neznosno trpljenje Kral se je moral vdati. Z udarci ga je Boger prisilil, da je izpraznil vseh pet krožnikov.«

— — —

Moj poljski spremljevalec, ki je prebil pet let v koncentracijskem taborišču Auschwitz, mi pravi: »Ne morem več prenašati pasjega lajanja.«

»Zakaj ne?«

»Na pobegle jetnice esesovci niso streljali. Nanje so naščuvali pse. Pri zasledovanju so tulili kot obsedeni. Ženskam so pregrizli grlo. Tako so prihranili strelivo.«

Zunaj pred bodečo žico stoji osem ali deset velikih kasarniških poslopij. Danes se zibljejo na njih televizijske antene. Takrat so gledali skozi line ostrostrelci.

Pod njimi so žene stražarjev iz koncentracijskega taborišča udobno živele v prijaznem domu. V zadahu sežganih ljudi. Cela leta. Zvečer so se jim uniformirani možje vračali »z dela«. Prinašali so darilca za ljubo ženo in otročička.

»Ko so morali ob koncu vojne odnesti pete, smo našli omare z dragocenostmi in igračami — ki so jih bili odvzeli ženskam, otrokom in moškim, preden so jih zaprli v plinske celice.«

— — —

»Veste, kaj mi je svetoval tisti Kaduk, ko je slišal, da tudi jaz potujem z drugimi v Auschwitz?« To nas, novinarje, vpraša Kadukov branilec.

Odkimamo.

»Gospod odvetnik,« je dejal Kaduk, »potem morate pa na vsak način poskrbeti, da boste stanovali v bloku, kjer so prebivali esesovci. Tam plačate samo marko na dan.«

(Konec)

HERMANN ZOLLING

Rečeno prejšnji teden

»Izstop Indonezije iz OZN je bil inspiriran od preroka Mohameda, blagoslovil ga je bog, v celoti dobrii pa indonezijski narod...«

Ahmed Sukarno, predsenik Indonezije.

»Narod Cipra bo lahko samostojno in suvereno izbral kakršnokoli državno obliko, ki bi omogočila, da se upošteva posebni položaj nacionalnih skupnosti — grške in turške — znotraj suverene in enotne ciprske države; med temi oblikami je lahko tudi federacija...«

Andrej Grokimo, sovjetski zunanji minister.

»Naša usoda in naša bodočnost nista odvisni samo od enega človeka, marveč od vseh državljanov..«

L. B. Johnson, predsednik ZDA.

»Sem Evropejec. Tudi kancler Erhard je Evropejec, čeravno je Bavarec.«

Dr. Adenauer, bivši zahodnonemški kancler.

»V senci velikega človeka je hladno.«

Francois Mauriac, francoski pisatelj.

»Svetovna politika je včasih kot ples v maskah; počakati je treba, da plesalci snamejo maske.«

Mendès-France, bivši francoski premier.

Mnenja drugih

O ustoličenju predsednika ZDA

THE TIMES

»Nastopni govor predsednika Johnsona je bil nazorna in ganljiva izjava. Čeprav ne bo verjetno niti ena beseda iz tega govora ostala v trajnem spominu, je predsednik vendarle požel močan učinek, ko je razvijal eno od velikih tem — vpliv in posledice hitrih znanstvenih in tehnoloških sprememb v pogojih prizadevanj široke ljudske družbe, da se doseže trajne politične cilje: pravičnost, svoboda in enotnost. Težnje po normalnih političnih spremembah, ustrezno zakonom in razumu, ki jih je izrazil predsednik Johnson, so stare prav toliko, kot je star človeški rod. Te težnje niso bile nikoli tako važne kot prav sedaj...«

Herald Tribune

»Nastopni govor predsednika Johnsona je bil važen po tem, kar predsednik ni povedal, in po tistem, kar je povedal. S tem, da je poudaril glavne notranje cilje svoje vlade in s tem, da je posvetil relativno malo pozornosti pritisku tistega sveta, ki temelji na negotovem ravnotežju, je predsednik okrepil vtis, da ima za svojo glavno nalogo, dokončati doma tisto, kar se imenuje sen vseh Američanov. Za narod, ki je utrujen od bremen, ki mu jih nalaga vodstvo v svetu, je to lahko na prvi pogled dobrodošlo olajšanje. Toda težko se je izogniti ugotovitvi, da bi se bil moral predsednik bolj odločno dotakniti svoje neizbežne vloge voditelja zahodnega sveta«.

O sestanku de Gaulle – Erhard

LA NATION

PARIZ

»Sodelovanje med Francijo in Nemčijo je bilo zapečateno v prav tistih salonih na Quai d'Orsayu, kjer se je rodilo. Ni bilo barantanja, kot so napovedovali z raznih strani. Nasprotno, izražena je bila skupna volja, da se okrepi trgovina med obema državama s perspektivo, ki je obema stranema skupna: evropska izgradnja. Prav v tej zadnji točki so bili razgovori posebno plodni.«

Handelsblatt

(Düsseldorf)

DUSSELDORF

»Na političnem področju je imel de Gaulle prav takšen neuspeh kot Erhard. Njegova kitajska pobuda je propadla, njegovo potovanje v Latinsko Ameriko pa je ostalo brez močnega odmeva.

Njegove nevtralistične koncepcije glede Južnega Vietnama niso požele nobenega uspeha. Nad njegovo politiko lebdi nevarnost osamljenosti kot lebdi taka nevarnost nad Erhardovo politiko, ki je doživela neuspeh, kar zadeva tesnejše odnose z ZDA, multilateralne sile in bonske pobude glede Nemčije.

Med njima je samo ena razlika: francoski predsednik reagira bolj hitro, da bi popravil svoje neuspehe in da bi vpregel nemškega partnerja v voz svoje politike, medtem ko Erhardova vlada, ki nima precizno izdelane politične linije, tega ne dela. To je pokazal tudi organiziran izlet Bundestaga v Berlin.«

ZSSR – Turčija

Novoe VREMJA

MOSKVA

»Uspeh obiska je očiten. Obisk delegacije Vrhovnega sovjeta ZSSR Turčiji je zelo pomemben korak pri vzpostavljanju vsestranskih sovjetsko—turških odnosov. Kot rezultat obiska so postale perspektive za vzpostavitev dobrih sosedskih odnosov še bolj jasne...

Ni težko opaziti, da so prizadevanja za spremembo zunanje politike tesno povezana z notranjimi procesi v Turčiji. Zato je spremenjeno stališče turške vlade do ZSSR težko oceniti kot naključje ali kot konjunkturno spremembo v mednarodnem položaju, pa čeprav je ta sprememba že sama po sebi nadvse pomembna. Veliko bolj verjetno je, da imajo pri teh spremembah odločilno vlogo tisti vsebinski razlogi, ki so nekdaj bili temelj za Atatürkovo politiko in za njegovo geslo: Mir v državi, mir v vsem svetu.«

O Združenih narodih

VARTA BAKTI

DŽAKARTA

»Po odhodu Indonezije iz Združenih narodov se lahko reče, da je na mednarodni pozornici nastala organizirana sila za napade na OZN.

Mnogo držav dvomi v to, če so Združeni narodi sploh potrebni.. Pakistan predvideva, da bodo končno mnoge države zapustile Združene narode, ki so sedaj samo še čisto navadna dekoracija. Vse to so znamenja, ki kažejo na začetek rušenja Združenih narodov, ki jih imperialisti še vedno poveličujejo...«

Bodimo več doma

Ni nikaka skrivnost, da direktorji nekaterih večjih podjetij velik del svojega delovnega časa prebijejo na sejah upravnih odborov raznih združenj, zbornic, bank in podobnih institucij. Potujejo s seje na sejo, z razgovora na razgovor, tako da za marsikaj, kar se zgodi v podjetju, često nimajo potrebnega časa. Komaj se vrnejo z ene seje, že se je treba vrniti v Beograd ali Ljubljano na drugi sestanek. Za to niso krivi sami. Dosedanja praksa pogostih subjektivnih odločitev v raznih upravnih odborih in forumih jih je prisiljevala biti »zraven«, če niso hoteli ostati praznih rok.

Zaradi očitkov, češ da je direktor premalo doma in da si ne vzame dovolj časa, da bi se posvetil problemom podjetja in razmišljanju o lastnih možnostih, pogosto dajejo na tehnico koristi take pogostne odsotnosti. Ali so podjetju odobrili kredit ali ne, nemalokrat pripisujejo bolj zaslugam direktorjeve osebnosti in njegovim zvezam kakor pa izpolnjenim pogojem po objektivnih merilih. Ali je podjetje dobilo devize ali ne, neredko spravljajo v zvezo s številom opravljenih potovanj v Ljubljano ali Beograd, namesto da bi videli v tem rezultat svojih izvoznih prizadevanj.

Taka praksa ustvarja plodna tla za miselnost, da činitelji izven podjetja lahko vplivajo na večji uspeh dela in poslovanja kolektiva. Pri taki miselnosti se marsikomu zdi, da se kolektivu nudijo pogoji za nadaljnji uspešen razvoj izven podjetja, namesto da bi videli možnosti za uspeh predvsem v svojem lastnem delu. K temu je v dobri meri prispevalo dosedanje odločanje o sredstvih razširjene reprodukcije po izvengospodarskih činiteljih, administrativno razdeljevanje deviz, politični vplivi na odločanje o kreditih itd. Se pravi, da je sam sistem prisiljeval vodilne ljudi, da so porabljali velik del svojega delovnega časa za opravke izven podjetja.

So pa še druge vrste vzroki, zaradi katerih vodilni ljudje med delom zapuščajo svoja delovna mesta v tovarni. Eden takih so številni, taki ali drugačni sestanki v občini, ki so pogosto pravi pravcati razsipniki dragocenega časa, zlasti še, če so vnizko produktivni. Tako se neredko zgodi, da sedijo na ure dolgih sestankih, na katerih govorijo morda celo o storilnosti, strokovnjaki, ki s svojo odsotnostjo bore malo prispevajo k večji produktivnosti dela v podjetju. In ker je še kopica sestankov po vertikalni liniji«, se zgodi, da včasih v kakem podjetju ne bi našli na delovnih mestih dosti več od polovice vodilnih ljudi in strokovnjakov.

F. SETINC

Pred skupščinskimi volitvami

Ozek okvir za široko osnovo

O doslej zbranih predlogih za možne kandidate za republiške poslance v ljubljanskem okraju

V volilni komisiji pri okrajnem odboru SZDL Ljubljana menijo, da je zbiranje predlogov za možne poslanske kandidate ostalo v občinah ljubljanskega okraja v sorazmerno ozkem krogu ljudi. Med predlaganimi za možne poslanske kandidate za republiško skupščino namreč prevladujejo vodilni ljudje iz gospodarstva in družbenih služb, veliko pa je tudi profesionalnih družbeno političnih delavcev (16).

V občinah ljubljanskega okraja so volilne komisije pri socialistični zvezi doslej zbrale okoli devetdeset predlogov za možne kandidate za republiške poslance. Okrajna volilna komisija pri SZDL je doslej prejela podrobnejše podatke za 71 predlogov. Ti podatki opozarjajo, da so v več občinah zbirali predloge za možne poslanske kandidate v precej ozkem krogu ljudi, kar se kaže zlasti v delovnih mestih predlaganih. Samo nekaj primerov. Litija: pet direktorjev, trije upravniki, nekaj družbeno političnih delavcev, komercialni vodja, delovodja, šef splošnega sektorja, zobotehnik, medicinska sestra, varnostni tehnik itd. Cerknica: vsi trije predlagani so direktorji. Kočevje: od desetih predlaganih je sedem direktorjev. Volilne komisije pri Socialistični zvezi si bodo morale — kot kaže — bolj prizadevati, da bi zbrale predloge tudi iz vrst tistih, ki so neposredneje vključeni v samoupravljanje. Ob tem še en zanimiv podatek iz kranjske občine: med predlaganimi ni niti enega člana Iskrinega kolektiva.

Vse doslej evidentirane možne poslanske kandidate so predlagali: 22 člani organizacij in volivci na sestankih, 45 vodstva družbeno političnih organizacij in društev, 26 skupine volivcev in posamezni občani (med drugim z anketami). Nekateri predlogi so prišli tudi iz več virov hkrati.

Od 71 predlaganih je samo devet žensk, kar seveda ne ustreza niti deležu in vlogi žensk v proizvodnji in družbenem življenju niti strukturi prebivalstva. Videti je tudi, da so se le rekdo kje spomnili na mlajše možne poslanske kandidate, saj so v ljubljanskem okraju samo štirje predlagani mlajši od trideset let. Največ predlaganih ima višjo ali visoko izobrazbo (34), po zaposlitvi pa je najmanj delavcev (eden). Za možne poslanske kandidate jih je bilo zdaj prvič predlaganih 45.

Omenjeni podatki o predlogih za možne poslanske kandidate seveda ne dajejo niti približne dokončne podobe predlogov za kandidate, ki jih bodo obravnavali kandidacijski zbori volivcev. Očitno pa je med doslej zbranimi predlogi predvsem premalo žensk, premalo mladih in tudi premalo neposrednih proizvajalcev, ki so se uveljavili tako na svojem delovnem mestu kot tudi z delom v samoupravnih organih delovnih organizacij. Med predlaganimi je sicer tudi enajst inženirjev in tehnikov, vendar nimamo podatkov o tem, ali delajo v neposredni proizvodnji.

Nesporno je ob vsem tem, da bodo morale volilne komisije pri občinskih organizacijah Socialistične zveze močno razširiti krog ljudi, ki bi tako po splošnih kot osebnih merilih prišli v poštev za poslanske kandidate. Najbrž je to malo težja naloga. Marsikje je namreč še vedno zelo močno prepričanje, da so predlogi za poslanske kandidate predvsem ali samo stvar višjih forumov in si občani sploh pomišljajo predlagati možne poslanske kandidate. Po drugi strani pa se tudi ne manjka ljudi, ki še vedno mentijo, da je prav, če je poslanec predvsem najvidnejši občan posamezne občine. Takšni in drugačni pogledi na zbiranje predlogov za poslanske kandidate precej ovirajo široke in demokratične kadrovske priprave na skupščinske volitve, s tem pa tudi krnijo kadrovsko osnovo, ki mora biti ravno v samoupravnem sistemu izredno široka. Ker kandidacijski zbori volivcev le še niso tik pred vrati, čeprav niso več daleč, bi lahko volilne komisije in družbeno politične organizacije s temeljito politično akcijo še marsikaj spremenile v pogledih ljudi, s tem pa tudi v strukturi predlaganih možnih poslanskih kandidatov.

Osem dolenjskih in notranjskih občin voli letos tudi pet zveznih poslancev (po enega v vsak zbor). Doslej so zbrali 17 predlogov za možne poslanske kandidate.

B. KOVAČ

Zakaj volimo del poslancev po 2 letih?

O načelu rotacije odgovarja dr. Kostja Konvalinka

VPRAŠANJE:

„Ali mi lahko pojasnite, kdo in po kakšnem sistemu je odločal o tem, katerim odbornikom in poslancem že po dveh letih poteče mandat. Zakaj polovici odbornikov in poslancev že zdaj poteče mandat, ko smo vendar vse volili enako?

ODGOVOR:

O tem, katerim poslancem poteče mandat že po dveh letih, je bilo glede zveznih poslancev odločeno z zveznim zakonom in glede republiških poslancev z republiškim zakonom, ki sta določila volilne enote za volitve zveznih oziroma republiških poslancev. Ta dva zakona sta bila izdana že ob razpisu volitev leta 1963 in sta precizno določila tudi tiste volilne enote, v katerih bodo izvoljeni poslanci samo za mandatno dobo dveh let. Tako je npr. zakon o določitvi volilnih enot za volitve poslancev skupščine SR Slovenije določil, da so izvoljeni za dve leti poslanci v tistih volilnih enotah za volitve v republiški zbor, v gospodarski zbor in prosvetno-kulturni zbor skupščine SR Slovenije, ki so v tem zakonu oštevilčene z lihim številom, in v socialno-zdravstveni zbor in organizacijsko-politični zbor skupščine SR Slovenije v tistih volilnih enotah, ki so v tem zakonu oštevilčene s sodim številom. Na enak način so že ob začetku volitev določile tudi občinske skupščine (takrat so se imenovale še občinski ljudski odbori) s svojimi odloki o volilnih enotah tiste volilne enote, v katerih bo odbornikom prenehal mandat po dveh letih. Podobno so določile tudi okrajne skupščine (oziroma takrat imenovane okrajni ljudski odbori) z odlokom, koliko odbornikov okrajne skupščine volijo posamezne občinske skupščine za dve leti. Tako so že leta 1963 ob volitvah vedeli tako volivci kot kandidati, kje volijo poslance oziroma odbornike za dve leti in kje za 4 leta.

Z volitvijo poslancev oziroma odbornikov samo za dve leti smo na podlagi nove ustave uvedli postopno zamenjevanje vseh skupščin, ki ga imenujemo sistem rotacije skupščine. Skupščin ne zamenjujemo več vsaka 4 leta naenkrat v celoti, kot smo jih zamenjavali do leta 1963, ampak zamenjamo vsaki dve leti polovico poslancev oziroma odbornikov vsake skupščine. Da smo uvedli takšen način zamenjavanja po sistemu rotacije, smo morali leta 1963 voliti polovico odbornikov samo za dve leti. Zato bomo letos, po dveh letih, lahko prvič volili polovico poslancev oziroma odbornikov, seveda za dobo štirih let; čez dve leti, leta 1967, bodo zopet volitve za zamenjavo tiste polovice poslancev oziroma odbornikov, ki smo jih leta 1963 volili za 4 leta; letos izvoljeni poslanci pa bodo na ta način zamenjani zopet leta 1969 itd. Takšen sistem rotacije omogoča nepretrgano delo skupščin, saj ob vsaki zamenjavi polovice poslancev in odbornikov vzdržuje kontinuiteto dela skupščine druga polovica poslancev in odbornikov, ki se takrat ne zamenja.

SODOBNO — NESODOBNO — Vedno več je med nami lastnikov gramofonov, s tem pa tudi zbiralcev in kupcev gramofonskih plošč. Velika večina trgovin že ugotavlja nujno potrebo po sodobnem načinu prodaje gramofonskih plošč — s slušalko. Skoraj nemogoče si je zamisliti sodobno trgovino brez tega nujnega pripomočka. Če več kupcev hkrati izbira gramofonske plošče in jih preizkuša na »klasični način« — na gramofonu, je res nemogoče prisluhniti svoji plošči, ki jo motijo zvoki z drugih gramofonov. Foto: Busić

Predvsem samoupravne funkcije

O delovanju občinskih skupščin v koprskem okraju

KOPER, 24. jan. — Občinske skupščine razvijajo vsebino in metode svojega dela tako, da so čedalje manj zgolj organ oblasti, čedalje bolj pa organ samoupravljanja. Ta proces pa naj bi tekel hitreje, so poudarili na posvetu predsednikov zborov delovnih skupnosti občinskih skupščin in predsednikov sindikalnih svetov pretekli petek. Posvet je sklical okrajni sindikalni svet Koper v okviru vsebinskih priprav na skupščinske volitve.

V teh predvolilnih pripravah ocenjujejo razvoj samoupravljanja, vendar pa pri tem obravnavajo preveč ločeno samoupravljanje v občinah od samoupravljanja v delovnih organizacijah, ki pa predstavlja celoto — so ugotovili na posvetu. Se posebej so se ustavili pri zborih delovnih skupnosti občinskih skupščin. Ugotovili so, da sestav odbornikov nekaterih teh zborov ni povsem zadovoljiv. Večjo uveljavitev teh zborov otežkoča tudi vsebina njihovega dela, ker le-ta ni dovolj upoštevala ključna vprašanja, ki zadevajo interese delovnih ljudi v občinah. Razen tega ti zbori delujejo premalo samostojno in se ne naslanjajo dovolj na težnje in probleme v delovnih organizacijah, pa tudi pobud iz teh delovnih organizacij je za zdaj še premalo.

Pogosto je slišati poenostavljeno oceno odbornikov, češ da so premalo aktivni, ne da bi se te ocene temeljiteje pomudile tudi pri vzrokih. Premalo se ukvarjajo z usposabljanjem odbornikov, z razvijanjem mehanizma, ki bi zagotavljal vsaj minimum njihovih stikov z volivci in samoupravnimi organi. Na posvetu so povedali, da ponekod delavski sveti sploh ne vabijo odbornikov zbora delovnih skupnosti na svoje seje (na primer v Ajdovščini), oziroma se stikov z njimi celo izogibljejo v tistih primerih, ko je prišel predlog za kandidiranje takega odbornika izven delovne organizacije.

Občinske skupščine so se doslej ukvarjale predvsem z gospodarstvom. Niso pa uspele izdelati vselej jasnega koncepta za vodenje politike na posameznih področjih. Zato jih je zanašalo v praktицizem. Značilno je, da so skupščine na primer obravnavale investicijsko politiko v občini le toliko, kolikor so izrekale garancijske izjave k najemanju kreditov. Zlasti pa so se premalo ukvarjale skupščine s standardom občanov oziroma z razvijanjem družbenih služb. To kaže imeti pred očmi pri zbiranju predlogov za možne kandidate, da bi zagotovili ustrezno strukturo skupščin. Ob tem pa naj bi razmislili, ali tudi občinska uprava ustreza taki vlogi skupščin. Po mnenjih, izraženih na posvetu, je uprava še vedno organizirana na klasičen način. Preveč je usmerjena v operativo, zlasti na področju gospodarstva (zato so najbolj razviti gospodarski oddelki), premalo pa v družbene službe in analitsko dejavnost.

Marsikje je še čutiti, da se občine zapirajo v svoje meje (na primer na področju trgovine, gostinstva, strokovnega šolstva itd.). Vzrok je zlasti v premalo razviti samoupravi, v tem, da odloča o problemih ozek krog ljudi. Krožijo celo teorije, da občinski organi nimajo časa sodelovati s samoupravnimi organi v delovnih organizacijah, ker je treba probleme urejati naglo, »operativno«. Zato iščejo tudi predsedniki skupščin stike predvsem z direktorji. To pa slabo vpliva na delo skupščin, saj odborniki sodijo, da je tako in tako že vse dogovorjeno.

Osnova za delo občinskih skupščin naj bi bili delovni programi. Taki programi pa ne morejo nastajati zgolj v ožjem občinskem vodstvu, marveč naj rastejo iz pobud delovnih organizacij in vseh samoupravnih organov v občini, v široki razpravi, v kateri bi tudi odborniki lažje uveljavili svojo vlogo. Programi naj tudi ne bi naštevali le oblastvene akte, ki naj bi jih sprejela skupščina (taki so programi tam, kjer jih sestavljajo predvsem uprave), marveč vsebinske probleme, kot na primer delitev dohodka po delu, kadrovska politika, družbene službe itd., katerih urejanje bistveno lahko vpliva na interes delovnih ljudi za gospodarjenje, na povečevanje proizvodnosti.

Urejanje problemov v občini, na primer s področja družbenih služ, je seveda tudi naloga in interes delovnih organizacij. Nekatere izmed njih to že čutijo. Tako so na posvetu omenili, da so v anhovski cementarni ugotovili, da dosegajo tiste delavke, ki nimajo kam oddati otrok v varstvo, 15 odst. manjšo storilnost. Kolektiv kaže zato čedalje večjo pripravljenost, da skupno z občinskimi organi ureja razne družbene službe. Pri tem pa jih ovirajo togi predpisi in služba družbenega knjigovodstva (na primer v Idriji), ki jim ne dopušča uporabljati sklade za skupno porabo v take namene, čeprav bi s tem urejali probleme, ki občutno vplivajo na produktivnost.

M. Z.

Zabeleženo

Kaj počno v osemletkah?

Te dni mi je po naključju prišla v roke majhna anketa, pravzaprav rezultati nekega testa. Podjetje »Gradis« namreč že več let pred številnimi tečaji za razne stroke organizira testiranje, da bi ugotovili splošno znanje tečajnikov. Anketne pole, ki sem jih pregledoval, so pred kratkim izpolnjevali tečajniki, ki so se prijavili v tečaj za polkvalificirane zidarje in tesarje. Vsaka anketna pola je imela 20 vprašanj, seveda zelo enostavnih, pač takšnih, da bi moral nanje pravilno odgovoriti vsak učenec, ki hodi v 3. ali 4. razred osemletke. Kljub temu, da je večina tečajnikov imela vsaj 5, nekateri celo 6 in več razredov osnovne šole, so rezultati ankete naravnost porazni. V odgovorih se zrcali skrajno nizka raven splošnega znanja, tako da človek skoraj ne more verjeti, da so anketirani tečajniki dovršili 5 ali 6 razredov osemletke. Naj navedem samo nekaj primerov:

Na 3. vprašanje — Kateri je najvišji organ socialistične oblasti v občini — je večina zapisala: predsednik ali predsednik občine. Eden je celo napisal: Josip Broz Tito, nekaj rubrik pa je sploh ostalo praznih. Tudi drugo vprašanje — Katere družbeno-politične organizacije poznate? — je pri mnogih ostalo neizpolnjeno, večji del tečajnikov pa je napisal: savezno izvršno veče. Le redki so zapisali: sindikat ali pa omladina. Nihče ni omenil Socialistične zveze.

Sedmo vprašanje sprašuje, katere države so bile poražene v II. svetovni vojni. Spet gora napačnih ali zelo pomanjkljivih odgovorov. Nekateri so omenili Nemčijo, nihče Japonske, precej pa jih je zapisalo: Češkoslovaška in Hrvatska. Celo tako enostavno vprašanje (Koliko je socialističnih republik v SFRJ) je bilo za večino tečajnikov trd oreh: vsaj polovica je odgovorila, da jih je — pet.

Na vprašanje, kje je sedež OZN, sem bral takšne odgovore: Ženeva, Beograd, Washington, pri Beogradu, Bela hiša itd. Na vprašanje, katero je glavno mesto ZAR (19. vprašanje), je najmanj tretjina anketiranih pustila kolono prazno. Ali pa 20. vprašanje (kateri so organi upravljanja v podjetju?)! Odgovori so takšni: šef podjetja, direktor, sekretar, delovodja, tehnik in podobno. Le redki so zapisali — seveda ob imenu direktor ali sekretar — tudi upravni odbor. Samo dva ali trije tečajniki so omenili delavski svet, niti eden pa ni naštel obeh organov (delavski svet in upravni odbor).

Uslužbenci »Gradisa«, ki se ukvarjajo s strokovnim in političnim izobraževanjem v podjetju, so mi povedali, da so rezultati testov, ki jih že več let prirejajo pred vsakim tečajem, precej podobni, včasih nekoliko boljši, včasih pa še slabši. Zato se samo vprašujem: le kaj neki počno v naših osemletkah, če učencev, ki so dovršili 5 ali celo 6 razredov osemletke, ne morejo naučiti niti toliko, da imamo šest socialističnih republik ali da je sedež OZN v New Yorku? In ob tem se mora človek tudi vprašati, kaj nam velja uzakonjeno osemletno šolanje, če dobimo iz šol ljudi s tako katastrofalnim znanjem — ali točneje — neznanjem? In čemu potem sistem strokovnih šol? Ali naj v strokovnih šolah začno poučevati snov, ki bi jo učenci morali dobiti že v osemletki?

IGOR PRESERN

Prodaja blaga za devize

Prodaja blaga z 20 % popustom za tuja plačilna sredstva se je v preteklem letu že precej razmahnila. Za primer naj navedemo nekaj trgovin, ki so v letu 1964 zamenjale večje vsote tujih plačilnih sredstev, kar pomeni, da so za ta sredstva tudi prodale svoje blago. Modna hiša v Ljubljani je zamenjala valute v vrednosti 72.300 dolarjev, Slovenija šport 64.300 dolarjev, Dom 74.900, Nama 74.800, Elektrotehna 15.900, Potrošnik v Murski Soboti 57.400, Merkur v Murski Soboti 26.500, »Jelša« v Šmarju pri Jelšah 13.100, Paka v Velenju 16.100, Manufaktura v Novi Gorici 56.800, Murka v Lescah 31.000, Preskrba v Sežani 30.000, Nanos v Postojni 49.000 in Soča v Kopru 19.000 dolarjev. Kaže, da je med inozemskimi gosti precej zanimanja za nakup blaga z 20% popustom v naših trgovinah. Zdaj predlagajo, da bi postopek pri tovrstni prodaji še poenostavili.

N. J.

Prvo izplačilo na obveznice za Skopje

S 1. februarjem bo zapadel v izplačilo prvi anuitetni kupon obveznic ljudskega posojila za obnovo in izgradnjo Skopja. To posojilo je bilo, kakor je znano, razpisano v septembru 1963. Nad 4 milijone občanov in 12.000 delovnih organizacij je skupaj vpisalo nad 43 milijard din. Ta znesek bo z obrestmi vrnjen v sedmih letih. Od prvega februarja bo Narodna banka izplačevala na kupon št. 1 znesek, ki je natiskan na samem kuponu (n. pr. pri obveznicah za 1000 din 180 din, pri obveznicah za 2000 din 360 din itd.). Vrednost vseh kuponov, ki bodo izplačani od 1. februarja naprej, pa znaša 7,5 milijarde din.

Nezadržno naraščanje cestnega prometa

Tempo naraščanja cestnega prometa nas leto za letom preseneča. To velja zlasti za promet, ki ga opravljajo javna prevozniška podjetja. Samo v zadnjih šestih letih se je število potnikov v medkrajevnem avtobusnem prometu v Sloveniji povečalo 3,5-krat, od 18,7 milijona potnikov v letu 1958 na 43,7 milijona v letu 1962, 52,4 milijona v predlanskem in 64,7 milijona v lanskem letu. Samo v preteklem letu se je število potnikov povečalo za 12,3 milijona ali za 23 %, po prevoženih potniških kilometrih pa znaša to povečanje celo 28%. Pri tem se je avtobusni prevozni park povečal le za 10% na 759 vozil. V mestnem prometu Ljubljane in Maribora je to povečanje mnogo skromnejše in se giblje okrog 7% letno. Nezadržno narašča tovorni promet javnih prevozniških podjetij. Po količini prevoženega blaga se je ta promet v šestih letih povečal 4,7-krat, od prepeljanih 1,28 milijona ton v letu 1958 na 2,82 milijona ton v letu 1962, 4,10 milijona ton v predlanskem in 5,97 milijona ton v lanskem letu. Samo lani se je promet po prepeljani tonaži povečal za 45%, v tonskih kilometrih pa ob krajših povprečnih prevoznih relacijah za 20%.

Zakaj nove tovarne, če za stare ni dovolj surovin

Na zadnji seji odbora za industrijo zveznega zbora zvezne skupščine so v razpravi o investicijah načeli tudi vprašanje novih tovarn celuloze in papirja. V zvezi s predlogom, da je treba preprečiti povečanje zmogljivosti ali gradnjo novih tovarn, če še za obstoječe ni dovolj surovin, in da naj odbor o tem zahteva poročilo Jugoslovanske investicijske banke, je bilo rečeno, da so bila nedavno odobrena sredstva za tovarno celuloze v Osijeku, hkrati ko nova tovarna v Sremski Mitrovici nima dovolj surovin, nadalje da so odobrena sredstva za tovarno celuloze v Mostarju in da je bilo dano načelno soglasje za gradnjo tovarne celuloze v Karlovcu. Zato naj bi vplivali na specializirane banke, da ne bi kreditirale takih gradenj.

Mostarska operacija (II)

Ob dvajseti obletnici osvoboditve Hercegovine

Obramba Mostarja je bila urejena na široki fronti, oprta na težko prehodni planini Čebuljo in Velež. Svoje glavne sile je sovražnik zbral na dohodih k Mostarju, od Širokega Brijega in od Nevesinja, in to v močnih oporiščih, ki so bila urejena za krožno obrambo: Široki Brijeg, Blagaj, Nevesinje, Mostar. Prostore med oporišči so branili milica in ustaši, rezerve pa so bile v Mostarju. Po dolini Neretve je imel sovražnik močne garnizije za vzdrževanje zveze z zaledjem, bodisi za dovajanje rezerv ali za zavarovanje umika. Okrog Mostarja je imel približno 8650, okrog Nevesinja 2150 vojakov, s posadkami Širokega Brijega in vseh drugih oporišč skupaj približno 18.000 mož. V Mostarju je bil tudi bataljon fašistične legije »San Marco«.

Medtem sta morali 9. in 29. divizija zadržati sovražnika in osvojiti izgubljeni prostor. Nato je sledil glavni udar v smeri Kočerin—Široki Brijeg—Mostar, in to z 9. in 26. divizijo, katerima so pomagali težka baterija 150 mm 1. diviziona, havbična baterija 105 mm 2. diviziona in ves 3. gorski motorizirani divizion korpusne topniške brigade ter večji del 1. tankovske brigade. To so bile vse izkušene enote iz kninske bitke, z izjemo novo ustanovljene havbične baterije. Prvi pomožni udar pa je izvedla od Ljubuškega čez Čitluk proti Mostarju 19. divizija, okrepljena z motoriziranimi gorskimi baterijami 26. divizije, drugega pa 29. hercegovska divizija, in sicer čez Nevesinje in Blagaj. Podpirala sta jo manjši del tankovske brigade, ki se je pred tem časom izkrcala v Dubrovniku, in motorizirani gorski topniški divizion II. korpusa, v Gravini v Italiji ustanovljena šolana in izurjena prekomorska enota, dvojček 3. diviziona topniške brigade VIII. korpusa. V teh enotah je bilo nad dve tretjini slovenskih Primorcev. V posameznih enotah, še zlasti v 3. prekomorski udarni in 11. dalmatinski udarni brigadi 26. divizije, v divizionih korpusne topniške brigade in v 1. tankovski brigadi, ki je v operaciji sodelovala prav vsa, ter v topniškem divizionu II. korpusa in pri topništvu 29. hercegovske divizije, v kateri je bila tudi baterija gorskih topov 75 mm — ta baterija je bila ustanovljena na Visu in septembra prejšnjega leta prepeljana v Italijo, od koder so jo sovjetska letala odloliža pri Gackem — je bilo okrog 3500 Slovencev.

Po polurni topniški in letalski pripravi je bil 6. februarja izveden napad na Široki Brijeg, silno utrjeno in trdovratno branjeno idejno žarišče ustaštva. Frančiškani tega samostana so bili Pavelićevi somišljeniki, saj so razpečavali ustaško šovinistično in protikomunistično literaturo ter vzgajali neuke mladeniče v najokrutnejše ustaške zločince.

Pod zaščito topniškega ognja in umetnega dima tankov je naša pehota dospela kilometer pred glavne položaje, katere je sovražnik srdito branil in z odločno protitankovsko obrambo zavrl gibanje tankov. Kljub temu pa je bil odkrit ves sistem njegove obrambe in minskih polj. Ponoči so bile sile potrebno preurejene in 7. februarja ob 5. uri zjutraj so enote ponovno napadle. Še pred 9. uro so naše enote vdrle v samostan, ki je bil najmočnejša utrdba, in ga zavzele, v mesto samo pa so prodrle šele popoldne, po štirih neuspešnih juriših. In šele v mraku so v pouličnih bojih mesto tudi zavzele.

Ves teden so trgale naše enote sovražniku kos za kosom zemlje, preden so prispele pred Mostar. Sovražnik se je povsod trdovratno upiral, najsiloviteje pa se je branil na Mikuljači, da bi preprečil prehod tankov po cesti, ki pelje čez vas Žovnico v Mostar. Cesta je bila na mnogih krajih porušena in minirana. Pod zaščito ognja so inženirci odstranjevali mine in popravljali cesto. Medtem pa je 13. februarja, po siloviti topniški pripravi, 11. brigada 26. divizije predrla sovražnikovo obrambo in omogočila tankom prehod južno od Mikuljače k Žovnici. Potem pa so ji tanki skupaj s topništvom pomagali, da je z enimi bataljonm 12. dalmatinske udarne brigade koncentrirano napadla Mikuljačo in jo pred mrakom zavzela. 3. prekomorska brigada je medtem podila sovražnika in prispela do 5. ure popoldne v Vihoviće, do premogovnika, prav na rob Mostarja. Ker ji je sovražnik prišel za hrbet, se je morala spet umakniti, naslednjega dne pa ga je z velikimi žrtvami pregnala. Padlo je 82 prekomorcev. Tako je zavzela poslednje sovražnikovo oporišče na Crnem vrhu. Že ob svitu je 11. brigada zavzela Ilić, opoldne pa 1. dalmatinska proletarska brigada Gradino, in skupaj z 19. divizijo še Orlovac. En bataljon 1. brigade je bil poslan 29. diviziji, da bi pomagal uničiti sovražnike, ki so bili obkoljeni na letališču. Zgodaj popoldne so naše enote zavzele zahodni del Mostarja do reke Neretve. Okrog 6. ure zvečer so tanki pod zaščito protitankovskega in strojniškega ognja vdrli čez glavni most, ki se ga sovražniku ni posrečilo porušiti, v vzhodni del mesta in ga po krajših bojih očistiti sovražnikov. Do 7. ure zvečer 14. februarja 1945 je bil Mostar, glavno mesto Hercegovine, osvobojen. 3. prekomorska brigada je varovala progo proti Sarajevu, da se sovražnik ne bi mogel umakniti. Naše enote so zaplenile sovražniku vso oborožitev in tehniko, ki je prišla posebno prav našim topniškim enotam.

V Mostarju, ki je štel pred vojno 16.000 prebivalcev, so na široko razvijale svojo dejavnost vsakršne reakcionarne politikantske organizacije: ljotićevci in frankovci, ki so tam gradili Pavelićevo oporišče, Spaho in Behmen, ki sta imela Mostar za svoj pašaluk itd. Vendar se je med mostarskimi rodoljubi razvijalo in krepilo demokratično ljudsko gibanje, ki se je odločno uprlo fašizmu in njegovim hlapcem v deželi. Zato so Pavelićevi ustaši, ki so s pomočjo nemških in italijanskih fašistov dobili oblast, z vso okrutnostjo udarili po delavcih in poštenih izobražencih. Zapirali in klali so jih brez razlike, samo če so bili le količkaj sumljivi, in to Srbe, muslimane in Hrvate, celotne družine. Vendar jim vse to ni pomagalo. Že 17. julija 1941 je odšla iz Mostarja prva skupina 25 prostovoljcev. Kaj kmalu so ji sledili še drugi. V kratkem so na Boračkem jezeru ustanovili odred 400 borcev. V treh in pol letih NOB je poslal Mostar v boj 2000 borcev. Še več pa je bilo žrtev, ki so jih pobili ustaši. Sprejem osvoboditeljev v Mostarju je bil nepopisen. V mestu so se sestali borci vseh naših narodov, še posebej pa so bili Mostarčani hvaležni za bratsko pomoč toliko slovenskih borcev.

KAREL LEVIČNIK

UPRAVAM KOPALIŠČ!
GASILSKIM ENOTAM!
POSTAJAM LJUDSKE MILICE!

V aprilu bomo pričeli s tečaji za vodne reševalce in čuvaje javnih kopališč, ki bodo v poletni sezoni skrbeli za varnost kopalcev. Zaradi internatske oblike šole je število tečajnikov omejeno. Informacije in prijave sprejema POTAPLJAŠKA ŠOLA — PORTOROŽ 74. 437

LESTVICE NAJBOLJŠIH SMUČARK SVETA V ALPSKIH DISCIPLINAH

Marielle Goitschel — najboljša med najboljšimi

Letošnje snežne junakinje: prva — M. Goitschel, druga — Biebl, tretja — Famose

»Zlata deklica iz Val d'Isera« v francoski Savoji 20-letna Marielle Goitschel je najboljša med najboljšimi smučarkami sveta v novi sezoni 1965! Olimpijska junakinja iz Innsbrucka je tudi letos očarala tisoče turistov v evropskih zimskih središčih in milijone gledalcev ob televizorjih s samosvojim slogom vožnje, z izredno eksplozivnostjo med vratci, drznostjo v vratolomijah po snežni ali ledeni progi, dinamiko in temperamentom v »smučarskem plesu« po belih pobočjih domačih in tujih gora. Christl Haas je že leta prva v smuku, Therese Obrecht in Edith Zimmermann sta odlični v veleslalomu, Heidi Biebl-Schmid si nabira trofeje v slalomu. Marielle Goitschel je izvrstna v prav vseh disciplinah klasične trojne alpske kombinacije — divjem smuku, napornem veleslalomu in vijugastem slalomu ...

Našo lestvico najboljših smučark sveta smo sestavili s statističnim preračunavanjem rezultatov štirih velikih mednarodnih tekem evropske ženske turneje. Petnajst najboljših smo vedno ocenjevali s 30 točkami za prvo mesto, 28 za drugo, 26 za tretje ...

Prva v smuku: Haas

»Kraljica smuka« Christl Haas — dvajsetletna lastnica športne trgovine iz Kitzbühla — je tudi v zimski sezoni 1965 zadržala svoj primat v najzanimivejši in najdrznejši disciplini smučanja. Prvi veliki FIS I A obračun v švicarskem zimskem središču Grindelwaldu — v Alpah okoli mogočnega gorskega masiva Jungfrau — se je v smuku končal z olimpijsko reprizo iz Innsbrucka: prva — Haas 2:19,50, druga — Edith Zimmermann 2:19,59! Lovci na senzacije so prišli zares na svoj račun na pobočjih zasneženega Grindelwalda. Neustrašeni avstrijski zvezdnici sta se podili po strminah — pred nevarnimi prehodi med gozdnimi obronki so previdni organizatorji zmanjševali hitrost na 2.350 metrov dolgi progi s 605 metri višinske razlike s kar 30 obveznimi smernimi vrati — s povprečno hitrostjo preko 60 kilometrov na uro! »Strašna vožnja. Hitra, zanimiva in težka, skratka — prekrasna!« — je izjavila »v dolini« zmagovalka Haasova. Francoska ženska elita z zlatima sestrama Goitschel je ponovno ostala brez tako zaželjene trofeje v smuku, toda ...

Petek 15. januarja 1965 bo ostal v zgodovini francoskega smučanja zapisan z zlatimi črkami. Christl Haas — ki že dve leti ni poznala poraza v svoji specialiteti niti na najslovitejših smučiščih — je to krat doživela prvo »kapitulacijo«

Trofeje v kombinaciji

OBERSTAUFEN

1. M. Goitschel (Francija	8,37
2. Th. Obrecht (Švica)	10,30
3 Ch. Goitschel (Francija))	27,29

GRINDELWALD

1. Biebl-Schmid (ZRN)	12,57
2. E. Zimmermann (Avstrija)	15,97
3. Th. Obrecht (Švica)	16,99

ST. ANTON

1. M. Goitschel (Francija)	0,78
2. Biebl-Schmid (ZRN)	2,05
3. Haas (Avstrija)	10,73

SCHRUNS

1 M. Goitschel (Francija)	10,85
2. Biebl-Shmid (ZRN)	30,08
3. E. Zimmermann (Avstrija)	35,65

SKUPNO

1. M. Goitschel (Francija)	40,98
2. Biebl-Schmid (ZRN)	77,81
3. Famose (Francija)	119,13

v domačem St. Antonu, na pobočjih Arlberga pred tisoči avstrijskih turistov, ki so prišli na Tirolsko od blizu in daleč — da bi videli novo zmagoslavje Avstrije za trofejo Kandahar v borbi za najbolj cenjene lovorike v smuku. »Kandahar je neuradno svetovno prvenstvo!« — so s ponosom pisali avstrijski časopisi ob optimističnih napovedih za svojo A — garnituro, ki je ponovno nastopila z zmagovitim olimpijskim tercetom Christl Haas — Edith Zimmermann — Traudl Hecher. Zadnja je bila namreč pred začetkom sezone kaznovana s tromesečnim suspenzom Smučarske zveze Avstrije zaradi »posojila« nekega smučarskega tovarnarja. Junakinja dneva je bila mala Annie Famose, 20-letna »deklica s Pirenejev« iz Paua. Črnolasa študentka visoke športne šole s specializacijo »smučanje« je očarala s predrzno in spektakularno vožnjo, da bi v borbi živcev s svojo rojakinjo Marielle Goitschel zmagala z minimalnim naskokom 1:40,11 : 1:40,19. »Zares nisem mogla voziti bolje!« — se je pohvalila na cilju. »Takšen smuk — ki je bolj podoben dolgemu veleslalomu — mi nasploh najbolj leži!« Zanimivo je, da je bila zmaga Annie Famose že na Kandaharju v Chamonixu leta 1963 prva zmaga Francije v najnapornejši smučarski disciplini, letošnji ponovni uspeh simpatične mladenke — ki ima doma idealne pogoje za trening — pa po izjavi francoskega vodje Honore Bonneta ni njena zadnja beseda v smuku ...

Avstrijke seveda niso dolgo čakale na revanšo in na FIS I A tekmah v bližnjem Schrunsu so se zapodile po smučinah Montafona z ognjevitostjo, očitnim tveganjem na vse ali nič, skratka — hrabro ... Haasova in Zimmermannova sta ponovili »1—2 uspeh« iz Grindelwalda in »prva zvezda smuka« Christl Haas je tako zadržala svoj primat pred napadi temperamentne Marielle Goitschel, ki je odpotovala iz Val d'Isère v francoskih Alpah z eno samo željo — da si pribori laskavi naslov prve smučarke sveta ...

Takšna čast pa lahko pripade zares samo kompletni smučarki, ki je enako dobra v vseh disciplinah trojne alpske kombinacije. Christl Haas je na primer izrazito boljša v smuku, toda Marielle Goitschel in Heidi Biebl-Schmit — edini kandidatki za »prvo damo smučanje« — sta mnogo boljši v slalomu in veleslalomu, kjer prihaja ob moči in drznosti do izraza tudi tehnika, gibčnost in predvsem — živci in iznajdljivost ...

NAJBOLJŠE DESETERICE V SMUKU:

GRINDELWALD (8. januarja): **Haas 2:19,50, E. Zimmermann 2:19,59, Biebl-Schmit 2:22,22, M. Bochatay 2:22,55, Th. Obrecht 2:22,60, Demetz 2:22,67, M. Goitschel 2:23,76, Famose 2:23,90, Seiwald 2:24,56, Terrailon 2:24,94.**

ST. ANTON (15. januarja): **Famose 1:40,11, M. Goitschel 1:40,19, Biebl-Schmit 1:40,43, Haas 1:41,43, Demetz 1:42,36, T. Obrecht 1:42,49, Ch. Goitschel 1:42,58, Terrailon 1:43,88, Mir 1:44,23, de Blicquy 1:44,29.**

SCHRUNS (22. januarja): **Haas 2:24,46, E. Zimmermann 2:26,77, M. Goitschel 2:26,79, M. Bochatay 2:27,42, Th. Obrecht 2:28,29, Famose 2:28,33, Biebl-Schmit 2:28,33, Hecher 2:28,76, Tarrailon 2:29,16, Willoud 2:30,26.**

LESTVICA SEZONE V SMUKU:

1. Haas (Avstrija)	84
2. M. Goitschel (Francija)	72
3. Biebl-Schmit (ZRN)	70
4. Th. Obrecht (Švica)	64
5. Famose (Francija)	56
6. E. Zimmermann (Avstrija)	52
7. Demetz (Italija)	50
8. M. Bochatay (Francija)	48
9. Tarrailon (Francija)	42
10. Seiwald (Avstrija)	32

VELESILE V SMUKU:

1. Francija	272
2. Avstrija	204
3. Švica	96
4. ZR Nemčija	70
5. Italija	52
6. Belgija	16

Tradicija v veleslalomu: M. Goitschel

Tri velike predstave veleslaloma v Grindelwaldu, Oberstaufenu in Schrunsu so se končale s tremi zmagovalkami: Therese Obrecht (Šv.), Edith Zimmermann (Avstrija) in Marielle Goitschel (Francija)! Tri dragocene trofeje so odšle v vitrine treh glavnih velesil ženskega smučanja, kar skrivnostno zakriva dejansko izrazito dominacijo samosvoje prve smučarke olimpijskegaa leta. Innsbruška prvakinja Marielle Goitschel — temperamentna hčerka hotelirja iz Val d'Isera, ki je na tablicah FIS v zadnjih dveh letih zavzemala vodilno mesto v veleslalomu z najvišjo možno oceno 0,00 — je v sezoni 1965 s svojo bleščečo bilanco »2—2—1« pravzaprav brez prave konkurence, posebno ker Jean Saubert zaradi ameriške »štednje« letos ni preletela Atlantika, tako da je evropska alpska turneja brez odličnih smučark ZDA.

Uradna »FIS I A sezona« se je začela prav z veleslalomom v Oberstaufenu, 2. januarja. Na startu so bile vse najboljše, med njimi tudi varovanke Honore Bonneta — direktorja zmagovite ženske smučarske ekspedicije »trikolorov«. Proga je bila izredno težka, 1.400 m dolga s precejšnjim padcem, 51. vratic. Therese Obrecht je napovedala svoje velike možnosti v veleslalomu že na »Kriteriju prvega smuka« v Val d'Isère, kjer je premagala sloviti sestri Goitschel v njunem domačem kraju ... Marielle Goitschel je tokrat »divjala« med vratci in tudi njeni vmesni časi so bili dolgo za celo sekundo boljši od švicarske prvakinje. Na cilju je bilo drugače ... in Therese Obrecht je z neverjetnim finišem in 1:28,32 : 1:29,11 prehitela veliko rivalko, kar pa ni zadostovalo tudi za zmago v kombinaciji.

Smučarski weekend v belem športnem parku okoli Grindelwalda je prinesel zvezdniški druščini obilo »zabave«, petičnim turistom pa dramatične dogodivščine ob smučinah za velike tekme. Zadnja dva dneva pred veleslalom je močno snežilo, zapadlo je pol metra novega snega in organizatorji so v zadnjem trenutku steptali progo, ki je bila seveda nekoliko počasnejša od tiste v Oberstaufenu, toda najboljše so še vedno drvele po strminah s povprečno hitrostjo preko 50 km na uro! Vratic je bilo tokrat 42 in tisti, ki so stali na polovici proge in v sodniški funkciji merili vmesne čase pri vratcah številka 22, so sporočili napovedovalcem — medtem ko so šampionke eno za drugo drvele proti cilju — da ima Madeleine Bochatay iz Francije tamkaj eno samo desetinko naskoka pred Zimmermanovo in M. Goitschel! Kakšno presenečenje ... Therese Obrecht ni uspela v poizkusu, da bi po Val d'Isèru in Oberstaufenu dosegla veleslalomski »hat-trick«. Petnajstletna Isabella Mir je s solzami v očeh obležala v snegu. Edith Zimmermann je bila v vratolomni vožnji pred ciljem najhitrejša in avstrijska zastava se je na evropski turneji prvič dvigala na zmagoslavni jarbol.

Ledena proga v Schrunsu je nato obetala največ Marielli Goitschel, ki je pravi specialist za pustolovščine med vratci. S štartno številko osem je vozila navidez ležerno, čeprav je nekajkrat dobro stresla vratca, ubrala je pač najkrajšo pot v ledenem labirintu v senci z januarskim soncem obsijanih pobočij tirolskega alpskega sveta. Bilo je okoli dveh popoldne in temperatura na startu je bila nekaj stopinj pod ničlo! Heidi Biebl, ki je meseca oktobra presenetila eksperte z zvezdniško izjavo o umiku s smučarskih popotovanj — da bi si čez nekaj tednov že premislila, je bila dolgo najboljša. Marielle Goitschel si je oddahnila šele po zaključni kristijaniji, ko je na velikem semaforju zagledala svoj čas in vzkliknila »Zmaga!« Zlati ključi Schrunsa so bili že njena druga velika zmaga v kombinaciji po »zlatem pokalu« Oberstaufena.

NAJBOLJŠE DESETERICE V VELESLALOMU

OBERSTAUFEN (2. januarja): **Th. Obrecht 1:28,32, M. Goitschel 1:29,11, Haas 1:29,15, Demetz 1:29,55, de Blicquy 1:31,45, Famose 1:31,51, Ch. Goitschel 1:32,11, Biebl 1:32,36, F. Bochatay 1:32,36, Terrailon 1:32,55.**

GRINDELWALD (6. januarja): **E. Zimmermann 1:28,94, M. Goitschel 1:29,40, Th. Obreht. 1:29,61, Haas 1:29,67, M. Bochatay 1:29,77, Famose 1:30,25, Demetz 1:30,82, Seiwald 1:32,43, Adolf 1:32,71, Biebl 1:32.71.**

SCHRUNS (20. januarja): **M. Goitschel 1:38,41, Biebl 1:36,07, Ruth 137,21, Ch. Goitschel 1:37,43, de Blicquy 1:37,66, Th. Obrecht 1:38,13, M. Bochatay 1:38,50, E. Zimmermann 1:38,94, Famose 1:39,08, Haas 1:39,15.**

LESTVICA SEZONE V VELESLALOMU

1. M. Goitschel (Francija)	86
2. Th. Obrecht (Švica)	76
3. Haas (Avstrija)	62
4. Biebl (ZRN)	56
5. Famose (Francija)	54
6. M. Bochatay (Francija)	50
7. E. Zimmermann (Avstrija)	46
8. de Blicquy (Belgija)	44
9. Ch. Goitschel (Francija)	42
10. Demetz (Italija)	42

VELESILE V VELESLALOMU:

1. Francija	262
2. Avstrija	164
3. Švica	142
4. ZR Nemčija	58
5. Italija	44
6. Belgija	44

Desetinke v slalomu: M. Goitschel

Slalom je bil lani domena olimpijske prvakinje Christine Goitschel in nesrečne Jean Saubert, ki je pobrala največ lovorik na evropski turneji, da bi na odločilni preizkušnji v Innsbrucku nekoliko odpovedala. Christine Goitschel je začela sezono v velikem slogu s petima mestoma v Val d'Isère in Oberstaufenu, kjer je v neposredni borbi premagala sestro Marielle za 27 stotink sekunde. Prvič je vozila previdno in vodstvo Marielle (46,35) pred Bieblovo (46,85), Obrechtovo (46,92), Seiwaldovo (46,98) in Christine (47,02) ni obetalo nič dobrega. Repriza na nekoliko krajši progi pa je močno spremenila razvrstitev najboljše peterice. Christine je vozila zares bravurozno, dinamično, ognjevito ... za sekundo bolje od ostalih! To je bila njena zadnja zmaga, kajti padci so bili potem vedno številnejši ...

Heidi Biebl je prišla v Grindelwald izredno samozavestna. »Slalom je moja velika priložnost!« — je izjavila novinarjem pred startom. Trenirali so še ob minus 15 stop. Cl Vsi so pričakovali veliki obračun med Francijo, Avstrijo in Švico, zmagala pa je veteranka Biebl ... — Njena krivulja med številnimi najtežjimi kombinacijami vratic je bila v prvi vožnji zares edinstveno doživetje, tehnika — bravurozna, čas — edinstven.

Ko je švignila v zadnjem padcu skozi »zanko« trojnih vratic, kjer je zavozila mimo že olimpijska prvakinja Christine Goitschel, ni nihče več dvomil — da bo Bieblova prva tudi v končni razvrstitvi. V ponovitvi je vozila sicer nekoliko ležerno, — bolje rečeno previdno, toda prvo mesto je bilo pač že zagotovljeno.

Tridnevno bivanje v gorah Arlberga — v St. Antonu na XXX. mednarodnih tekmah za pokal Kandahar — se je v ženski konkurenci končalo z dramatičnim slalomom, kjer so odločale kar stotinke sekunde! Christl Haas je na presenečenje vseh vodila po prvi vožnji, Therese Obrecht je bila najboljša v drugi. Seštevki obeh časov pa so pokazali, da je prva Heidi Biebl in druga Marielle Goitschel, medtem ko je bila v dvojni alpski kombinaciji razvrstitev prav obratna! Štiri stotinke sekunde so odločile borbo Biebl : Goitschel v prid prve.

Tri dni pozneje so bili v Schrunsu gledalci ponovno priče slalomske drame v režiji Marielle Goitschel in Heidi Biebl. Polovica smučark je ostala v snegu po divji vožnji med pravim snežnim viharjem. Marielle in Heidi sta drveli po »ledeni areni«, dopisnik United Press International pa je zmagoslavje Francozinje opisal s »plesom med vratci«. Tako prepričljiva zmaga v slalomu se skorajda ne pomni v moderni zgodovini smučanja, posebno ker je bila na startu za »Trofejo zlatih ključev« zbrana zares vsa svetovna elita. Težko je opisati, kaj vse so doživele smučarke v dobri minuti drvenja med 107 vratci na dveh nevarnih progah. »Na zadnjih 67 slalomih nisem padla, zakaj bi potem padla prav sedaj!« — je izjavila Marielle Goitschel, ko je izvedela — da je kar sedem kandidatk za prva mesta ostalo v snegu že v prvi vožnji.

SESTRI GOITSCHEL V »OLIMPIJSKEM DRESU« — Christine (levo) in Marielle Goitschel (desno) po dvojni zmagi v Innsbrucku s podpisi za naše bralce.

Pet centimetrov novega snega je bilo samo »kamuflaža« nad pobočjem v ledeni odeji. Junakinja letošnje sezone je ponovno dokazala, da je nevarnost njen zaveznik, kajti vozila je — ko na ledeni skorji ni bilo več snega — izredno hitro, živahno in skorajda preskakovala iz vratic v nova vratca, divjala je proti cilju z neverjetno drznostjo.

NAJBOLJŠE DESETERICE V SLALOMU:

OBERSTAUFEN (3. januarja): **Ch. Goitschel 89,66, M. Goitschel 90.03, Biebl 90,33, Seiwald 91,05, Th. Obrecht 91,31, Famose 91,93, Eder 92,12, Faerbinger 93,09, de Blicquy 93,76, Adolf 93,96.**

GRINDELWALD (5. januarja): **Biebl 87,94, M. Goitschel 88,18, Th. Obrecht 88,36, Famose 88,38, F. Bochatay 89,35, E. Zimmermann 90,35, de Blicquy 91,22, Demetz 92,46, Eder 92, 68, Terallon 92,75.**

ST. ANTON (16. januarja): **Biebl 90,33, M. Goitschel 90,37, Haas 90,67, F. Bochatay 92,90, Famose 93,61, Demetz 93,75, Terrailon 93,90, Steurer 94,65, Mir 95,33, Faerbinger 95,98.**

SCHRUNS (19. januarja) — **M. Goitschel 100,02, Biebl 102,48, Ch. Goitschel 102,79, Famose 104,45, E. Zimmermann 105,06, de Blicquy 105,07, Didfurt 111,73, Diegruber 112,33, Barbieri 114,02, Breuer 114,12.**

LESTVICA SEZONE V SLALOMU:

1. M. Goitschel (Francija)	114
2. Biebl (ZRN)	114
3. Famose (Francija)	90
4. Ch. Goitschel (Francija)	56
5. de Blicquy (Belgija)	52
6. Th. Obrecht (Švica)	48
7. F. Bochatay (Švica)	46
8. E. Zimmermann (Avstrija)	42
9. Demetz (Italija)	36
10. Eder (Avstrija)	32

VELESILE V SLALOMU:

1. Francija	304
2. Avstrija	180
3. ZR Nemčija	144
4. Švica	120
5. Italija	54
6. Belgija	52

Marielle Goitschel je osvojila prvo mesto na lestvici v slalomu zaradi boljših časov na štirih velikih preizkušnjah — Marielle Goitschel 368,60 sekund, Biebl 371,08!

Nova nada: Isabella Mir

Ženska alpska smučarska ekspedicija se je po velikih tekmah v švicarskem Grindelwaldu, zahodnonemškem Oberstaufenu, avstrijskem St. Antonu in Schrunsu preselila v francoski Saint Gervaise, ki bo prizorišče zadnje prvorazredne tekme evropske turneje. Prva smučarka sveta v sezoni 1965 je po dosedanjih uspehih nedvomno Marielle Goitschel.

»Christine in Marielle sta začeli z rednimi vsakodnevnimi treningi v začetku novembra v Val d'Isèru!« — mi piše o svojih hčerah Helene Goitschel, lastnica hotela »Heirob« v savojskem mestecu Val d' Isère, ki ima 1.850 m nadmorske višine. Na evropsko turnejo sta odpotovali 28. decembra takoj po Kriteriju prvega snega. V Chamonixu so trenirali še dan ali dva, potem pa so krenili proti Oberstaufenu.«

Kaj menite o svojih naslednicah? »Isabella Mir me bo nekega dne premagala!« — piše Marielle Goitschel o 15-letni dijakinji iz Saint Laryja v Pirenejih nedaleč od Luchona. »Začela je voziti šele decembra!« Mala Isabella Mir je bila v St. Antonu v slalomu še deveta, njena rivalka v pionirski konkurenci Florence Steurer pa celo osma! »Zanimivo je, da lahko pri Isabelle Mir in Florence Steurer že v začetku kariere opazimo prav enake kvalitete kot pri Marielli!« — pravi Christine Goitschel. »Dinamika, isti ritem, ista tehnika ... Florence je lepše opazovati v vožnji, čeprav sta obe izredno živahni.«

Francija še dolgo ne bo prepustila svoje dominacije v ženskem smučanju, kajti njena desetčlanska ekipa — ki je sedaj brez prave konkurence — je še izredno mlada: Marielle Goitschel (20), Christine Goitschel (20), Annie Famose (20), Madeleine Bochatay (20), Christine Terrailon (20), Pascale Judet (19), Monique Perramon (19), Florence Bernard (18), Isabelle Mir (15) in Florence Steurer (15). Nobenega dvoma ni, da bo Honore Bonnet tudi na olimpijskih igrah v Grenoblu s takšno garnituro dobro šolanih in rutiniranih smučark lahko leta 1968 brez strahu pričakoval tekme v znamenju petih krogov.

SMUČARKA SEZONE:

1. M. Goitschel (Francija)	272
2. Biebl (ZRN)	240
3. Famose (Francija)	200
4. Th. Obrecht (Švica)	188
5. Haas (Avstrija)	172
6. E. Zimermann (Avstrija)	140
7. Demetz (Italija)	128
8. Ch. Goitschel (Francija)	124
9. Terrailon (Francija)	98
10. de Blicquy (Belgija)	96

SMUČARSKE VELESILE:

1. Francija	838
2. Avstrija	548
3. Švica	358
4. ZR Nemčija	272
5. Italija	150
6. Belgija	112

Med najboljšimi seveda tudi tokrat ni bilo nobene zastopnice Jugoslavije: Majda Ankele in Krista Fanedl se na evropski turneji nista nikoli uvrstili med prvo peterico ...

A. PASTERNJAK

NASLEDNICA MARIELLE GOITSCHEL — Petnajstletna Isabella Mir je že v najboljši garnituri Francije.

Planinci po Parizu

LJUBLJANA, 24. januarja. — Predavanje pod okriljem PD Ljubljane-matice o Parizu in njegovih dovolj uspelih vedutah (okrog 180), posebno turistično privlačnih, ki je bilo dobro obiskano in so ga poslušalci nasploh sprejeli z vsem zadovoljstvom, pravzaprav le ni bilo na ravni drugih večerov za ta avditorij. Predvsem je bilo seveda premalo planinsko in nemara vključeno v spored bolj ali manj zaradi kontinuitete teh priljubljenih sestankov med planinci v zimskem času. Toda — francosko glavno mesto je vendar zakladnica največjih dragotin sveta in kulturno ter mondeno središče vse Evrope, da ne rečemo prav tako vsega sveta, ki ga ni mogoče prikazati s sliko (kaj šele z besedo!) v njegovi prevladujoči zgodovinski in civilizacijski vlogi s tako zgoščenim in fragmentarnim prikazom. Sicer pa gre za to: mlad predavatelj iz Kranja je doživel Pariz s pisanimi vtisi in prinesel iz njega bogato slikovno bero, toda pripovedovanja o njem niso mogla seči tjakaj, kamor vleče vse prave planince (in naj bi jih v prihodnje še mnogo več, zlasti mladine) — tja ven iz zidov in mestnega hrušča v gore in prosto naravo.

(LST)

Partizan : Jesenice 2:5 (1:2, 0:0, 1:3)

BEOGRAD, 24. jan. V prvenstveni tekmi zvezne hokejske lige so Jesenice v Beogradu premagale Partizan 5:2 (2:1, 0:0, 3:1). Srečanje je bilo na Tašmajdanu pred okoli 2000 gledalci. Strelci: Tišler 2, Klinar 2 in Mlakar za goste ter Holbus za domače. Sodila sta Cesar (Ljubljana) in Vidicki (Beograd).

JESENICE: Novak, Kristan, Trebušak, Brun, Ravnik, Valentar, Felc, Mlakar, Tišler, Klinar, I. Jan.

PARTIZAN: Stojanović I, Jeličić, Andjelić, Mijušković, Stojković, Mihajlovski, Hulbus, Tešić, Rebrača, Koljenšić, Stojanović II, Materni, Dravić, Urošević.

Sneg, ki je naletaval ves čas srečanja, je bil velika ovira za hitre hokejiste državnega prvaka, ki jim tako ni uspelo zmagati z dvoštevilčnim rezultatom. Jeseničani niso utegnili uveljaviti hitre igre na zasneženi ledeni ploskvi, kar je bilo v prid domačim, ki so se omejili skoraj samo na obrambo.

Gostje so hitro prišli v vodstvo z 2:0 in kazalo je, da bo Partizan hudo poražen. Toda iz nenavadnega položaja je Holbus v 15. minuti izenačil in znižal na 2:1. Gledalci so nato skoraj pol ure gledali igro brez pravega haska. Vsa druga tretjina je bila polna razburljivih akcij Jeseničanov, vendar se mreža domačih ni in ni zatresla. V zadnji tretjini so Jeseničani najprej povečali vodstvo na 4:1, nakar je spet Holbus premagal sicer zelo dobrega Novaka. Končni rezultat je dosegel prodorni Klinar z učinkovitim zadetkom v zadnjih minutah. Pri gostih so vsi igrali dobro, še prav posebno pa Felc, Tišler in Klinar. Boljši od ostalih domačinov so bili Tešić, Holbus, Andjelić in Mijušković.

Kranjska gora : Medveščak 5:3

JESENICE, 24. januarja — V nadaljevanju državnega prvenstva v hokeju na ledu je Kranjska gora premagala Medveščak (Zagreb) 5:3 (2:1, 2:1, 1:1). Strelci za Kranjsko goro Pipan 2, Beraus, Smolej in Hity 1, za goste pa Lazić, Krmelj in Reno. Pred 2000 gledalci sta sodila Djordjević in Bertuš iz Beograda.

KRANJSKA GORA: Gasar, Petrič, Jug, Pirc, Žvan, Vrhovšek, Hity I, Smolej, Beraus, Pipan, Košir, Eržen, Hity II, Petač, Škerjanc, Vidmar.

MEDVEŠČAK: Sinjanović, Zibert, Rataj, Simonić, Jedžut, Sidjin, Lazić, Andjelić, Krmelj, Reno, Belina, Bojanović, Renenab, Šulina, Mikšić.

Kljub razmeroma tesni zmagi so igralci Kranjske gore zasluženo osvojili obe točki, tembolj, ker so imeli v vseh tretjinah igro v svojih rokah. Tudi zamenjava vratarja z rezervnim ni gostom nič pomagala. V vodstvo so prišli prvi Zagrebčani že v prvi minuti tekme, toda samo pet minut pozneje so domačini že izenačili. Medveščaku se je tudi v drugi tretjini tekme posrečilo ponovno izenačiti rezultat na 2:2, najlepšo priložnost pa so gimeli gosti v zadnji tretjini — ko so se zaradi številčne premoči znašli v precejšnji prednosti, ki pa je niso znali izrabiti. To je bilo v 14. minuti, odtlej dalje pa so zagospodarili domačini in s petim zadetkom zapečatili usodo Medveščaka.

PRAGA — V I. kolu za pokal evropskih prvakov v odbojki za ženske je češko moštvo ČKD premagalo Hannover (ZN) s 3:0.

RIGA — Košarkarice TTT iz Rige so se uvrstile v polfinale pokala evropskih prvakov z zmago nad izraelskim prvakom Makabijem iz Tel Aviva s 96:26 (38:12).

TUZLANSKA NOGOMETNA ZVEZDNIKA — Vratar Hajrović (levo) in trener Simić razmišljata o odhodu iz Tuzle, po končanem prvenstvu seveda. Foto: E. Šelhaus

Pospešen utrip v Tuzli

Nenapovedani obisk pri nogometaših tuzlanske Slobode

»Oprostite, odkod ste prišli ... Hm, torej če ste iz Ljubljane, ste potemtakem bržčas kakšen nogometni mešetar, ali pa so vas poslali semkaj na oglede, da bi se sami prepričali, kaj pripravlja naša Sloboda.« Takšen vtis je dobila od mene skupina navijačev, na katero sem trčil v kupeju potniškega vlaka na progi Vinkovci—Tuzla.

Povod za tako »izpraševanje vesti« sem jim dal sam, ker sem želel po vsej sili zvedeti od njih, kje bi tisti dan našel nogometaše ali pa vsaj člane uprave kluba Slobode. No, nazadnje mi je vendarle uspelo, da sem jih umiril, potem ko sem jih prepričal, da sem samo fotoreporter in da bi zato rad posredoval bralcem »Dela« nekaj najnovejših zanimivosti o pripravah pred skorajšnjim nadaljevanjem nogometnega prvenstva II. zvezne lige.«

»Če je torej res tako, kakor zatrjujete, tedaj kar zapišite — me je prekinil eden najbolj vnetih oboževalcev Slobode — da se nimamo česa bati. Prvi tekmi namreč — je nadaljeval nogometni gorečnež — bomo igrali doma. Nasprotnika sta Kladivar in Split. Nato pojdemo v Slavonski Brod, in nato spet z Lokomotivo in Rudarjem doma. Z vseh teh srečanj bomo v najslabšem primeru zbrali 9 točk, kar bo menda več kot dovolj, da se učvrstimo na vodilnem sedežu ...«

Tuzlanski nogometaši praktično pravzaprav niso imeli zimskih počitnic. Vadijo vsak drugi dan, ali v dvorani ali na prostem; zato jim je kondicija že dodobra »zlezla v kosti«. Te dni pa bodo odpotovali na enomesečni trening v Dubrovnik, vendar brez odličnega napadalca Mesaroša (le-ta odhaja v Grčijo), za katerega pa so dobili že enakovredno nadomestilo v bivšem Hajdukovem igralcu Zubru.

Na stadionu v »Tušnju« sem res našel zbrane igralce in člane uprave kluba. Z njimi je šlo seveda doste laže, kajti funkcionarji presojajo dogodke navadno bolj preudarno kakor »kibici«. Po vsej verjetnosti pa so že zaradi taktnosti želeli biti z menoj kar se da objektivni. No, niso tudi hoteli nemara zagreniti mojih čustev do Olimpije ...

Vukašin Jugović, predsednik Slobode: »Nesreča je v tem, da imamo dva enakovredna kandidata, ki oba zaslužita vstop v I. ligo. Seveda, še nismo opustili upanja, ki se naj uresniči na izredni seji Nogometne zveze Jugoslavije, kjer bodo razpravljali tudi o povečanju I. lige na 16 oziroma 18 moštev.«

Dr. Borivoj Zlatanović, klubski zdravnik: »Razen nekaj primerov gripe je v našem moštvu vse v najlepšem redu. Moja žena je Slovenka ... Kar oba naj gresta v I. ligo.«

Veselin Vujnić, član uprave kluba in direktor vodovoda v Tuzli: »Vse bo odvisno od sreče, ker sta moštvi izenačeni.«

Kaj pa igralci? Vsi so optimisti in odlično razpoloženi. Nekdo je v šali rekel: morda si bo kdo od Olimpije na smučanju polomil noge, sicer pa imam o moštvu Olimpije samo najboljše mnenje.

Fuad Harjović, dolgoletni vratar in kondicijski trener Slobode: »Žabjek je odličen vratar. Njegova poškodba v Tuzli je pomenila za Olimpijo izgubo dragocenih točk. Najboljši je Kapidžić, najnevarnejši pa Zagorc. Če nas bo sreča spremljala še naprej, bomo zanesljivo v I. ligi.«

Hajrović mi je še omenil, da so nogometaši Slobode izredno disciplinirani, naj bo nedelja ali delavnik. Po 22. uri ni nikogar več na cesti. Res pa je tudi, da je večina poročenih.

E. ŠELHAUS

ENAJST DEKLIC SLOBODE — Mala Lidija večkrat preživlja popoldneve na stadionu Slobode, kjer trenira s številko 1 na dresu njen očka, popularni Hajrović. Lidija je ena izmed 11 deklic — hčera nogometašev Slobode! Foto: E. Šelhaus

Ne samo v letnih bazenih

Pred zimsko plavalno sezono v slovenskih bazenih

Tudi letošnja plavalna sezona je znova dokazala, da se plavanje vse bolj uvršča med kvalitetne in množične športe v Sloveniji. Ne moremo sicer reči, da se je število klubov povečalo, lahko pa ugotovimo, da so klubi pošiljali v prvenstvene borbe mnogo naraščaja. Tako se je uresničila dolgoletna želja naših strokovnjakov, da bi se pričelo delati s čim mlajšim kadrom. V nekaterih klubih je bilo toliko priliva najmlajših, da so se znašle klubske uprave pred resnim vprašanjem, kako bi nudile vsem mladim plavalcem strokovno vzgojo. Strokovnega kadra je premalo in prav to vprašanje postaja vse bolj pereče. Prav tako pereče je tudi vprašanje zimskih bazenov, saj plavalni šport že zdavnaj ni več sezonski šport. Napredek, ki ga ugotavljamo v desetih letih kaže, da so nam neogibno potrebni pokriti bazeni, če želimo, da se postavimo v bok plavalno razvitim državam. Tako pa dosega rezultate evropske vrednosti le nekaj posameznikov ob zelo slabih pogojih za trening. In če upoštevamo vse te ugotovitve, moramo biti zadovoljni, da smo dosegli to, kar nam bodo pokazale tablice najboljših plavalcev in plavalk.

MOŠKI:

100 m: crawl:
59,5 Urban Dermastia L
59,9 Janez Kocmur JA
1:01,0 Daniel Vrhovšek L
1:01:1 Sašo Košnik T
1:01,3 Peter Jesenšek PC
1:01,5 Vlado Brinovec TK
1:01,7 Dušan Zavrnik L
1:01,8 Boris Vošnjak L
1:02,4 Peter Brinovec TK
1:03,2 Boris Orel L

Med stare »asee« sta le letos vrinila Jesenšek in Vošnjak in pomagala, da se je povpreček izboljšal. Šprinterji napredujejo, žal pa prepočasi, ker sta le dva tekmovalca premagala minuto.

400 m crawl:
4:43,5 Vlado Brinovec TK
4:46,5 Peter Brinovec TK
4:50,9 Boris Orel L
4:55,7 Boris Vošnjak L
4:57,0 Jože Rebolj TK
4:58,2 Peter Jesenšek PC
4:58,9 Andrej Švab PC
5:02,4 Borut Breskvar L
5:03,5 Boris Gorjanc Ra
5:04,3 Vito Deu L

V tej disciplini zasledimo napredek, kakršnega še nismo zabeležili, saj je sedem tekmovalcev plavalo manj kakor pet minut. Brata Brinovca sta tudi letos dokazala, da nimata resnih nasprotnikov, ki bi ju razdvojil.

1500 m crawl:
19::14,1 Vlado Brinovec TK
19:20,3 Peter Brinovec TK
20:09,2 Andrej Švab PC
20:12,0 Boris Orel L
20:18,1 Jože Rebolj TK
20:26,0 Vito Deu L
20:37,2 Boris Gornajc Ra
20:47,9 Borut Breskvar L
20:54,6 Peter Jesenšek PC
21:26,6 Bojan Vidmar L

Letošnji povpreček v tej disciplini je za 24 sekund boljši od lanskoletnega. To je vsekakor lep napredek, ki se ga nismo nadejali, saj vedno govorimo le o zapostavljenosti te discipline. Brata Brinovca sta tudi tukaj nerazdružna. Napredek lahko zabeležimo tudi v širino, saj bi se lanski deseti uvrstil letos komaj na 20. mesto. Napredek v tej disciplini lahko pripišemo sistemu republiškega tekmovanja, v katerega je uvrščena tudi ta »maratonska« proga.

200 m prsno:
2:55,3 Peter Kravos PC
2:55,6 Tomaž Ogrin L
2:56,0 Jaka Slevec TK
2:56,4 Bojan Levičnik TK
2:57,0 Franci Černe Ra
2:59,0 Jernej Pavšič L
3:00,6 Janez Sekovanić Ra
3:02,8 Dušan Zavrnik L
3:03,2 Zlato Jagodič L
3:03,6 Stanko Artiček Ra

V tej disciplini še nekaj let ne moremo ugotoviti napredka. Janez Pelc (2:47,2) bo,kot kaže, še dolgo ostal republiški rekorder. Edini up je Kranjčan Slevec, mladinski državni prvak,, ki je bil lani šele 19. Presenečenje je pripravil Kravos, ki se je šele ob koncu sezone uvrstil na prvo mesto. Njegov trener pravi, da bo prihodnje leto rezultat še boljši.

200 m hrbtno:
2:20,1 Daniel Vrhovšek L
2:29,5 Bojan Danev L
2:31,4 Vito Deu L
2:34,2 Peter Jesenšek PC
2:36,3 Živko Levičnik TK
2:37,4 Milan Košnik TK
2:39,0 Sandi Lileg PC
2:41,1 Bruno Toplak L
2:43,9 Peter Brinovec TK
2:48,8 Jože Rebolj TK

Vrhošvek je ostal brez nasprotnika tudi v zveznem merilu, kjer je dokončno premagal svojega svečnega nasprotnika Dorčića z Reke. Posebno pozornost zaslužita pionir Danev, ki je izboljšal lanski rezultat za 11 sekund, in mladinski državni prvak Deu, ki je pričel trenirati šele letos. Sicer pa ne moremo zabeležiti napredka, saj smo pričakovali, da bosta Jesenšek in Levičnik dosegla boljše rezultate.

200 m metuljček:
2:22,4 Urban Dermastia L
2:25,4 Boris Vošnjak L
2:28,2 Vlado Brinovec TK
2:39,0 Sandi Lileg PC
2:46,5 Franc Peternelj TK
2:51,7 Borut Breskvar L
2:57,0 Jože Smrekar Ra
2:57,0 Peter Jesenšek PC
2:58,5 Borut Zule L
3:03,3 Lojze Gorjanc Ra

Disciplina, ki se pri nas šele razvija. To potrjuje tudi razlika med prvimi tremi in ostalimi, ki zelo zaostajajo. Dermastia je tudi novi državni rekorder na 100 m in kaže, da je našel ustrezno disciplino. Napredka v širino ni in tako moramo zabeležiti zelo slab rezultat 25. tekmovalca: 3:32,2.

400 m mešano:
5:24,8 Urban Dermastia L
5:29,5 Vlado Brinovec TK
5:30,2 Daniel Vrhovšek L
5:33,7 Peter Brinovec TK
5:43,0 Borut Breskvar L
5:44,4 Sandi Lileg PC
5:46,4 Peter Jesenšek PC
5:46,6 Boris Orel L
6:12,1 Vito Deu L
6:12,8 Borut Kuhar R

Ta disciplina je bila uvedena v program plavalnih tekmovanj šele pred dvema letoma in zato moramo počakati na boljše rezultate. Zanimivo je, da bi se najboljša tekmovalca uvrstila na 9. mesto, česar ne bi mogli ugotoviti za ostale discipline. Specialistov v tej disciplini ni, saj nam to dokazujejo imena tekmovalcev.

ŽENSKE:

100 m: crawl:
1:05,2 Zlata Trtnik L
1:11,9 Miša Souvan L
1:12,5 Danica Bogataj TK
1:14,4 Jelka Jančar TK
1:15,0 Anka Colnar TK
1:15,2 Zdenka Roš L
1:15:8 Miša Holec L
1:16,5 Lučka Vodišek R
1:18,1 Silva Kostanjšek R
1:18,3 Benka Gregorič PC

Trtnikova je potrdila tudi letos sloves najhitrejše Jugoslovanke z državnim rekordom. Vodiškova letos ni ponovila lanskega rezultata in tako je morala prepustiti boljša mesta hitrejšim plavalkam iz Kranja in Ljubljane. Lani je bila četrta. Podvig je napravila Roševa, ki se je z 19. preselila na šesto mesto. Plavalke napredujejo in tako lahko ugotovimo, da bi se najhitrejša pred desetimi leti uvrstila letos šele na 12. mesto.

400 m crawl:
5:39,1 Miša Souvan L
5:40,6 Zlata Trtnik L
5:51,7 Danica Bogataj TK
5:52:8 Lučka Vodišek R
5:56,3 Jelka Jančar TK
5:59,1 Zdenka Roš L
6:07,5 Silva Kostanjšek R
6:08,0 Benka Gregorič PC
6:08,2 Miša Holec L
6:14,8 Meri Raubar PC

Brez napredka. Lanski in letošnji povpreček je isti. Deseta tekmovalka pa bi se pred desetimi leti uvrstila na drugo mesto. Torej le napredek, žal pa prepočasen.

200 m prsno:
3:08,5 Milojka Peterman L
3:09,6 Vesna Breskvar TK
3:14,8 Varja Jenšterle Ra
3:15,2 Nevenka Zlatić PC
3:19,5 Alenka Petrič R
3:21,5 Iška Kočar R
3:22,5 inž. Sonja Spindler L
3:25,2 Nena Drugovič PC
3:26,4 Majda Arizanović TK
3:27,0 Meta Linhart L

Tudi tekmovalke še nekaj let ne kažejo nobenega napredka. Letošnji povpreček je celo slabši od lanskega. Počakati bomo morali pač, ko se bo razvozljala skrivnost, kako je možno napredovati v prsnem slogu. Kar poglejmo, najboljša tekmovalka pred desetimi leti, bi se letos uvrstila na tretje mesto.

100 m hrbtno:
1:18,6 Miša Souvan L
1:21,7 Franja Golob R
1,57,7 Silva Kostanjšek R
1:25,8 Miša Holec L
1:26,4 Zlata Trtnik L
1:27,8 Anka Colnar TK
1:29,4 Lučka Pischer I
1:30,0 Danica Bogataj TK
1:32,6 Katja Koršič K
1:32,2 Zdenka Roš L

Tekmovalke so izboljšale lanski povpreček skoraj za dve sekundi. Rezultat Souvanove je novi republiški rekord, obenem pa je prvič premagala mejo 1:20,0. Tudi ostale tekmovalke so zelo napredovale in tako si obetamo v tej disciplini še lepih časov. Zanimiva je morda še ugotovitev, da se nahajajo v deseterici tekmovalke iz petih klubov.

100 m metuljček:
1:20,2 Miša Souvan L
1:23,1 Vesna Breskvar TK
1:24,4 Danica Bogataj TK
1:28,4 Zdenka Roš L
1:32,3 Jelka Jančar TK
1:33,1 Iška Kočar R
1:33,2 Nevenka Zlatič PC
1:34,5 Marina Lenarčič R
1:35,2 Miša Holec L
1:36,2 Milojka Peterman L

Tudi v tej disciplini opažamo dvoletni zastoj. Souvanova je popravila sedem let stari rekord Kranjčanke Konoilje. Vedeti moramo, da se beležijo boljši rezultati v mednarodnem merilu pri časih 1:17.

400 m mešano:
6:09,3 Miša Souvan L
6:32,7 Vesna Breskvar TK
6:43,8 Danica Bogataj TK
6:43,8 Silva Kostanjšek R
6:49,8 Milojka Peterman L
6:51,7 Jelka Jančar TK
6:57,3 Iška Košar R
6:57,6 Zdenka Roš L
7:03,0 Varja Janšterle Ra
7:03,8 Metka Linhart L

Souvanova je tudi v tej disciplini izboljšala republiški rekord za celih 10 sekund. Sicer pa velja tudi tu isto kakor za moške. Specialistk ni. Počakati bomo morali nanje, da bodo rezultati boljši. Od mlajših se je pojavila v deseterici edino Roševa, ki je dosegla v sestavnih disciplinah dokaj dobre rezultate.

Tablice desetorice

	1954	1964	1963
MOŠKI:			
100 m crawl	1:05,9	1:01,3	1:02,1
400 m crawl	5:32,6	4:56,1	5:01,7
1500 m crawl	24:10,7	20,20,6	20:44,4
200 m prsno	3:01,9	2:59,0	2:58,2
200 m hrbtno	—	2:36,2	2:37,4
200 m metuljček	3:04,9	2:44,9	2:45,8
400 m mešano	—	5:44,6	5:47,3
ŽENSKE:			
100 m crawl	—1:23,6	1:14,3	1:15,1
400 m crawl	6:53,9	5:57,8	5:57,7
200 m prsno	3:24,8	3:19,0	3:18,4
100 m hrbtno	1:37,8	1:27,1	1:28,9
100 mmetuljček	1:40,0	1:30,1	1:30,6
400 m mešano	—	6:47,2	6:47,8

Tablice nam pokažejo, da smo dosegli kvalitetni napredek v skoraj vseh disciplinah. Zanimivo bo primerjati letošnje povprečke z desetericami iz leta 1954. Videli bomo, da je bil v teh desetih letih dosežen tak napredek, kakršnega si takrat verjetno niso zamišljali. Vedeti moramo namreč, da se pogoji v desetih letih niso prav nič izboljšali. Nov je le zimski bazen v Kranju, ki pa je bil otvorjen šele lansko leto. Slabe pogoje so klubi premagali le z zimskim delom v telovadnicah in modernim načinom treninga. Verjetno ne bo nikogar, ki bi se upal ob ugotovitvi, da imajo naši plavalci zelo slabe pogoje za trening, trditi, da ne bi dosegli boljših rezultatov, če bi imeli pogoje s kakršnimi se lahko pohvalijo marsikje v Evropi.

KRATICE POMENIJO:
I — Ilirija
K — Koper
L — Ljubljana
PC — Partizan-Celulozar
R — Rudar
Ra — Radovljica
TK — Triglav

K—D

XXV. MEDNARODNE SMUČARSKE TEKME V KITZBÜHLU

Slalom in kombinacija za Killyja

Jean-Claude Killy je v dramatični borbi premagal Schranza

OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

KITZBÜCHEL, 24. januarja (Po telefonu) — XXV. mednarodne smučarske tekme za »Trofejo Hahnenkamm« v tirolskem Kitzbühlu so se končale z zmagoslavjem Jean-Clauda Killyja v današnjem veleslalomu in dvojni alpski kombinaciji! Zanimanje za »veliki finale« je bilo tudi med zastopniki tiska in televizije izredno, tako da se je zbralo okoli proge nad 150 novinarjev.

Samozavestni gledalci

Po petnajsti startni številki današnjega slaloma so postali avstrijski turisti izredno samozavestni in celo napovedovalec je bodril gledalce: »Po prvih petnajstih smučarjih vodi povsem razumljivo naš reprezentant — Karl Schranz!« Ob izrednem navdušenju so celo marljivi vaditelji pozabili na svoje delo in gledalci so se močno približali progi, da bi prišli čim hitreje do cenjenih avtogramov.

Killy : L. Leitner

Današnjemu slalomu je dajala ton borba med včerajšnjim zmagovalcem smuka L. Leitnerjem in Francozom J. C. Killyjem, ki sta se dajala za kombinacijo, medtem ko sta v borbo za prvo mesto v slalomu posegla Killy in pa Schranz. Res je, da sta bila ob koncu tekem najbolj razočarana Leitner in Schranz, kajti Killy je v eni sami enominutni vožnji pobral kar dve trofeji.

Zanimivo je, da je tudi Killyju sreča danes skorajda pokazala hrbet. Ko ni prišla na cilj še niti polovica smučarjev in ko je Killy že dajal izjave v vlogi zmagovalca, so prišle s proge povsem resne vesti, da je izpustil neka vratca, zaradi česar bo diskvalificiran. Vest je seveda povzročila razburjenje, prvorazredno senzacijo. Že pred 16,00 pa se je uradno obvestilo glasilo: »Killy ni diskvalificiran!« Takrat so se v francoskih krogih že živahno pogovarjali o svoji »grobnici« točno 15 vratic pred ciljem, kjer je vodja ekipe Honore Bonnet izmeril, da je Perillat prismučal naproti s celo sekundo boljšim časom kot zmagovalec Killy.

Izjava Killyja

Enaindvajsetletni Jean-Claude Killy, ki je doma iz alpskega Val d'Isera, je po zmagi izjavil: »Na drugo progo sem šel z drugim najboljšim časom za Schranzom in seveda z dokajšnjo prednostjo pred njim, ker je moral Avstrijec startati v drugem teku kot petnajsti. Na ponovni start v slalomu sem šel tudi s slabim kapitalom iz smuka — desetim mestom. Ni mi torej preostalo drugega, kot da zastavim vse moči in stvar se mi je — kakor vidite — posrečila!«

Kako sta vozila Jugoslovana

V prvi vožnji je z zadnjo številko startal Jugoslovan Gert Dogša. Po drzni vožnji je le za malenkost zaostal za Andrejem Klinarjem, na koncu pa je za ciljno črto še poskrbel, da so organizatorji pozvali gledalce k redu. V drsalnem koraku, s katerim je skozi zadnjo skupino vratic prihajal do cilja, je padel skozi ciljno črto, se vrgel na hrbet in z dvignjenimi smučmi zadel preveč radovednega gledalca. Napovedovalec je jo, kako nevarno je — če se opozoril gledalce, češ da so videli izvrstno demonstracijo, kar nevarno je — če se gledalci preveč približajo progi. V drugi tekmi se je že bolj zagrizeno podal po strmini, toda kakor mnogi drugi je ostal v snegu.

Andrej Klinar je bil v prvem teku premalo borben, medtem ko je v ponovitvi zapeljal veliko bolj odločno. Tudi sam ni bil povsem zadovoljen: »Še vedno mi ne gre. Rabim še nekaj tekem. Upam, da bom vsaj do FIS tekem v Kranjski gori prišel v zadovoljivo formo.«

SLALOM:

1. Killy (Francija) 121,54 (61,71 in 59,83)
2. Schranz (Avstrija) 123,18 (60,33 in 62,85)
3. Sunde (Norveška) 124,37 (62,49 in 61,88)
4. Nindl (Avstrija) 124,66 (62,46 in 61,20)
5. Arpin (Francija) 125,01 (61,80 in 63,21)
6. L. Leitner (ZRN) 125,12 (62,32 in 62,81)
7. Lacroix (Francija) 126,36 (63,33 in 63,03)
8. Melquiod (Francija) 127,10 (64,40 in 62,70)
9. Jeuffret (Francija) 127,29(63,82 in 63,47)
10. Nenning (Avstrija) 127,41 (65,67 in 61,74)
11. Manninen (Finska) 127,69 (64,20 in 63,49)
12. Scherzer (NDR) 127,75 (64,41 in 63,34)
13. de Nicolo (Italija) 127,99 (63,11 in 64,90)
14. I. Malknecht (Italija) (65,09 in 63,00)
15. Burger (Avstrija) 128,46 (65,16 in 63,30)

KOMBINACIJA:

1.	Killy (Francija)	10,93
2.	L. Leitner (ZRN)	15,44
3.	Schranz (Avstrija)	19,77
4.	Nindl (Avstrija)	22,96
5.	Lacroix (Francija)	27,88
6.	I. Malknecht (Italija)	31,03
7.	Nenning (Avstrija)	34,16
8.	Arpin (Francija)	39,61
9.	Jeuffret (Francija)	45,82
10.	Scherzer (NDR)	50,97
11.	Malquiond (Fran.)	53,34
12.	De Nicolo (Italija)	53,70
13.	Mussner (Italija)	55,27
14.	Bleiner (Avstrija)	56,82
15.	R. Sailer (Avstr.)	59,09
28.	A. Klinar (Jugos.)	126,93

Dramatična borba na Kitzbühlskem slalomišču po zapiskih iz beležke reporterja.

Točno ob 10,30

Svetovnoznani Kitzbühel se je prebudil v januarskem soncu, ki je po včerajšnji megli privabilo na strmi Adelberg tisoče turistov, ki so po katastrofi domačinov v svoji specialiteti — smuku — zahtevali za vsako ceno zmagoslavje nad velemojstri slaloma — Francozi. Start je bil točno ob 10.30 s tremi predvozači ob nizki temperaturi — minus 4 °C! Hladni tuš v smuku ni zmanjšal borbenega poleta avstrijskih smučarskih junakov, ki so se po temeljitem ogledu strme proge s 75 vratci odpravili na start očitno razpoloženi za tveganje. Žreb je bil avstrijski A garnituri zares naklonjen, kajti Schranz se je pripravljal za veliki obračun z najboljšo startno številko 1.

Dvakrat prvi — Schranz

Avstrijski as Karl Schranz je dodobra izkoristil odlične pogoje ob prvem startu zares. Drzno se je pognal ob znaku sodnikov, plastične palice so se pozibavale, njegova tehnika in divji ritem pa sta navduševala gledalce. Pravi »oblaki« snežnega prša so pričali o veliki hitrosti ljubljenca avstrijske publike. Schranzov čas 60,32 so eksperti takoj ocenili kot izvrsten, gledalci pa so se prepričali o njegovi vrednosti šele po nastopu slavnega francoskega kvinteta Killy, Arpin, Bonlieu, Lacroix, Perillat, po novi veliki predstavi velemojstrov slaloma.

Arpin hitrejši kot Bonlieu

S startnima številkama 5 in 6 sta nastopila prva »trikolora« — Michel Arpin in Francois Bonlieu, ki sta po slabi uvrstitvi v smuku vozila pač na vse ali nič. Arpin se je nekoliko lovil v zgornjem delu proge, toda pozneje je drvel proti cilju z vratolomnimi vložki v snežnem labirintu med težkimi slalomskimi kombinacijami na zaključni strmini. Čas 61,80 je obetal mnogo, posebno ker so Francozi že nekako po tradiciji boljši prav v drugi vožnji. Bonlieu tokrat ni pokazal nekdanje spretnosti, ko se je za šalo prebijal med najboljše deseterice. Prva Francoza pa sta že napovedala, da se bodo mladeniči s savojskih Alp tokrat z vsemi silami pognali v boj za največjo lovoriko.

Previdni L. Leitner

Ludwig Leitner — zahodnonemški smučar avstrijskega porekla iz Wasserthala — je pravi velikan v kombinaciji, svetovni prvak v alpski klasični trojni kombinaciji iz olimpijskega Innsbrucka 1964. »Smučarski kralj« z vsemi odlikami preizkušenega veterana je tokrat — po včerajšnji presenetljivi zmagi v smuku skozi meglo — vozil očitno previdno, da bi si s povprečnima časoma pač zagotovil dragoceno trofejo Hahnenkamm. Njegovih 62,63 sekund je postavilo njegovo končno zmago močno na tehtnico, kajti novinarji so v »Press-centru« kaj hitro izračunali — da bi Ludwig Leitner s samo eno sekundo zaostanka v ponovitvi moral prepustiti tako zaželeno lovoriko Karlu Schranzu ali morda celo Jean-Claudu Killyju ... Začela se je velika borba na kitzbühlskem slalomišču za prvo nagrado v slalomu ... in tudi v kombinaciji.

»Hazarder« J. C. Killy

Pravo divjanje med vratci se je šele začelo, kajti na vrsti sta bila elegantni Guy Perillat in neustrašni »hazarder« Jean-Claude Killy ... Rutinirani Perillat je dobesedno skakal iz vratic v vratca, toda v spodnjem delu je bil vendarle nekoliko prepočasen in prvi čas 63,37 je zadostoval samo za deveto mesto. Mlajši Killy je švigal po progi z neverjetno lahkotnostjo in nihče ni dvomil, da je njegovih 61,71 kljub že nekoliko zdelani progi pravzaprav daleč od realnih možnosti. Mladenič se je očitno odločil, da bo »zagrizel« šele v drugi vožnji, ko bo zaradi boljše smučine laže prešel v napad na prvo pozicijo domačina Schranza.

Hladnokrvni Sunde

S številko 14 — predzadnjo v prvem kvalitetnem razredu — se je podal na slalomske pustolovščine hladnokrvni Sunde, norveški naslednik nepozabnega Steina Erikssena. Po zdrsani progi je drvel kakor najboljši in čas 62,49 je epilog njegove izredne borbenosti. Podoben podvig je napravil pozneje samo še Jeuffret, ko se je s startno številko 45 prebil s časom 63,82 kar na dvanajsto mesto. Prva vožnja se je nasploh končala z velikim uspehom Francozov — s peterico »trikolorov« med najboljšimi desetimi.

Obrnjene številke

Francoski račun je bil jasen: Schranz je v vodstvu, toda z obrnjenimi številkami prvega FIS razreda za slalom bosta Killy in Arpin na novi progi z 71 vratci vozila z večjim rizikom. Tako so mislili mnogi in število padcev in odstopov se je zato v popoldanski vožnji potrojilo. Nebo je bilo brez oblaka, toda ob močnem zimskem soncu mraz ni popustil. Ob 13.00 je startal prvi — Nindl ...

Nordijsko presenečenje

Nindl je vozil zares odlično, premišljeno in tvegano obenem, toda nikoli ni bil pravzaprav v nevarnosti — da bi padel. Njegov čas 61.20 je bil uvodna orientacija, da bodo časi nekako okoli minute — kakor v prvi vožnji. Največje presenečenje pa je pripravil najboljši smučar Skandinavije, ki je ponovno privozil skozi cilj z odličnim časom 61,88 — ki je obetal nadaljnje napredovanje na »lestvici« najboljših.

Vsi so čakali Killyja

Diegruber, Scheuzer in Malknecht so ogreli gledalce bolj s padci kakor s smučarskimi odlikami, toda Nenning je z odlično »znamko« 61,74 ponovno obudil avstrijskim turistom upanje, da bo zmagovalec vendarle domačin — Karl Schranz. Vsi so sedaj čakali na Jean-Clauda Killyja ...

Kakšen slalom!

Takšnega slaloma že dolgo nismo videli. Killy se je ponovno proslavil kot neprekosljiv velemojster »divjanja« med vratci. Avstrijski gledalci že na polovici proge niso dvomili, da Schranz ne more ponoviti takšnega »snežnega plesa« med vratci. Ali bo Killy zdržal do konca na smučkah v neverjetno drzni vožnji? Na največji strmini je mladega Francoza celo zaneslo, toda hitro se je znašel in že po najkrajši poti zdrvel naprej. Kakšen slalom, kakšna lahkotnost, kakšno šviganje med vratci! »Killy je samo eden ...« — je na cilju izjavil vodja francoske reprezentance Honore Bonnet, ko so na velikem semaforju objavili najboljši čas dneva — 59,83 v drugem teku in 121,54 v skupnem seštevku.

Francoska »grobnica«

Malo je manjkalo, da Francozi niso doživeli popolnega zmagoslavja. Perillat je dolgo »plaval« med zrakom in snegom, podiral smerne palice in drvel brez razmišljanja o svoji usodi proti cilju. Nova senzacija? Veliki »Guy« je tokrat samo kakih 15 vratic pred ciljem zadel v vratca, toda že v naslednji sekundi je ponovno drvel v dolino. Sodniki so pozneje sporočili, da je vratca zgrešil in — da je diskvalificiran. Prav v ista vratca sta pozneje trčila še njegova rojaka Bonlieu in Arpin, toda zadnji je s pravo akrobatsko potezo vendarle pravilno »prešel« usodna vratca, toda sekunde so tekle in padel je s tretjega na peto mesto.

Nerazumljiva previdnost Leitnerja

Ludwig Leitner — ki se je ob odmoru med prvim in drugim tekom skorajda že zavedel, da je bitka za »Trofejo Hahnenkamma« zanj že izgubljena — je zares nerazumljivo vozil tudi vdrugo izredno previdno. Njegov čas 62,81 je seveda pomenil obenem slovo od prelepih sanj o novem podvigu.

JOŽE DEKLEVA

ODLOČILNA PREDAJA — V konkurenci članov na republiškem prvenstvu je bila ogorčena borba do poslednjih moči. V štafeti 3 x 10 km je Šimenc (Dol) komaj še utegnil oddati palico Fleretu, nato pa je izmučen omahnil na sneg. Foto: S. Busić

MEDNARODNI SMUČARSKI TEKI »COPA CONSIGLIO VAL D'AOSTA«

Nemec Demel prepričljivo prvi

Najboljši Jugoslovan Lakota na 43. mestu

COGNE, 24. januarja (Po telefonu) — Velike mednarodne tekme v smučarskih tekih »Copa Consiglio Val d'Aosta« z udeležbo srednjeevropske elite so se končale s prepričljivo zmago zahodnonemškega prvaka Demla pred petimi domačimi tekači, ki so zaostali šele v dramatičnem finišu teka na 20 kilometrov. Konkurenca je bila izredno močna, kljub nepričakovani odpovedi skandinavskih reprezentantov v klasičnih disciplinah, ki so bili glede denarnega zneska prezahtevni. Najboljši Jugoslovan Lakota je zasedel 43. mesto v družbi 72 članov.

Največje presenečenje so priredili organizatorjem najboljši italijanski tekači - cariniki, med njimi tudi slovita Franco Nones in Julio de Florian, ki so odpovedali udeležbo zaradi mednarodnih tekem s poklicnimi kolegi — »Teka narodov«. Ostri protesti trenerja Nilssona niso nič pomagali, ker bo njegovim varovancem - carinikom njihova komanda dovolila nastop šele na Pokalu Kurikkala. Proga je bila izredno težka, posebno, ker je okoli mesteca Cogne na nadmorski višini 1530 m sedaj samo še 20 do 24 cm snega. Težki, kratki in strmi vzponi so terjali izredno vzdržljivost in dobro obvladanje tehnike teka s škarjami.

Člani so tekli na 20 km, mladinci pa na 10. V odsotnosti Nonesa in de Floriana ni bilo več nobenega dvoma, da so glavni favoriti za prvo mesto ob Demlu (ZRN) še domači reprezentanci Stella Manfroi in Steiner. Tekma sama je potrdila napovedi in Demel se je v drugem kolu otresel domačinov z ostrim finišem in se nato otresel nekaj napadov Stelle in Steinerja. Njegov zaključni sprint je navdušil gledalce.

Od naših mladih tekačev Lakote, Kalana, Kelkovića in posebno Erjavca v močni mednarodni konkurenci zares nismo mogli pričakovati kakšnih presenetljivih rezultatov, posebno če vemo — da je na primer znani Mathier zasedel šele enajsto, Kaelin dvajseto in Avstrijec Janz ceo osemindvajseto mesto. Lakota je s 43. mestom pred vsemi Angleži opravičil zaupanje, pa tudi mesta ostalih realno niso neuspeh, posebno ker je Kelković bolan.

REZULTATI:

Člani (20 km)

1. Demel (ZRN) 51,48
2. Steiner (Italija) 52,56
3. G. Stella (Italija) 52,59
4. Meyer (Italija) 53,54
5. Manfroi (Italija) 54,01
6. A. Stella (Italija) 54,26
7. Chruby (ČSSR) 54,32
8. Arpez (Francija) 54,40
9. Genuin (Italija) 54,45
10. Squola (Italija) 54,45,6
20. Kaelin (Švica) 55,41
28. Janz (Avstrija) 56,39
34. Mitkov (Bolgarija) 57,21
43. Lakota (Jugoslavija) 58,59
44. Tuck (VB) 59,00
49. Kalan (Jugoslavija) 59,45
53. Erjavec (Jug.) 1:00,37
60. Kleković (Jug.) 1:02,42

Mladinci (10 km)

1. Blank (Italija) 36,01
2. Ganter (ZR Nem.) 36,29
3. Ciochetti (Italija) 36,49

JANEZ PAVČIČ

Zmagal Aimoni ..., Zajc sedmi

Začetek tedna smučarskih skokov v Švici

OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

UNTERWASSER, 24. jan. — Na tukajšnji 60-metrski skakalnici je bil danes prvi izpit za 43 skakalcev iz desetih držav — Avstrije, Francije, Finske, Italije, Jugoslavije, Poljske, Norveške, Švedske, Švice in ZRN — ki sodelujejo na VIII. tednu smučarskih skokov v Švici. Zmagal je Italijan P. Aimoni pred Fincem Ukkonenom, Švedom Sjöbergom itd.; naš Ludvik Zajc pa se je v tej izredno močni konkurenci uvrstil na izvrstno sedmo mesto, potem ko je bil po prvi seriji na tretjem, po drugi seriji skokov pa na petem mestu. Tudi naši ostali trije skakalci Koprivšek (20.), Pečar (23.) ter mladinec Štefančič (36.) so napravili zelo ugoden vtis, predvsem z lepim slogom. Prireditvi, ki je spominjala na našo Planico, je prisostvovalo več kot 7000 gledalcev, ki so prispeli od blizu in daleč, predvsem pa iz Züricha. Vsi so bili zelo zadovoljni s kvaliteto skokov in dobro organizacijo, zlasti pa, ker se je Aimoniju s skokom 62 metrov posrečilo potolči 12 let stari rekord Norvežana Falkangerja.

S svečano otvoritvijo — tremi streli in zvoki fanfar se je po poskusnih skokih začel boj v konkurenci. Skakalnica je bila v dobrem stanju in sneg je bil zelo hiter, saj so sneg, ki je zapadel včeraj, odstranili.

S startno številko štiri je skočil mladi Kranjčan Peter Štefančič, kar lepo, toda le 51,5 metra, medtem ko je povprečje prve serije znašalo približno 54 metrov. Po prvem skoku Ukkonena ni bilo mogoče pričakovati, da se bo ta finski vrhunski skakalec danes uvrstil na drugo mesto. Toda pri drugem in tretjem skoku je opravičil svoj sloves, ki ga je prejšnjo nedeljo potrdil tudi z drugim mestom v Kavgonevu pri Leningradu. Od ostalih treh finskih skakalcev, ki so vsi še zelo mladi, je napravil izvrsten vtis Gröndahl, ki pa si je s padci pokvaril plasma pri vrhu.

Najmlajši Finec, dijak Paavo Mauno ima komaj 16 let.

Koprivšek je skočil z mirnim letom 53,5 m (94,4) in požel aplavz. Takoj za njim sta navdušila še Norvežan Flytor in Italijan Dino de Zordo in Pečar s 54,5 m dolgim skokom, ki pa se je končal z dotikom snega. Finec Gröndahl se je prvi pognal 57 metrov, za njim pa še Beno de Zordo, Aimoni, norveški as Yggeseth, Šved Sjöberg, zmagovalec lanskoletnih poletov v Oberstdorfu. Medtem ko je Zajc s 56,5 m dolgim skokom prejel 102,1 točke, pa so ocenili tudi Aimonija, ki je bil za pol metra daljši, toda kar zadeva slog, za cel razred slabši od našega skakalca, z enakim številom točk. Tudi gledalce je Zajčev skok najbolj navdušil. Prav toliko kot Aimoni so skočili še svetovni rekorder Zandanel in Sjöberg.

Vrstni red po prvi seriji: Sjöberg 106,1, Zandanel 104,1, Zajc in Aimoni po 102,1, Sörensen itd.

V drugi seriji skoki niso bili bistveno daljši, zato pa je bila borba še bolj zagrizena. Naš Štefančič je s 54,5 merta prejel kar lepo število točk — 91,3, zato pa je v tretji seriji podrsal z roko pri 52 metrih. Koprivšek je drugi skok — 55 m (97,7) izvedel tako kot še nikdar doslej. Norvežan Flytor je bil izvrsten z 58,5 m, torej dotedaj najdaljši skok in se uvrstil med favorite. Pečar je navdušil z lepim slogom in bil s 55,5 m tudi soliden, kar zadeva daljavo (97,1), žal pa je bil pri tretjem poskusu za poldrugi meter krajši in se je moral zadovoljiti s 23. mestom. Finc Gröndahl je sicer topot skočil 57,5 m, toda v tretji seriji je padel. Nemec Ihle, Avstrijec Egger in še nekateri znani skakalci so bili kratki in nezanesljivi. Videz je bil, da jim skakalnica ne ustreza s svojim nenavadno blagim naletom in strmim profilom.

Zajc je skočil drugič enako daleč, toda nekoliko manj blesteče (201,6), Aimoni se je pognal 58,5 m daleč in prejel 107,1 točke. Prav tako daleč, toda lepše pa je skočil Šved Sjöberg, ki je s skupnim številom točk (215,3) prevzel vodstvo po končani drugi seriji. Za njim so se zvrstili Aimoni z 209,2, Ukkonen 206,7, Sörensen 205,2, kot peti pa Zajc z 203,7.

Vrh se je torej oblikoval, toda precej so ga spremenili skoki v tretji, odločilni seriji. Podobno kot Štefančič je končal s padcem v tej seriji Koprivšek s 54,5 m dolgim skokom. Padel je v izteku. Vrglo ga je izven arene pod neko barako, potem ko so se mu gledalci še pravočasno umaknili. Toda ta padec ni bil posledica slabega leta, marveč mu je smučko pri doskoku nerodno zarobilo. Norvežan Flytor je za prelep skok — 58,5 m dobil 109,6 točke. Tako je prevzel vodstvo, ki pa mu ga je hmalu odvzel Finec Ukkonen. Slednji se je s 60,5 m za poldrugi meter približal staremu rekordu skakalnice. Zajc je bil z 59 m spet odličen, prejel je 107,2 točke in požel aplavz. Vendar so bili takoj za njim še uspešnejši Aimoni z rekordnim skokom 62 m, Zandanel pa Sjöberg z 58 m ter Sörensen z 59,5 m.

REZULTATI: 1. Aimoni (I) 223,9 (58,5 62), 2. Ukkonen (Fin) 222,3 57,5 60,5 m), 3. Sjöberg (Šved) 216,7 (58,5, 58 m), 4. Flytor (Norv) 215,7 (58, 58,5 m), 5. Zandanel (It) 212,6 (57, 60 m), 6. Sörenson (Nor) 211,9 (57,5 59,5 m) 7. Zajc 209,3 (56,5 59 m), 8. Bruno de Zorto (It) 203,7 (57, 58,5 m), 9 a. Yggeseth (Nor) 206,7 (56,5, 58 m), 9 b. Zehender (Švica) 206,7 (56, 58,5 m), 11. Dino de Zordo (It) 205,2, 12. Selbekk (Norv) 203,7, 13. Nordgren (Šved) 202,2, ... 16. Kocian (Polj) 196,6, 17. Egger (Avstrija) 195,5, 20. Koprivšek (J) 192,2, (53,5 55 m), 23. Pečar 191,5 (55,5 54), 36. Štefančič 175,2 tč. (51,5 54,5). Naša skakalca Koprivšek in Pečar sta se uvrstila pred mnoge izvrstne skakalce tako pred Francoza Gilberta Poirrota, Norvežana Heldala, Nemca Ihleja, Šveda Nygarda, Finca Gröndahla, ki je bil 35. itd.

DUŠAN KURET

1. Triglav, 2. Enotnost

Prvenstvo SRS v smučarskih tekih in kombinaciji

KRANJ, 24. jan. Zadnji dan republiškega prvenstva v tekih in klasični kombinaciji je prinesel veliko zmagoslavje tekačem domačega Triglava, ki jim je v članski štafeti po dolgih letih uspelo premagati ljubljansko Enotnost. Na uspeh Triglava je kazalo že po prvi predaji, ko je Grašič prehitel Peternelja (E). Drugi kranjski tekač Gašper Kordež je tekel zelo dobro in se je ves čas držal Rajšpa, tako da zadnji tekač Enotnosti Cveto Pavčič ni imel pred Seljakom praktično nobene prednosti. Roman Seljak je že po treh kilometrih prehitel Pavčiča in prišel na cilj z več kot 200 m prednosti. Na tretje mesto se je presenetljivo uvrstila štafeta JLA (izven konkurence), za katero so tekli mladi tekači Kobilica, Kerštajn in Krpač. Pri članih je dosegel najboljši čas Seljak z 39,07,2 pred Grašičem 39:48,6 in Cvetom Pavčičem. Pri mladincih so se spet odlikovali učenci Lovra Žemve z Gorij. Dornik (Gorje) je tekel najbolje 19:30,0. Pri mlajših mladincih je presenetljivo dosegel najboljši čas Slovnik (Ihan) 16:07,1, čeprav je bila njegova štafeta šele četrta.

Prvenstvo je nasploh zelo uspelo, zlasti zaradi velikega števila mladih tekmovalcev. Pri članih je bila konkurenca nekoliko okrnjena, vendar je bila kvaliteta na dostojni ravni. Največ uspeha so imeli tekmovalci kranjskega Triglava, ki so osvojili kar pet prvih mest od 13, štirje republiški naslovi pa so odšli v Lovrenc na Pohorju.

Sekretar Smučarske zveze Slovenije Miro Rutar je ob koncu prvenstva dejal: »Prvenstvo je zelo uspelo in smo vsekakor zadovoljni. Proga je bila zelo dobro pripravljena, vendar bi lahko imela več vzponov. Gledalci so me razočarali. Pričakoval sem jih veliko več, ker so bile snežne in remenske razmere zelo ugodne.«

Rezultati tekmovanja štafet:

ČLANI: (6 ekip): 1. Triglav (Grašič, G. Kordež, Seljak) 2;0027,2, 2. Enotnost (Peternelj, Rajšp, Cveto Pavčič) 82;01:08,8, 3. Enotnost II (Brezovšek, Reš, Murnik) 2;09:57,8, 4. Fužinar 2;11:06,2, 5. Dol 2;13:00.0;

ST. MLADINCI (7 ekip): 1 Partizan — Gorje (Jakopič, Bolčina, Dornik) ; 59:38,4, 2. Triglav 1;00:23,2, 3. Fužinar 1;00:34,4, 4. Enotnost, 5. Jesenice;

ML. MLADINCI (5 ekip): 1 Triglav (Rozman, Mulej, Lotrič) 50:16,8, 2. Partizan — Lovrenc 51:11,4, 3. Partizan — Bled 51:29,0, 4. Ihan, 5. Triglav II;

ČLANICE: 1. Partizan — Lovrenc (Grilc, Grušovnik, Pliberšek) 1;13:04,4;

ST. MLADINKE: 1. Partizan — Lovrenc (Kozjek, Pliberšek, Kosilnar) 1;14:16,6.

J. JAVORNIK

Izjave prvakov

Roman Seljak (Triglav, 30, elektromehanik): »Zelo sem zadovoljen z zmago, še posebej zato, ker so tekmeci močno zaostali. Še bolj pa me je razveselila zmaga v štafeti, ko smo po dolgih letih le potisnili Ljubljančane na drugo mesto.«

Pavle Dornik (Gorje, 18, pleskar): »Proga je bila zelo težka, vendar sem se kar dobro počutil. Smučarski tek treniram šele tri leta in upam, da me bo trener Lovro Žemva še marsikaj naučil.«

Marjan Jakopič (Gorje, 17, delavec): »To je zame doslej največji uspeh. Treniram šele dve leti. Zaupam trenerju Žemvi.«

Jožica Grilc (Lovrenc, 24, gozdna delavka): »To je zame tretji zaporedna zmaga na republiškem prvenstvu. Upam, da bo prihodnje leto hujša in tudi številnejša konkurenca, ko bodo iz mladinskih vrst prišle nove tekmovalke.«

Krista Pliberšek (Lovrenc, 17, delavka): »Izenačena borba s Pšenico me je veljala veliko naporov. Treniram šele tri leta, za uspehe pa se moram zahvaliti trenerju Garnešu.«

Jože Kovič (Ihan, 22, pleskar): »Kombinacija me veseli. Teki mi ,leže', le v skokih še zaostajam, ker nisem treniral na težki skakalnici.«

Miro Komac (Triglav, 19, strugar): »Žal, da ni bilo več tekmecev. Veseli me napredek v skokih in upam, da bova v nedeljo z Ambrožičem dobro zastopala Jugoslavijo na tekmah v ZRN.«

Franc Prime (Triglav, 16, vajenec): »Letos sem prvič tekmoval v klasični kombinaciji in uspel. Skoki mi ,leže', s teki sem začel pa šele letos.«

J. J.

Zmaga za jubilej

Smučarski dvoboj Celje : Zagreb

CELJE, 24. jan. V 30. jubilejnem medmestnem dvoboju med Celjem in Zagrebom so domači alpski smučarji prepričljivo premagali goste v ekipni konkurenci in pri posameznikih. Obe ekipi sta nastopili z 12 tekmovalci, za moštveno uvrstitev pa so upoštevali rezultate prve deseterice. Dobro organizirano tekmovanje je bilo na odličnih smučiščih pri Celjski koči. Proga za veleslalom je bila dolga 1015 m, z višinsko razliko 280 m in je imela 30 vratic. Pri članih je Dominko Uušič z odlično smuko dokazal, da je v Celju še vedno brez tekmeca. Pri starejših članih so se pomerili tekmovalci, ki so nastopili za Celje in Zagreb na prvem smučarskem dvoboju med obema mestoma. Odlikovala sta se Gradišnik in Zadravec. Tekme so vzbudile veliko zanimanje, saj se je pri Celjski koči zbralo nad 600 gledalcev.

Rezutati — člani: Uršič (C) 1:11,3, Senci (Z) 1:120, Janko Četina (C) 1:13,2, Škutelj (Z) 1:13,8, Bakovec (Z) 1:14,0, Rom 1:14,6, Rosina 1:14,7, Košič 1:15,1, Kopinšek 1:15,9 (vsi Celje); ekipno: Celje 12:31,2, Zagreb 12:53,3.

ST. ČLANI: Gradišnik 46,9, Zadravec 50,0, Meštrov 52,2 (vsi Celje), Žingerlin 57,6, Dalda 59,9 (oba Z); ekipno: Celje 4:47,2, Zagreb 5:19,6.

K. J.

Dvanajst pravilnih

Bologna — Atalanta	0
Cagliari — Roma	1
Catania — Milan	0
Foggia — Fiorentina	0
Inter — Varese	0
Juventus — Messina	1
Lazio — Genoga	0
Mantova — Torino	2
Sampdoria — Lanerossi	2
Bari — Napoli	1
Modena — Venezia	0
Reggiana — Verona	1

Italijansko prvenstvo

RIM, 24. jan. Rezultati XVIII. kola — Bologna : Atalanta 1:1, Cagliari : Roma 1:0, Catania : Milan 1:1, Foggia : Fiorentina 0:0, Inter : Varese 0:0, Juventus : Messina 1:0 Lazio : Genova 1:1, Mantova : Torino 1:2, Samptoria : Lanerossi 0:3.

Lestvica: Milan 31, Inter 26, Juventus 25, Fiorentina 23, Torino 22, Bologna 21 itd.

Živahna nedelja na Koroškem

Nad sto smučarjev na okrajnem prvenstvu v Ravnah

MEŽICA, 24. jan. TVD Partizan iz Mežice je danes izvedel meddruštveno tekmovanje v slalomu in veleslalomu, združeno z okrajnim prvenstvom Maribora v istih disciplinah. Nastopilo je nad 100 tekmovalcev z Raven, iz Prevalj, Mežice, Črne, Mute, Sarajeva in JLA. Proga za veleslalom je bila dolga 1200 m, višinska razlika je bila 270 m, vratic 39. Ob lepem vremenu je tekmovanju prisostvovalo okrog 500 gledalcev.

Rezultati — člani, veleslalom: Zmagej (Br) 1:14,9, Pustoslemšek Oto (JLA) 1:15,3, Lebe (Br) 1:15,6, Fanedi A. 1:17,0, Navodnik (oba Fuž) 1:18,0; st. mladinci: Ermanšek (Mež) 1:17,2, Škrubej (Mež) 1:19,1, Harnold (Fuž) 1:19,7; ml. mladinci: Fortin (Mež) 1:21,0, Petrač (Br) 1:24,0, Lah (Br) 1:29,3; članice: Zdovc (Fuž) 1:6,2, Horvat (Br) 1:55,5; st. mladinke: Šega (Br) 2:08,9; ml. mladinke: Žuraj (Br) 2:14,4. Vsi tekmovalci so vozili isto progo.

Slalom (440 m, 120 m, 45 vratic) — člani: A. Fanedi (F) 43,6, Pustoslemšek (JLA) 43,8, Lebe (Br) 47,0, Lunežnik (Br) 47,2, Zmagej (Br) 49,8; st. mladinci: Srebre (Črna) 48,9, Zagernik (F) 49,5, Berenijaž (Br) 57,4; ml. mladinci: Navodnik (F) 52,1, Sevčnikar (Br) 55,3, Osojnik (Mež) 58,0; članice: Zdovc (F) 54,0; st. mladinke: Vatovec (Br) 1:34,7; ml. mladinke: Tretjak (Sl. G.) 1:26,0.

Zaradi velikega števila tekmovalcev so organizatorji lahko izvedli le en tek. Zmagovalca iz dopoldanskega veleslaloma Fortin in Ermanšek sta bila diskvalificirana.

WLODYGA

Smola Bohinjčana Rozmana

MARIBOR, 24. jan. Na Pohorju je bilo republiško prvenstvo v sankanju, ki se ga je izven konkurence udeležilo tudi pet tekmovalcev iz Hrvatske. Prvenstvo bi se moralo začeti včeraj, vendar so ga zaradi neurejene proge preložili na današnji dan. Nekateri so morali tudi po šestkrat prevoziti progo, ki je bila dolga 1200 metrov, imela je 110 m višinske razlike in 7 velikih zavojev. Razen v disciplini člani-dvosedi so vsi lanski republiški prvaki obranili naslove. Veliko smolo je imel Rozman iz Bohinja, ki je vodil po treh tekih, v četrtem pa je padel in bil s tem izločen iz borbe za prvo mesto.

Rezultati: članice-enosedi: Ovsenik (Tržič) 4:27,3, Tišler (Tr.) 4:40,1, Rozman (Bohinj) 5:02,0, člani-enosedi: Ulčar 4:10,2, Dečman (Jes.) 4:13,0, Rozman (Boh.) 4:20,1, st. člani-enosedi: Teran (Tr.) 4:23,7, Česen (Tr.) 4:24,8, Horvat (Jes.) 4:33,9, člani-dvosedi: Urban-Koder 2:21,6, Zupan-Hočevar (Beg.) 2:25,3, Rozman-Rozman (Boh.) 2:35,5.

B.

Veleslalom za Pokljukarjevo

JESENICE, 24. jan. — Danes dopoldne je bilo na Blejski Dobravi gorenjsko prvenstvo v veleslalomu za članice in mladinke. Članice so tekmovale na 1600 m dolgi progi, ki je imela 49 vratic, mladinke pa so imele nekoliko krajšo progo s 30 vratci.

Na startu se je zbralo samo 19 tekmovalk. Med njimi je zelo težko progo najhitreje prevozila Blejčanka Poklukarjeva. Starejše mladinke so tekmovale v dveh skupinah. Med starejšimi je zmagala Vilmanova z Javornika. Presenetila je Komanova iz Radovljice, ki je imela najboljši vmesni čas, v drugem delu pa je popustila. Med mlajšimi mladinkami se je najbolj izkazala Debevčeva (Kranjska gora).

Rezultati — članice: Pokljukar (Bled) 1:58,2, Jakel (K. g.) 2:09,8, Toman (Podnart) 2:31,0; st. mladinke: Vilman (Javornik) 1:22,6, Koman (Radovlj.) 1:26,9, Čufar (Jes) 1:28,2; ml. mladinke: Debevec (K. g.) 1:23,9, Kleindienst (Jes) 1:29,5, Rekelj (Bl. Dobr.) 1:33,8.

P. K.

Po domačih krajih

Slavija : Olimpija 5:1

JESENICE, 24. jan. — Na drsališču pod Mežaklo se je nadaljevalo republiško prvenstvo v hokeju za mladince. Srečanje Slavije iz Vevč in mladih igralcev Olimpije se je končalo z zasluženo zmago fizično močnejših mladincev Slavije 5:1 (0:0, 1:0, 4:1). Obe moštvi sta pokazali lep in hiter hokej. Strelci za Slavijo Lamovšek, Kvatrnik, Habič, Zgono in Kralj, za Olimpijo Beravs.

P. K.

JESENICE — V soboto popoldne je bilo na Mesarjevem travniku tekmovanje v veleslalomu za naslov občinskega prvaka med pionirji in pionirkami. 119 tekmovalcev so razdelili v 4 skupine. Rezultati: mlajše pionirke: Gazvoda (Kr. g.) 13,9, st. p.: Kobler (Jes) 13,9, ml. p.: Bernik (Kr. g.) 16,1, st. p.: Štrava (Jes) 17,1.

P. K.

SANTIAGO — Na mednarodnem nogometnem turnirju v glavnem mestu Čila je argentinsko moštvo »River Plata« premagalo brazilskega prvaka Santos s 3:2 (0:0).

Odličen rezultat Gradisa

Prvenstvo Slovenije v kegljanju

LJUBLJANA, 24. jan. Na kegljiščih v Mariboru, Celju, Kranju, na Jesenicah in na Gradisu ter »Maksa Perca« v Ljubljani so se začela tekmovanja v okviru moške republiške kegljaške lige.

Na kegljiščih »Maksa Perca« in »Gradisa« so se v dveh dvobojih pomerili Fužinar in Lokomotiva iz Ljubljane ter Gradis in Celje. Gradis je premagal na svojem kegljišču Celjce z odlično razliko 6910:6611, čeprav je tudi Celje doseglo soliden rezultat. Na kegljišču Maksa Perca se je dvoboj med obema tekmecema končal s 6799:6667 v korist Gradisa. Fužinar je obakrat premagal Lokomotivo s 6691:6470 (M. Perc) in 6476:6469 (Gradis). Najboljši rezultat med posamezniki sta dosegla P. Senica (F) 915 in Šuštar (G) 907.

Vrstni red v Ljubljani: Gradis 13.709, Celje 13.278, Fužinar 13.167, Lokomotiva (Lj) 12.939.

-E

Lep športni večer na Bledu

BLED, 24. jan. Pred nabito polno festivalno dvorano na Bledu so sinoči Beljci in okoličani pozdravili v svoji sredi našega olimpijca Mira Cerarja, ki je skupaj z domačinom Janezom Brodnikom in ostalo olimpijsko vrsto prikazal nekaj zelo uspelih vaj na krogih, drogu in gredi ter parterni telovadbi. Za svoje vaje so vsi pože   li, posebno Miro Cerar, veliko priznanje. Razen tega so na tem večeru povedali nekaj besed še veslači in smučarji, med njimi Dvornik in Kobilica.

Takih večerov, ki ga je priredila občinska zveza za telesno kulturo Radovljica, si na Gorenjskem še želimo.

B. B.

Mlakar — 923

KRANJ, 24. januarja. Na tukajšnjem kegljišču so v I. kolu republiškega prvenstva nastopile štiri ekipe, med katerimi se je najbolje odrezal Branik iz Maribora.

Rezultati: Branik 6818 (Mlakar 923), K. gora 6459 (A. Žerjav 865), Konstruktor 6399 (Amer 817), Lokomotiva 6260 (Novak 830).

J-k

Grom — 936

MARIBOR, 24. jan. Na kegljišču Konstruktorja se je včeraj pričela republiška kegljaška liga. V prvem kolu tekmujejo ekipe Rudarja (Tr.), Pionirja (N.M.), Bresta (Cerknica) in Poštarja (Lj.).

Rezultati: Rudar : Pionir 6066:6634, Brest : Poštar 6686:6651. Najboljši je bil Grom, ki tekmuje v letošnji sezoni pri Brestu, s 936 podrtimi keglji, zelo dober pa je bil tudi Zibert (Rudar) — 840.

B. B.

28 LJUBLJANA SPENT 1965

Tudi NDR v Ljubljani

LJUBLJANA, 24. jan. Za XXVIII. svetovno prvenstvo v namiznem tenisu, ki bo v dneh od 15. do 25. aprila v Ljubljani, se je prijavila tudi namiznoteniška federacija iz Vzhodne Nemčije (moški in ženske). Tako je za ekipno konkurenco prijavljenih doslej že 38 držav.

TEKMOVALKE V MANJŠINI — V Kranju je bilo tridnevno republiško prvenstvo v tekih in klasični kombinaciji. Udeležba na splošno je bila zadovoljiva, vendar je bilo tekmovalk dosti premalo. Slika prikazuje mladinko Kozikerjevo, ki predaja klubski tovarišici iz Lovrenca na Pohorju Pliberškovi štafetno palico. Foto: S. Busić

Odločili so drobci stekla in laka

Povzročitelj hude prometne nesreče pod črnim kalom obsojen

KOPER, 24. jan. Tričlanski senat koprskega okrožnega sodišča je po tridnevni obravnavi obsodil poklicnega šoferja Živorada Petrovića iz Beograda na dve leti in tri mesece strogega zapora, ker je povzročil smrtno nesrečo in po tem pobegnil.

Na spodnjem delu serpentin, ki se vzpenjajo od Kopra proti Črnemu kalu, kjer so ovinki še zelo blagi, se je 24. oktobra lani nekaj minut po 19. uri vzpenjal proti Črnemu kalu fiat-600 tržaške registracije. Nasproti mu je pripeljala dolga avtocisterna. Tik preden sta se srečala, pa je sredobežna sila zanesla zadnji del dolge avtocisterne nekoliko čez sredinsko črto, kjer je, kakor veliko kladivo, treščila ob fička in odpeljala naprej. Fička je na strani, kjer je sedel voznik, zdrobilo in vrglo na rob nasipa. Voznik Dario Sosič je bil takoj mrtev, sopotnica Neda Novakova pa hudo poškodovana.

Na kraju nesreče sta najprej ustavila dva tovornjaka. Šoferja sta priskočila, da bi pomagala. Kmalu je pritekel še domačin, ki je videl nesrečo. Dolga avtocisterna je ustavila okrog 150 m od mesta, kjer je trčila ob fička. Voznik avtomobilske cisterne je izstopil in si ogledoval zadnji del cisterne. Čez nekaj trenutkov pa je stopil v kabino in odpeljal naprej.

Prometna komisija, ki je prišla na kraj nesreče, je takoj obvestila vse prometne patrulje o pobeglem povzročitelju hude prometne nesreče. Začelo se je sistematično in potrpežljivo, vendar vedno uspešno iskanje pobeglega voznika. Miličniki so kmalu odkrili avtomobilsko cisterno v Kozini, ki je imela dve manjši vidni praski. Vozil jo je Živorad Petrović, ki je miličnikom zatrjeval, da z nesrečo nima nič opraviti. Toda miličniki so si raje temeljito ogledali sumljivo avtocisterno in jo odpeljali v Koper. Kmalu so odkrili še več sledov trčenja. Razen tega pa so našli med vzmetmi še drobce laka in stekla. Ti drobci so bili na takem mestu, da jih niso mogla pobrati kolesa, ki so peljala mimo kraja nesreče. Te drobce so nato poslali v Ljubljano, kjer so jih v laboratorijih republiškega sekretariata za notranje zadeve pregledali strokovnjaki in ugotovili, da so drobci z razbitega fička. Kljub temu je Živorad Petrović ostal pri svojem zagovoru, da ni povzročil te prometne nesreče.

Tudi na glavni obravnavi je zatrjeval sodnikom, da ni on povzročil hude prometne nesreče in pobegnil. V dokaz je tudi navajal vrsto podrobnosti, ki si naj bi jih zapomnil v bifeju v Kozini, kakor tudi, da ni mogel tako hitro priti iz Ljubljane do Kopra. Priče pa so na razpravi povedale, da je trčila prav taka cisterna, kot jo je vozil Petrović. Šoferja dveh velikih tovornjakov, ki sta tistega dne, ko se je pripetila prometna nesreča, tudi vozila v isto smer kot avtomobilska cisterna, sta na obravnavi povedala, da sta vozila precej naglo proti morju, s hitrostjo okrog 60 kilometrov na uro. Kljub njuni precejšnji hitrosti pa ju je avtomobilska cisterna z veliko hitrostjo skušala prehiteti in sta zato raje zmanjšala hitrost, da ju je lahko prehitela. Živorad Petrović se je branil, da njegova avtomobilska cisterna ne zmore večje hitrosti od 60 kilometrov na uro. Zato je sodnik izvedenec preizkusil omenjeno avtocisterno in ugotovil, da lahko doseže tudi 70 km na uro. Razen tega so ugotovili, da je Živorad Petrović imel po nesreči dovolj časa, da je potem, ko je pripeljal s serpentin, v temi vozilo obrnil in zapeljal nazaj proti Kozini, kjer so našli njegovo avtomobilsko cisterno miličniki, ki so sistematično pregledovali vse take avtomobile.

Sodniki so zato Živorada Petrovića spoznali za krivega po obtožbi in ga obsodili, ker je zaradi neprimerne hitrosti na mokri cesti povzročil hudo nesrečo, na dve leti strogega zapora, ker ni nudil pomoči ponesrečencema pa na šest mesecev zapora. Za obe dejanji pa so mu izrekli enotno kazen dve leti in tri mesece strogega zapora. Kot olajševalne okoliščine so mu šteli, da mora vzdrževati tri mladoletne otroke in staro mater in da še ni povzročil prometne nesreče.

RA—

DELO NAROČITE NA DOM

Pri srečavanju jih je zanesło

KRŠKO, 24. jan. — Na cesti II. reda blizu vasi Spodnje Pijavško pri Krškem sta se včeraj ob 10.10 zaletela osebni avtomobil nemške registracije, s katerim se je peljal 30-letni Franc Levičar iz Gore pri Krškem, in TAM 4500, katerega je vozil 39-letni Stanko Lukec iz Zgornjega Kašlja. Levičar je vozil iz Krškega proti Sevnici. Na razdaljo 70 metrov je opazil tovornjak, ki mu je vozil naproti bolj po sredini ceste. Ko je zavrl, je osebni avto na poledeneli cesti zanesło, tako da je trčil v levo stran tovornega avtomobila. Ranil se ni nihče, škodo pa cenijo na okrog 200 tisoč dinarjev.

CELJE, 24. jan. — Med Šentjurjem in Dromljami sta včeraj zjutraj trčila avtobus, last Avtobusnega prometa Celje, ki ga je upravljal 56-letni Franc Melhar iz Celja, in osebni avtomobil, s katerim se je peljal 28-letni Anton Belaj iz Črnega potoka pri Velikih Laščah. Voznik avtobusa je peljal proti Šentjurju. Na ostrem nepreglednem ovinku je prišlo do nesreče. Poškodoval se ni nihče, škodo na obeh vozilih pa so ocenili na več kot 200 tisoč dinarjev.

Nesreče v minulem tednu

Štiri smrtne žrtve, ranjenih 53 ljudi

Neprimerna hitrost in poledenela cesta vzroka za največ nesreč

LJUBLJANA, 25. jan — Na cestah Slovenije se je minuli teden pripetilo 78 prometnih nesreč. Štirje so se smrtno ponesrečili, 53 ljudi pa je bilo ranjenih, od tega 21 huje. Gmotno škodo cenijo na približno 33 milijonov 600 tisoč dinarjev.

Med povzročitelji nesreč je največ voznikov motornih vozil. Po njihovi krivdi se je pripetilo 57 nesreč. Zaradi objektivnih vzrokov je nastalo 11 nesreč, eno je zakrivil mopedist, tri pa kolesarji. Po krivdi voznika vprege je nastala tudi ena prometna nesreča. Med smrtnimi žrtvami so trije potniki in pešec (pešci so povzročili 4 prometne nesreče).

Največ nesreč se je pripetilo zaradi neprimerne hitrosti — 22. Vozniki, ki so nepravilno prehitevali, so pri tem povzročili 9 nesreč, ravno toliko pa jih je nastalo zaradi poledice oziroma zaviranja na zasneženi in spolzki cesti. Vinjenost je bila vzrok za 7 nesreč.

TUDI V VAS DOM NAJ PRIHAJA »TOVARIŠ«

Nesreča pri prehitevanju

LJUBLJANA, 24. jan. — Pri hiši št. 8 v Malih Laščah se je sinoči ob 18.10 osebni avtomobil znamke »opel kadet«, s katerim se je peljal 38-letni Jože Perhaj, zaletel v tovornjak TAM, ki ga je vozil Jože Zidar (30). Oba sta vozila po cesti II. reda Škofljica — Kočevje proti Rašici. Perhaj je prehiteval tovorni avtomobil, nasproti pa je tedaj pripeljal vprežni voz. Da bi se izognil trčenju, je voznik osebnega avtomobila naglo zavil pred tovornjak, tako da je prednji del osebnega avtomobila trčil v tovorni avto. Osebni avtomobil je odbilo v levo, potem spet nazaj na desno, nato pa se je prevrnil na bok. Drsel je še naprej, se postavil na kolesa in obstal. Pri nesreči se je poškodovala Perhajeva sopotnica Terezija Perhaj

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da je dotrpel naš mož, oče, brat, stric in stari oče

Ferdo Saje – Nande

upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 26. jan. 1965 ob 15.30 uri iz mrliške veže na Šmihelskem pokopališču pri Novem mestu.

Žalujoči: žena Marija, sin Lado z ženo, hčerka Milka z možem in vnučkom, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

Novo mesto, 24. januarja 1965.

ZAHVALA

vsem, ki so spremljali v prerani grob

Marjana Bizjaka

k zadnjemu počitku, mu poklonili cvetja in nam izrazili sožalja ter nam priskočili na pomoč v najtežjih in najžalostnejših urah našega življenja, posebna hvala podjetju »Iskra«, glavnemu odboru RKS in njegovim mladim prijateljem.

Žalujoči: **ata, mama, sestra Silva, Lojzka, Zvonka in ostalo sorodstvo.**

Ljubljana, 24. januarja 1965.

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3 – UPRAVA TOMŠIČEVA 1 – TELEFONI 23-522 DO 23-526 – OGLASNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 1, TELEFON 21-896 – PODRUŽNICA LJUBLJANA, TITOVA 1, ODDELEK ZA LJUBLJANSKE NAROČNIKE 20-463, ZA ZUNANJE NAROČNIKE 21-832, POŠTNI PREDAL 29 – BRZOJAVNI NASLOV: »DELO«, LJUBLJANA ŽIRO RAČUN PRI NARODNI BANKI LJUBLJANA 600-11-1-167 – MESEČNA NAROČNINA 550 DINARJEV – ROKOPISOV NE VRAČAMO

Telefon dežurnega urednika: 20-646

Gledališče

DRAMA

Ponedeljek, 25. januarja, ob 19.30: Euripides: MEDEIA. Aristofanes: ŽENSKE V LJUDSKI SKUPŠČINI (komedija). Abonma K in izven. Vstopnice so tudi v prodaji (od 150 do 450 din).

Torek, 26. jan., ob 19.30: Euripides: MEDEIA. — Aristofanes: ŽENSKE V LJUDSKI SKUPŠČINI (komedija). Abonma D in izven. Vstopnice so tudi v prodaji (od 150 do 450 din).

OPERA

Ponedeljek, 25. jan., ob 19.30: Verdi: PLES V MASKAH. Abonma U. Vstopnice so tudi v prodaji.

Torek, 26. januarja, ob 19.30: R. Strauss: SALOMA. Abonma C. Vstopnice so tudi v prodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka pasaža

Torek, 26. jan., ob 19.30: F. M. Dostojevski: PONIŽANI IN RAŽALJENI. Abonma Torek in izven. (Vstopnice tudi v prodaji.) (Igralska zasedba I. premiere.)

Sreda, 27. jan., ob 19.30: J. Kerr: MARY, MARY. (Komedija.) — Izven.

Opozarjamo na uspelo vedro ameriško komedijo »Mary, Mary«, ki bo izven abonmaja na sporedu v sredo zvečer. — Vstopnice so v prodaji, rezervacije po tel. 21-660.

Pionirski dom
Trg VII. kongresa ZKJ 1

KINO PIONIR
angleški film SOS PACIFIK, ob 10, 15, 17 in 19.30.

MLADINSKI KINO
domači film: IZ OČI V OČI, ob 10, 15, 17 in 19.30.

PIONIRSKA KNJIŽNICA
Komenskega 9
v torek, 26. jan., ob 16. uri: ZGODBA O PUJSKU, RAČKI IN GOSKI, pravljična ura za otroke od 5. do 7. leta.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Marionete — Levstikov trg 2
v torek, 26. jan., ob 17. uri: J. Dobeic: PESMICA IN SONČEK. Izven.
Rezervacije in predprodaja vstopnic na Resljevi 36, tel. 32-020 od 10. do 12. ure.

Koncert

SLOVENSKA FILHARMONIJA
koncertira v sredo, 27. jan., ob 20.15 za ZELENI ABONMA. Dirigent Bogo Leskovic, solistka Neda Janković. — Spored: Srebotnjak — Kraška suita, Chopin — 2. klavirski koncert, Strauss — Tako je govoril Zarathustra. Rezervacije vstopnic po telefonu 20-178, ki jih prevzemite najkasneje v sredo do 12. ure. Abonente naprošamo, da poravnajo zapadle obroke. K

RTV Ljubljana

SPORED ZA PONEDELJEK

5.00—8.00 Dobro jutro! 8.05 Jutranji zabavni zvoki; 8.55 Za male radovedneže; 9.10 Zaplešimo in zapojmo; 9.25 Iz narodne zakladnice; 9.45 Igrajo vam tuje pihalne godbe; 10.15 Pisan orkestralni intermezzo; 10.35 Naš podlistek; 10.55 Glasbena medigra; 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti Jože Žunkovič: Fakultativnost nekaterih sort pšenice in ječmena; 12.15 Pred domačo hišo; 12.30 Virtuozne instrumentalne skladbe; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam . . . 14.05 Prizori iz Bizetove »Carmene«; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Igrajo veliki zabavni orkestri; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Glasbena kriżanka; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Zvočni razgledi; 18.45 Pota sodobne medicine — dr. Dušan Mis: Preventivna zdravstvena dejavnost; 19.00 Obvestila; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Nocoj ob 20.00 20.25 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije. Dirigent Samo Hubad, solist Josef Suk; 22.10 S popevkami po svetu; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz orkestri vam igrajo.

TELEVIZIJA

Na kanalih 3, 5, 6, 11 s pretvorniki

16.40 RUSCINA NA TV — 30. lekcija (Ljubljana)
17.10 GOVORIMO ANGLEŠKO — 7. lekcija (Ljubljana)
17.40 FRANCOZI PR' IVAS DOMA — 37. lekcija (Beograd)
18.10 DEVET PIŠČANCEV — češka risanka (Zagreb)
18.25 NAPOVED IN TV OBZORNIK (Ljubljana)
18.45 DOMAČA NEGA BOLNIKA (Ljubljana)
19.15 TEDENSKI ŠPORTNI PREGLED (Beograd)
19.45 PETNAJST MINUT Z JUBILEE SINGERS — oddaja črnskih duhovnih pesmi (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.30 GLASBENI KOTIČEK — Plesni orkester radia Bratislava s pevcema Evo Martinovo in Ivanom Stanislavom (Ljubljana)
20.40 Arnold Wesker: KORENINE — TV drama (Beograd)
21.40 NAŠ TELEOBJEKTIV (Ljubljana)
22.05 TV OBZORNIK (Ljubljana)

Na kanalu 9 — Sljeme

18.25 INFORMATIVNA ODDAJA — (Zagreb)
18.45 ČLOVEK IN DELO — (Beograd)
19.45 PROPAGANDNA ODDAJA — (Zagreb)
21.40 INFORMATIVNA ODDAJA — (Zagreb)

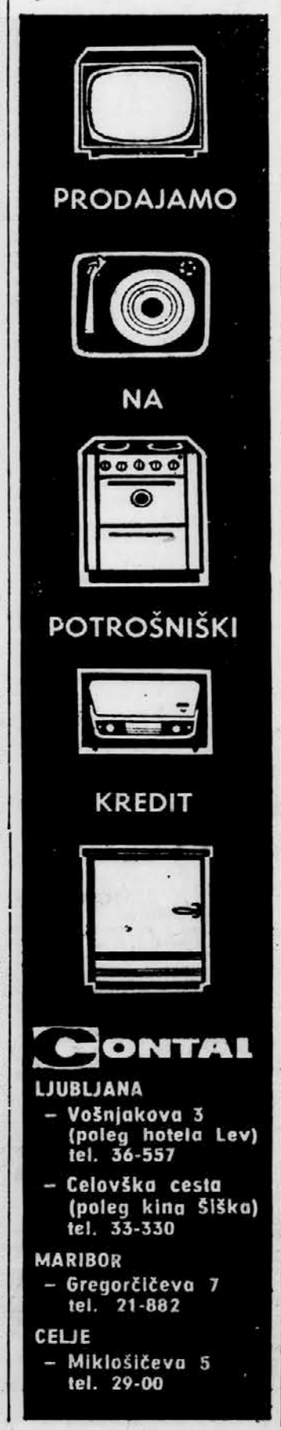

Kino

SPORED ZA PONEDELJEK

KINOTEKA — Miklošičeva c. 28: nemški film MORILEC. Režija: Fritz Lang. Glav. vl.: Peter Lorre, ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 13. ure dalje.

KINO UNION: amer. film KAJ SE JE ZGODILO Z BABY JANE? Tednik FN po vsem svetu št. 11. Predstave ob 15, 17.45 in 20.30. Ob 10. uri matineja istega filma.

KINO KOMUNA: japonski CS film HIROSIMA, ŽALOST MOJA. Tednik FN po vsem svetu št. 11. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. Zadnjikrat!

KINO SLOGA: ob 15 in 17. uri nemška kriminalka TOLPA GROZE. Tednik FN 3. Ob 19. uri ital barv. omnibus film BOCCACCIO. Cena vstopnic dvojna. Zadnjikrat!

KINO VIČ: amer. barvni CS western KOMANČEROSI. Tednik FN 3 samo pri zadnjih dveh predstavah. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO ŠIŠKA: amer. barvni CS film UPOR NA LADJI BOUNTY. Brez tednika. Predstave ob 14.30, 17.45 in 20.45. Zaradi izredne dolžine filma cene vstopnic zvišane.

PRODAJA VSTOPNIC v kinu Union in Šiška od 13. ure dalje, v ostalih kinematografih pa od 14. ure dalje.

KINO TRIGLAV — LJUBLJANA: ameriški barvni CS film LJUBIVA SE, ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO DOMŽALE: amer. barv. CS film NAVARONSKA TOPOVA, ob 20. uri (danes zadnjikrat).

KINO »DOM« — KAMNIK: jugoslov. film IZ OČI V OČI, ob 20. uri.

KINO CENTER — KRANJ: jug.-nem. barvni CS film WINNETOU (II. del), ob 16, 18 in 20. uri.

KINO RADIO — JESENICE: jugoslov. barvni CS film OBRAČUN, ob 17 in 19. uri.

KINO PLAVŽ — JESENICE: francoski barvni CS film GROF MONTE CHRISTO (II. del), ob 18 in 20. uri.

KINO KOROŠKA BELA: amer. barvni CS film KO ZVONIJO ZVONOVI.

KINO METROPOL — CELJE: češki film VRAŽJA PAST, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO UNION — CELJE: češki CS film ZLATA PRAPROT, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO SVOBODA, TRBOVLJE II: angleški barvni film GRENKA ŽETEV, ob 17 in 19. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA: franc. barvni CS film TRIJE MUŠKETIRJI (II. del), ob 19.30.

UDARNIK: angl. CS film ZMAGOVALCI. Predstavi ob 15.30 in 19. uri — zvišane cene.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE: Ponedeljek, 25. januarja: zaprto.

KOMPAS OBVEŠČA

da sprejema v svoji poslovalnici na Titovi 12 prijave za oddajo privatnih sob med 28. svetovnim prvenstvom v namiznem tenisu, ki bo v Ljubljani od 15. do 25. aprila 1965.

DUNAJ — 4-dnevni izlet na Dunaj od 18. do 21. III. na DUNAJSKI VELESEJEM. Potovanje je vezano z ogledom dunajskih znamenitosti.
Prijave do 25. februarja 1965.

VERONA — mednarodni velesejem kmetijstva in kmetijske mehanizacije. Štiridnevno potovanje z obiskom nekaterih posestev.
Prajave do 10. februarja 1965.

MOSKVA — KIJEV — LENINGRAD — enajstdnevno turistično potovanje z vlakom ter reaktivnim letalom.
Prijave do 15. aprila 1965.

ŠVICA POZIMI — šestdnevno potovanje z avtobusom in vlakom, ogled najlepših predelov »SVICARSKE BELE OPOJNOSTI«.
Prijave do 30. januarja 1965.

CELOVEC — zaradi izrednega zanimanja za znamenito dunajsko DRSALNO REVIJO v Celovcu od 24. II. do 9. III. 1965 se prijavite TAKOJ pri vseh naših poslovalnicah.

MÜNCHEN — za gradbene strokovnjake. Obisk »BAUME« — razstave gradbenih strojev, opreme in materiala.
Prijave do 25. januarja 1965.

BERLIN — 6-dnevno potovanje namenjeno gradbenikom in arhitektom. Istočasno obisk »BAUME«.
Prijave do 25. januarja 1965.

ATENE — PIREJ — IRAKLION — z ladjo v aprilu.
Prijave do 10. februarja 1965.

Poslužujete se uslug, ki vam jih nudijo vse naše poslovalnice, t. j. nabava potnih listov in viz, železniške vozne karte za tu- in inozemstvo, ladijske in avionske karte.

Maribor

DEŽURNA LEKARNA:

Ponedeljek, 25. januarja: lekarna »Melje«, Meljska c. 2.

KINO:

UNION: angl.-jug. barvni CS film DOLGE LADJE.

PARTIZAN: amer. barvni film DR. JERRYJA ČAROBNI NAPOJ.

Mali oglasi

ZA STANOVANJE pomagam v gospodinjstvu ali plačam. Ponudbe pod »Čimprej«. 1285-6

11. JANUARJA 1965 sem izgubila žensko ročno uro v Ljubljani, od trgovine Supermarket do avtobusne postaje. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne proti nagradi. Jožica Maček, Dolenji Logatec. 630-8

SOBO IŠČE študentka medicine v bližini bolnišnice. Ponudbe pod »Medicinka«. 97-6

VSELJIVO, enodružinsko hišo z vrtom, dobro ohranjeno, prodam. Cena po dogovoru. Plavje 8, pošta Škofije — Koper. 95-7

STAREJŠA GOSPA, zdrava, vesele narave, z lastno opravo za prazno sobo, želi v skupno gospodinjstvo kamorkoli, k samostojni gospe. Prispeva k najemnini, govori nemško in italijansko. Ponudbe pod »Lepše življenje«. 1280-6

ISCEM ZAPOSLITEV s 3-tonskim avtomobilom. Nastop po dogovoru. Ponudbe pod »Šofer«. 1282-2

SOBO v Ljubljani ali bližnji okolici iščeta brata. Ponudbe pod »Skromna«. 1264-6

SOBO iščeta zakonca brez otrok, v Ljubljani ali okolici, za uslugo pomagata. Ponudbe pod »Poštena«. 1267-6

SOBO iščeta avtomehanik in življa, po možnosti s posebnim vhodom. Ponudbe pod »Plačata dobro«. 1266-6

TRODELNO OMARO (oreh) prodam. Lesjak, Bičevje 7 (za kino »Vič«. 1254-4

GOSPODINJSKO pomočnico, lahko začetnica, sprejmemo takoj. Ing. Osojnik, Fabianijeva 11 (Savsko naselje). 1255-1

GUME za volkswagen (brez zračnic) kupim. — Ponudbe s ceno pošljite pod »Letne«. 1258-3

HIŠO Z LOKALOM, stanovanji in skladiščnimi prostori – prodam v Črnomlju.

Eno stanovanje takoj vseljivo. — Ponudbe pošljite podružnici »Dela« Maribor pod oznako »ZELO UGODEN NAKUP«. 96

Tiho in mirno je preminila naša sestra in teta

Antonija Bizilj

upokojenka

Pogreb bo v torek, 26. januarja 1965, ob 14.30 iz Ciril-Metodove veže na Žalah.

Žalujoči: **brat Tone, sestri Terezija in Cecilija ter ostalo sorodstvo**

V Ljubljani, 25. januarja 1965

Naš ljubljeni in plemeniti soprog, brat in zet

ing. Vojteh Fugina

je dne 12. januarja 1965 nenadoma preminil v Beogradu v svojem 70. letu. Sporočamo vsem prijateljem in znancem, da je bil pogreb v Beogradu na Novem pokopališču, dne 13. januarja 1965.

Žalujoči: **žena Mica, sestra Ivica, brat Hinko in ostalo sorodstvo**

Sporočamo, da je po mučni bolezni umrl

Jože Skubic

železniški inšpektor v pokoju
Odlikovan z redom dela III. stopnje

Pogreb bo v ponedeljek, 25. januarja 1965, ob 14.30 iz Jakobove mrliške vežice na Žalah v Ljubljani.

Žalujoči:
žena Julka, sin Jože z družino, hči Helena, por. Supančič, z družino, sestri Mimi Meznarčič in Jana Indihar z družinama ter nečakinja Irena in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Kranj, dne 23. januarja 1965.

ČASOPISNO PODJETJE
»DELO«
LJUBLJANA
p. p. 29

Kraj: ..... pošta: .....

ulica: ..... št.: .....

Priimek in ime: ..... (podpis) .....

Pošiljati pričnite z dne: .....
DE«, sobotno »DELO« z RTV prilogo. (Naročeni časopis poškrtaj!)
Naročam dnevnik »DELO«, »TT«, »TOVARIŠ«, »NAŠE RAZGLE-

Zagotovite si redno prejemanje naših časopisov — naročite se nanje! Izpolnite naročilnico, izrežite jo in nam jo pošljite, da vam jih bomo lahko čimprej začeli pošiljati.

JAN DE HARTOG

Inšpektor

62. nadaljevanje

»No, to zveni bolj prijetno. Stopiva v ordinacijo, moja draga mala Anna. Nikar se ne vznemirjajtè, saj ima dosti branja, bo že potrpel. Najprej mi povejte, koliko ste stari . . .«

Vrata so se zaprla in njegov glas je zamrl. Peter je bil močno utrujen; zaprl je oči in nenadoma ga je obšla želja, da bi molil. Pograbil je prvo revijo in jo začel prelistavati. Fotografije so prikazovale mlade zagorele farmarje, oborožene z lopatami in puškami, ter mlada, robata dekleta v hlačah in škornjih ter z revolverji za pasom, kako vozijo traktorje. V revijah so bili tudi zemljevidi Palestine prihodnosti, zarisane so bile dolinske pregrade na Jordanu pa žitna polja, kjer je danes puščava, ki jo neusmiljeno žge sonce. Kako čudna podoba obljubljene dežele! Bolj ko je gledal te slike, bolj je prihajal do zaključka: »Tam doli nimam kaj početi!«

Z vsem bistvom se je upiral tej ugotovitvi. Neumnost! Anna je prišla do Tangerja in bo srečno prestala tudi vožnjo do tja. Nobena stvar je ne bo utrudila bolj, kot jo je utrudilo potovanje na barki, kjer je morala skrbeti za dva moška Zamižal je in v duhu je videl Brandtovo ladjo, njene krove in boke, Cobo in obzorje. Brandt jo je najbrž že raztovoril in nemara je našel nov tovor, da ga odpelje na Nizozemsko. Kdo neki ju sedaj nadomešča, njega in Anno? Morda pa bo Brandt sam poskusil pripeljati ladjo domov? Morda pa bo plul skupaj s kakim sosedom?

»In če se bo Anna v nekaj tednih izkrcala v Palestini, kaj bom pa počel potem?« se je vprašal. Odprl je oči in vzel v roke drugo revijo. Za zdaj je bilo važno samo Annino potovanje. Delati načrte preko te točke je bilo več kot nepotrebno: pomenilo bi zapravljati moči.

Sam ni vedel, kako dolgo je pregledoval revije. Sredi tišine se je včasih, zelo poredko, zaslišalo tiho govorjenje zdravnika ali pa rezek zvok, kakršnega povzroči kovinski predmet, ko ga položiš na steklo. Medla senca se je premikala za vrati, zastekljenimi z motno šipo. Nenadoma so se odprla vrata, skozi katera sta bila z Anno vstopila, in na pragu se je prikazal Cohen. V poltemi je mežikal, kot da bi bil kratkoviden. Njegove nemirne, pohlepne, skoraj prašičje roke so pograbile naslonjalo stola. Zašepetal je:

»Je še vedno na pregledu?«

Peter je prikimal.

»Že dolgo?«

»Približno eno uro.«

»Menda bo kmalu prišla! Prišel sem po doktorja, da bi šla jest.«

Cohen se je usedel. S prsti je bobnal po mizi.

»Ste prvič v Tangerju?«

»Da.«

»In kako vam ugaja?«

Vrata so se odprla, ven je prišel zdravnik in hitro zaprl vrata za sabo.

»Nujno moram govoriti z vami,« je zašepetal v naglici. »Zelo važno je, toda ne sme nas slišati. Pojdita po veži in odprita vrata, na katerih piše ‚Dr. Berlin'. Nikogar ni v stanovanju. Nata ključ.«

»Mar je bolna?« je nerodno vprašal Cohen. Petru se je stisnilo srce.

»Tiho!« je nervozno dejal zdravnik. »Pojdita hitro tja! Takoj pridem za vama.«

Vstala sta in šla po temnem hodniku. Cohen je tipaje našel ključavnico in odklenil vrata. Peter je stopil v prav takšno čakalnico, kakršna je bila prejšnja, samo da je bila še bolj bedna. Cohen je zaman poskušal prižgati električno svetilko. »Najbrž je sploh odsoten, ker so odklopili elektriko.« Peter je proti svoji volji vprašal:

»Kaj pa mislite, da bi ji lahko bilo?«

»Niti ne sanja se mi ne,« je odkrito priznal Cohen. »Zelo dober zdravnik je in prav vse bo storil, kar je v njegovi moči. Toda boji se, da bi imel sitnosti. Od Haganah smo že dobili pritožbe. Organizacija ne nasprotuje, da bi prišli v Palestino tudi bolni in betežni; vsakemu Židu brez razlike, vsakemu, ki hoče priti v domovino, priznava pravico do vselitve, toda zdaj delajo Britanci velike težave vzdolž vse obale, tako da tisti, ki niso odporni in močni, ogrožajo tudi obstoj drugih. Torej . . .«

Vrata so se odprla in vstopil je zdravnik. Ni slekel bele halje in bil je zelo nervozen, veliko bolj, kot bi človek pričakoval od izkušenega zdravnika. Jecljaje je dejal:

»To je čisto nemogoče, da bi šla na tako pot. Nikoli . . . v vsem svojem življenju nisem videl kaj podobnega. Ne, hočem reči, da je nujno potrebna zdravniške nege. Steve, čimprej jo moraš poslati v Združene države. To je naravnost neverjetno! Če se ne bi prepričal na lastne oči, ne bi verjel! Treba jo je radiografirati, mednarodni zdravniški kolegij pa naj preišče njen primer in naj pošlje poročilo v Nürnberg. Kdor bo samo bežno pogledal njene radiograme, bo do smrti sovražil Nemce!«

»Kako?« je hotel vprašati Cohen, toda zdravnik je nadaljeval.

»To je strašno. Vcepili so ji . . . Saj to je strašno, to lahko stori samo najbolj pokvarjen sadist . . .«

Stisnil je pesti in treščil drugo ob drugo, od jeze in obupa.

»Vedel sem, da se je to dogajalo, nisem pa nikoli videl. Sicer pa to ni vse! Izrezali so . . . Zaradi nje bodimo diskretni. Če bi bili njen mož ali njen sorodnik, bi vam že povedal, tako pa . . . saj me najbrž popolnoma razumete. Nikakor ne morem dovoliti, da odpotuje. O tem sploh ni govora. Strašno mi je žal. Gotovo bi bil zadnji na svetu, ki bi jim branil, da gredo v domovino, toda v tem primeru . . . saj ne najdem besedi, da bi opisal. To je mora, grozljive sanje!«

Petra je zmrazilo. Nenavadna ravnodušnost, ki mu je doslej že tolikokrat pomagala, mu je tudi sedaj omogočila, da je popolnoma mirno dejal:

»Govorimo raje o njej.«

»Kaj hočete reči s tem?«

»Hočete jo čimprej vkrcati na ladjo, ki jo bo odpeljala v Ameriko. Ali je zelo bolna? Ali jo tam lahko rešijo?«

Zdravnik ga je bežno pogledal in odgovoril:

»Ne! Nihče je ne more rešiti. Povrh vsega, kar je bila prestala, ima še jetiko v zadnjem stadiju. Ali so ji hote vcepili jetiko? Ali pa je bolezen morda posledica trpljenja v taborišču? Tega ne vem. V vsakem primeru je izgubljena. Pravi čudež je, da je tako dolgo živela.

Vrtimo globus

MUENCHEN — Koristno novost so preizkusili na Bavarskem. Smučarji, ki jih zasuje snežni plaz, imajo mnogo več upanja za rešitev, če nosijo hlače, ki so vanje všite namagnetene žice. Naprava, podobna tisti za iskanje min, začne delovati, če se reševalec približa ponesrečencu vsaj na štiri metre. Serijsko proizvodnjo nepovedujejo za letos.

MOSKVA — Sovjetski letalki Tatjana Rusijan in Galina Rastogurjeva sta s helikopterjem »Mi-8« dosegli nov višinski rekord za ženske. Dvignili sta se 7.150 m visoko.

LONDON — »Radio City«, piratski oddajnik, ki deluje v nekdanjem protiletalskem zaklonišču v Kentu, namerava kupiti staro podmornico, ki bo med oddajanjem radijskega sporeda plula izven britanskih obrežnih voda. Britanska admiraliteta, ki naj bi prodala podmornico, še ni dala nobene izjave v tej zvezi.

NEW DELHI — Indijske železnice bodo spet izdajale vozovnice, s katerimi lahko tujci s precejšnjim popustom potujejo štiri tedne po vsej deželi.

NEW YORK — Američani poslej ne bodo mogli dvigati več denarja, kot ga imajo na bančnem računu. Brž ko bo kdo stopil k bančni blagajni in izpolnil nalog za izplačilo, bo blagajnik vložil kartonček z njegovo številko v elektronske možgane, ki so le za spoznanje večji kot zavojček cigaret in ki v desetih sekundah postrežejo s podatki o vsoti na tistem bančnem računu.

FRANKFURT — Izvedenci za pisavo pri kriminalistični policiji so v mestu Hanau prišli na sled 12-letnemu šolarčku, ki je v pismu grozil, da bo razstrelil šolsko poslopje, če ne bo uprava dala učencem prostega dneva. Okoli 900 učencev je moralo po nareku pisati tisto anonimno pismo. Grafologi so primerjali pisavo in odkrili »atentatorja«.

ST. MORITZ — Turistično društvo v St. Morizu takole svetuje tistim gostom, ki pripeljejo pse s seboj: »Vaš kužek ni vajen snega in leda. V prvih dneh mu oblačite pleten plašček, noge pa mu zaščitite s čeveljčki. Ko se žival vrne s sprehoda ji obrišite šapice in ji blazinice ob krempljih namažite z oljem . . .«

CHICAGO — Možakarja sta se nenadoma spoprijela in tako udrihala drug po drugem, da je vlakovodja poklical policijo na pomoč. Člana patrulje, ki sta vstopila na naslednji postaji podzemeljske železnice v Chicagu, sta si zadovoljno pomela roke, brž ko sta si pobliže ogledala »plen«. Potnika, ki sta se stepla, sta žeparja, ki se med seboj sicer nista poznala, zato pa sta stara znanca chicaške policije. Brez besed sta se udarila v trenutku, ko je hotel eden drugemu izmakniti listnico.

Televizija in knjižnice

Zaradi televizije postajajo ljudje leni za branje, je ugotovil knjižničar Robert Hansen v Aarhusu na Danskem. Čeprav se je število ljudi, ki prihajajo v danske knjižnice, zvišalo v letu dni za 20.000, se je število izposojenih knjig znižalo za 400 tisoč. Med poglavitnimi vzroki, da ljudje bero manj kot prej, omenja Hansen televizijo, ki se naglo širi po vsej deželi.

REŠITEV NA MOSTU — Raymond De Meglio je v duševni zmedenosti zlezel na ograjo manhattanskega mostu v New Yorku in hotel skočiti v East River. Poklicali so duhovnika, ki ga je prepričeval, medtem pa so se mu približali stražniki, ki so mu takoj nadeli varnostni pas in ga odpeljali v zavod za duševne bolnike. Foto: AP

Japonska nevesta iz avtomata

Mesta v nebotičnikih in drugi tokijski načrti za prihodnost

TOKIO — Prestolnica učinkuje kot magnet. Vse sili v Tokio. Ko pa ljudje doživijo velemestni utrip, jih prevzame težnja po lahnem premiku v nasprotno smer: naseliti se skušajo kje na robu največjega človeškega mravljišča, kar jih premore svet. Na osrednjem prijavnem uradu je bilo konec decembra 432 debelih knjig, ki se jim pridružijo vsako leto tri ali štiri zajetne bukve z osnovnimi podatki o prebivalcih Tokia. »Kam z vsemi temi ljudmi?« vprašuje arh. Mizikaze, predstojnik projektantske pisarne, in kar sam postreže z odgovorom: »V tesnem sodelovanju z mestno upravo snujejo arhitekti vseh 114 tokijskih projektantskih ustanov kopico načrtov za nič manj kot 12.000 stanovanjsko-poslovnih enot oziroma skupnosti, ki jih bo nekoč občudoval svet.«

Japonska je dežela potresov, zato nebotičniki v Tokiu ne bodo tekmovali z ameriškimi, imeli pa bodo posebnost: največ 60-nadstropne stavbe bodo »potegnjene«, glede na oblikovitost tal bodo dolge do štiri kilometre. Razen mnogo tisoč stanovanj v značilnem japonskem slogu bo v njih cela vrsta dvigal in pravcata mreža premičnih stopnic, ki jih bo vsak stanovalec vključeval in ustavljal po trenutni želji in potrebi.

»Mesto v nebotičniku« bo imelo potrebne prodajalne, restavracije, zabavišča, kino in upravne pisarne mestnih četrti. Mesto v mestu bo premoglo vse, kar človek potrebuje za življenje. V osrednjem delu bo okrogli park, ob njem pa odprta kopališča in vrste klopi za oddih na prostem. K vsakemu nebotičniku sodi otroški vrtec, v vsakem drugem bo šola.

Tokijski urbanisti mislijo na promet v prihodnjih desetletjih. »Sedanja nakupovalna središča, tako imenovane trgovske četrti bodo kmalu izginile,« pravijo, »zato je treba že zdaj poskrbeti, da bodo ljudje dobili v domači hiši vse za vsakdanjo rabo. Izven teh nebotičnikov bodo ostale le še veleblagovnice, ki se v njih dobi vse od igle do slona, manjši trgovski obrati pa se bodo morali umakniti zahtevam sodobnega in prihodnjega prometa«.

»Morda se komu zdi,« je dejal arh. Mizikaze, »da hočemo s to zamislijo zapreti človeka v lepo kletko iz stekla in betona. Nikakor ne, ravnamo se le po dejstvu, da v naši deželi in zlasti v njenem največjem mestu že zdaj hudo primanjkuje prostora, v prihodnosti pa bo še večja stiska. Temu se bo treba prilagoditi, na vsak način pa hočemo ljudem tudi v prihodnje zagotoviti redne stike z naravo.«

Načrti kažejo: ljudje iz »mesta v nebotičniku« se bodo z dvigali vozili do omnibusnih garaž; v dobri uri bodo v sicer urejeni, vendar kar se le da pristni naravi, kjer bodo vsak teden dva ali tri dni pozabljali na življenje v »lepi kletki«.

Če se bodo obnesla prva »mesta v nebotičniku« — urbanisti so prepričani o tem — bodo zamisel postopno uveljavljali na vsem območju Tokia. Pravijo, da bo opravljeno nekako do leta 2.050.

Še druga posebnost: statistični podatki kažejo, da se zadnjih nekaj let rodi znatno več deklic kot dečkov; v glavnem mestu je trikrat več žensk kot moških, zato se bolj in bolj uveljavljajo ženitne posredovalnice.

Kandidatko za zakon fotografirajo, njeno sliko izobesijo v posebnih avtomatih; po navadi jih ima vsaka posredovalnica do 120, vsaka slika je opremljena s šifro. Kandidat se oglasi na posredovalnici, kjer plača pristojbino in podpiše izjavo, da ima »resne namene«.

Tujec se morda nasmehne ob tej zamisli, ki jo na Japonskem očitno jemljejo dokaj resno. Ta zaključek se vsiljuje, če verjamemo zagotavljanju ženitnih posredovalnic, ki pravijo, da predvsem po njihovi zaslugi najde zdaj pot v zakonski pristan za 28 odstotkov več mladih Japonk kot pred leti.

Podobe iz narave

Magnetofonski trak - priča

Sodišče je poslušalo dramo, posneto na trak

LOS ANGELES — Žrtev zločina je pokopana, morilec je izgubil spomin, priča pa je ‚pozabila'. Kljub temu je dobila porota nazorno predstavo o poteku zločina. Kot priča je nastopil magnetofonski trak, ki je — čeprav sprožen z drugim namenom — zaznamoval vse zvoke in šume. Porota ga je upoštevala kot verodostojno pričo.

»Kako si drznete v mojem stanovanju groziti z orožjem? Nimate pravice,« je v porotni dvorani razločno prihajalo z magnetofonskega traku. Potem štirje streli in stok umirajočega Eugena Koena, takoj nato pa težki koraki morilca, ki je stopil k telefonu in s topim glasom rekel v slušalko: »Ubil sem človeka . . .«

Julia in Arthur Cribbs sta se ločila leta 1963. Njuni hčerki je oblast prisodila materi, ki se je nato poročila z Eugenom Koenom. Arthur Cribbs je neredno in vselej z zamudo plačeval vzdrževalnino za svoja otroka. Ko je nekoč spet prišel, da bi svoji deklici peljal na sprehod, sta Julia in njen novi mož sklenila ohraniti na magnetofonskem traku dokaze Arthurjeve nerednosti. Pripravila sta magnetofon in ga vključila v trenutku, ko je Cribbs potrkal in vstopil.

»Deklic ne boste peljali na sprehod, dokler ne plačate vzdrževalnine,« je rekel Koen. Beseda je dala besedo. Cribbs, bivši mornariški strelec, je potegnil samokres.

Vse je zapisano, sodni zbor je dobil jasno predstavo. Cribbs, ki ga je zločin v hipnem razburjenju tako strl, da je izgubil spomin, je še vedno v zavodu za duševne bolezni. »Če bo ozdravel, bo odgovarjal za uboj,« je škle-nila porota. — Julia je pozabila pa svoje: spet je poročena in se noče spominjati na to dramo v svoji družini. F.

Za dobro voljo

»Ampak jaz hočem sladoled! Huu, sla-do-led . . .«

»Nisi ga še videl pri delu? Saj ga nisi mogel, ker dela za tajno policijo!«

Križanka

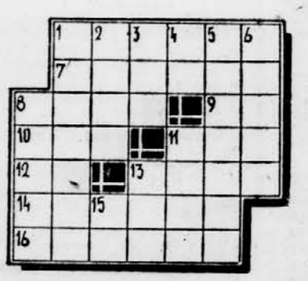

VODORAVNO: 1. velik severnoameriški medved, 7. eden najpomembnejših francoskih filmskih režiserjev (Jean, »Helena in možje«), 8. francoska romantična pisateljica, Chopinova prijateljica (George), 9. avtomobilska oznaka Trsta, 10. osebni zaimek, 11. obrtnik živilske stroke, 12. začetnici središča Primorske, 13. reka na Gorenjskem, 14. starejši slovenski pisatelj (Fran), 16. najvišja gora v Turčiji.

NAVPIČNO: 1. popularni ameriški filmski igralec (Stewart), 2. italijanski baročni slikar (Guido), 3. reka v Pakistanu, 4. kratica mariborske založbe, 5. književnik, 6. otočna država v severni Evropi, 8. preiskovalna igla ali cev, 11. večji kos papirja, 13. ptica ujeda (brkati), 15. kazalni zaimek.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. komar, 6. osmerec, 8. Pi, 9. riša, -r, 10. ocean, 11. Errol, -o, 13. menu, 14. ev., 15. spartma, 17. Atila.

Zlato na ranah

S tankimi zlatimi ploščicami ustavljata dva britanska kirurga krvavitve pri operacijah. S to metodo sta dosegla baje presenetljive rezultate.

Cigarete iz solate

Iznajditelj si obeta uspeh

SAN FRANCISCO — Ravno še pravi čas za tiste, katerih strah in skrb za lastno zdravje sta spričo poročil o vzročni zvezi med cigareto in rakom na pljučih povsem zadoščala za trden sklep, da bode dali tobaku slovo, je Američan Perry Resnick napovedal proizvodnjo cigaret iz kvašenih solatnih listov.

»V novih cigaretah ni tobaka, torej ne vsebujejo nikotina, to pa pomeni, da so bolj zdrave kot dosedanje,« je izjavil iznajditelj in hkrati prvi izdelovalec solatnih cigaret med poslovnim obiskom v San Franciscu, kjer je najprej povprašal za mnenje veletrgovce s tobačnimi izdelki, nato pa se je sestal s pridelovalci solate v dolini Salinas, ki naj bi ga oskrbovali s surovinami.

Hkrati si je ustvaril tudi že približno predstavo o možnosti za prodor solatnih cigaret na trg v širšem obsegu. Osebju svojih poslovnih sobesednikov je delil nove cigarete.

Mnenja so bila različna. »Okus po ječmenu . . .« — »Prijeten vonj, v jezik pa peče, da je joj!« — »Zdi se mi, da cigareta prijetno hladi.« In še ocena, tako pogosta, da jo smemo pojmovati kot mnenje večine: »Pač vonj in okus po osmojeni solati. Kako bi moglo biti drugače?«

»Zadovoljen sem,« je izjavil Resnick po vrnitvi iz Kalifornije. »Marca se bo začela proizvodnja v velikih serijah.«

»Biološki« antibiotik

»Lysostaphin« uničuje odporne bakterije

AUSTIN — V laboratorijih teksaške univerze so odkrili »biološki« antibiotik. »Lysostaphin« — takšno ime so dali medicinski raziskovalci svojemu odkritju — vsaj po dosedanjih ugotovitvah zelo učinkovito zatira in uničuje stafilokoke, okrogle, v grozdastih kupčkih zbrane mikrobe, nevarne povzročitelje gnojnih izpuščajev, kot so čiri in tvori, okužbe ran, prisadi in podobne bolezni.

Stafilokoki so postali šasoma zelo odporni ne le proti penicilinu, temveč tudi proti drugim antibiotikom. Kakor kaže, se bo »lysostaphin« obnesel prav na tem področju. Gre za beljakovinsko snov, kakršno stafilokoki v določenih okoliščinah, zlasti v boju za obstanek, tudi sami izločajo kot orožje, s katerim uničujejo svoje vrstnike.

Med poskusi na živalih so se raziskovalci prepričali o antibiotičnem učinku te snovi, katere lastnosti so najprej ugotovili na kulturah bakterij in ki ni strupena, se pravi, da ne škoduje organizmu na višji razvojni stopnji. V kratkem bo vse pripravljeno za klinično preizkušnjo »lysostaphina« v več ameriških bolnišnicah.

V. V.

Križanke za ženske

»V prihodnje posebne križanke za ženske!« priporoča neki angleški zdravnik sestavljalcem ugank. Zdravnik pravi, da imajo ženske, ki se nenehno ubadajo z odgovori na »vodoravno« in »navpično«, sicer znatno širše obzorje kot sicer, zato pa dobijo globoke gube na čelu. »Ženske križanke« naj bodo po njegovem mnenju sicer dovolj zahtevne, da se reševalkam svetijo oči in jim žari obraz, vendar ne tako težke, da bi se jim čelo nabiralo v globoke gube.

John Macdonald

Smrtna past

38. nadaljevanje

Odšla je in poklicala hčer. Ann je prišla na teraso. Dekle ni bilo čedno. Imela je svetle lase, toda premajhno brado in precej bleda je bila; toda njen pogled je bil zelo neposreden in njen nasmeh topel.

»O Jane Ann se pogovarjamo,« je rekel Sibley. »Saj se spomniš, kako sva govorila, da ima Jane Ann zmeraj denar. Ali veš, kje ga je dobila?«

»Ne, ne, res ne vem.«

»Nekam negotovo govoriš.«

»Ni mi hotela povedati. Vprašala sem jo, pa mi ni hotela povedati. Enkrat, spomnim se, da je bila sobota, sva šli popoldne v kino. Ob pol petih je bilo konec predstave. Ko sva prišli ven, sva bili lačni. Pogledali sva, koliko denarja imava, pa sva imeli samo štirinajst centov. Jane Ann je rekla, da nič hudega, da ga bova dobili še. Šli sva v drugstore. Rekla mi je, naj kar sedem za mizo in počakam. Odsotna je bila kakih pet minut. Ko se je vrnila, je imela deset dolarjev. Pokazala mi jih je. Vprašala sem jo, kdo ji je dal denar, pa je rekla, da star prijatelj. Zraven je pa naredila smešen obraz.«

»Na katero stran je šla, ko je zapustila drugstore?«

»Na desno. Natanko vem.«

»In samo pet minut je ni bilo?«

»Prav gotovo, da ni bilo več, rajši manj.«

»Ali je imela kolo?«

»Ne, peš sva bili.«

»Ali misliš, da jo je kdo peljal?«

»Po mojem ne, Mr. MacReedy.«

»Ali je še kdaj na ta način dobila denar?«

»Ne. Pač, enkrat ga pa ni dobila. Prav čudno. Tudi takrat sva šli v drugstore. Mislim, da bo tega eno leto, menda lansko poletje. Šole ni bilo. Hotela si je kupiti rdečilo za ustnice. Rekla mi je, naj počakam. Ko se je vrnila, je bila vsa divja, ker ni dobila denarja. In ni bila dolgo proč. Mogoče dve do tri minute.«

Drugih podatkov nisem dobil. Zahvalil sem se Sibleyevim. Povabili so me, naj ostanem pri njih na kosilu, pa sem se zahvalil. Na vratih mi je profesor dejal, da se mu zdi moja naloga brezupna, da pa se bo prav rad še kaj pogovoril z menoj, če mislim, da mi bo kaj pomagalo.

Odpeljal sem se v središče kraja in ustavil avto na trgu. Odšel sem do drugstora. Lokal je bil na zahodni stranici trga, štiri vrata od vogala, kjer se končuje College Street. Odšel sem na desno, proti jugu. Na obeh straneh College Streeta so bile trgovine, na južni strani trga pa še nekaj. Ocenil sem, da v dveh minutah lahko peš dosežem vsaj 15 trgovin. Skoraj prepričan sem bil, da je zahajala v eno izmed njih. Dejansko ji je bilo zelo lahko priti do denarja. Recimo, da je šla v bonboniero. Vstopila je in si kupila za nekaj centov sladkorčkov. Lastnik ji je zlahka spustil v vrečko s sladkarijami deset dolarski bankovec, ko je položil novec v registrsko blagajno. Kako jo je moral sovražiti, ko jo je zagledal, da prihaja, vso mlado in milo v obraz s poželjivimi očmi. Zavedati se je moral, da je njegovo edino upanje, če jo odstrani. Seveda pa bi bilo treba veliko skrbnih priprav, čakanja, čakanja za natanko pravi trenutek.

Nekdo skratka, ki je lahko zasledoval gibanje Alisterja Landyja!

Obstal sem na soncu in moje prepričanje je bilo tako močno, da sem ga občutil skoraj kot fizični pritisk na možgane. Čutil sem, da bom uspel ugotoviti zvezo, če bom ravnal previdno in vse temeljito premislil. Lastnik ene teh trgovin bi moral imeti možnost opazovati navade Alisterja Landyja. Vedeti bi tudi moral, da sta se Alister in Nancy Paulsonova skregala. Sicer bi Nancy lahko nudila Alisterju alibi.

Dalje, človek bi moral biti dovolj blizu takega vira informacij, da bi vedel, da ima Alister navado ponoči odhajati na dolge vožnje brez cilja. In vedeti bi tudi moral, da se Alister včasih ustavi z Nancy na skriti poti ob potoku Three Sisters.

Zelo verjetno je bilo, da je bil samo eden od lastnikov trgovin v tem pasu dovolj blizu obema dekletoma, njuni družini in Landyjevima, da je lahko zvedel vse, kar je potreboval, da nastavi past Alisterju Landyju in se tako iznebi dekleta, ki ga je obiralo do kosti.

Še enkrat sem šel počasi mimo trgovin in si ogledoval napise. Obstal sem pred lokalom. *Mackin, trgovina z železnino.* Spomnil sem se, da mi je Nancy pripovedovala, da imajo skupaj z Mackinovimi poletno hišo na jezeru Morgan. Alister je bil pred umorom v Mackinovi trgovini. Nož je bil iz te trgovine. Nancy mi je tudi povedala, da Mackinovi stanujejo blizu njih, na vogalu ulic Oak in Venture.

Zvonček, pritrjen za vrati, je zacingljal, ko sem vstopil. Mackinova trgovina je bila še kar sodobna, svetla, zračna in lahko bi bila celo privlačna. Spredaj so bila razpostavljena darila, električne budilke, toasterji, oprema za bare, rešetke na ogalje, steklenina in podobno. V naslednjem oddelku je bil kuhinjski pribor, lonci, ponve, noži in svetlobna telesa. Ozadje trgovine pred zastekleno pisarno je bilo določeno za orodje, žeblje, barve, cevi, okensko steklo, instalacijski in električni material.

Če bi bila trgovina čista, blago lepo zloženo, pod pometen, predmeti, ki ne gredo naglo v denar, pa obrisani, bi bila trgovina privlačna. Toda nad vsem je visel občutek, da bo šlo vse na boben. Duh je bil prašen, nad vsem je bil občutek zanemarjenosti in malomarnosti.

Iz ozadja trgovine je prišla ženska in stopila proti meni. Dokler je bila še daleč, sem mislil, da je stara. Ko je prišla blizu, sem zaprepaščeno ugotovil, da sploh ni stara, čeprav se je premikala previdno, krhko kot starka in s petami drsala po tleh. Morda jih je imela komaj nekaj čez trideset. Toda težko je bilo reči, koliko.

Ropar je bil v uniformi

V tujem vozilu ga je odkril radar na križišču

HAMBURG — Neverjetno, toda resnično: ropar, ki je v nekaj mesecih izpraznil tri berlinske banke, je bil policijski podčastnik. Še pred svitom so se njegovi bivši poklicni kolegi razporedili na preži pred večnadstropno stavbo, da bi ga prijeli, ko bi stopil iz hiše, ki v njej stanuje. Hans Joachim Goll je ob pogledu nanje osupnil, potegnil službeni samokres in se tako hudo ranil, da zdravniki ne upajo na rešitev.

Kakor mnoge kriminalce, zaverovane v lastno iznajdljivost, ki naj bi ji ne bil nihče kos, je tudi Golla izdala dozdevna malenkost. Med drugim in tretjim ropom v banki je pred mesecem dni ukradel avto, s katerim je drvel po berlinskih ulicah. Na križišču ga je fotografirala kamera, ki jo sproži radar, brž ko kdo vozi s preveliko hitrostjo.

Prometni nadzorniki so osupnili ob pogledu na sliko: za krmilom je sedel stražnik, to so potrjevali našitki na ramenu. Še bolj jih je presenetila ugotovitev, da je registrska tabla ponarejena.

Začel se je lov na krivca med 5000 berlinskimi stražniki. V avtomobilu, ki so ga našli nekaj dni kasneje v ulici na robu mesta, so posneli različne prstne odtise. Stražniki so morali drug za drugim pritiskati na papir prste obeh rok, namazanih z ustrezno barvo, hkrati pa je krožila razmnožena slika po vseh policijskih postajah. Nenadoma: »Saj to je naš podčastnik Goll!«

Vključili so se kriminalisti: ropar, ki je vdrl v banko, je pobegnil v avtomobilu, ki ga je ukradel policiji; puška, ki je izginila na neki berlinski policijski postaji, je prišla v roke roparju, ki je vdrl v drugo banko. Obroč suma, ki se je začel sklepati okoli Golla, je dobil pozno ponoči otipljivo podobo, v svitu novega dne je bila na vrsti aretacija.

Denarnica mistra Thompsona

Walter Thompson, zaposlen v Fordovi podružnici v Dallasu, Texas, je pogrešil denarnico. Tri mesece zatem mu jo je prinesla njegova soseda, ki se je odločila za nakup novega forda in je v njem našla Thompsonovo izgubljeno listnico.

Diabetes: hrana in gibanje

Sladkorna bolezen se širi zlasti v deželah z nadpovprečnim življenjskim standardom. V poročilu, ki ga je objavila svetovna zdravstvena organizacija s sedežem v Ženevi, je rečeno, da je diabetes posledica ne le večje množine hrane, kot jo potrebuje organizem, marveč tudi nezadostnega gibanja oziroma opuščanje fizičnega dela. Zunanja znamenja bolezni so odvisna tudi od podnebja. Evropski diabetiki so venomer žejni in utrujeni, pri sladkornih bolnikih s tropskih področij pa se razvijajo zlasti razne kožne bolezni.

Zaradi volnene rute

Mož srednjih let je sredi Lake Cityja (Pennsylvania) zavil na rob ceste, ustavil voz in si čez ušesa privezal volneno ruto, ki jo je sicer nosil za vratom. Nenadoma je pritisnil mraz, možakarja je zeblo. Nekdo, ki vidi vsepovsod vlomilce in druge nepridiprave, je ob pogledu »na moža, ki si nadeva krinkoc, pomislil na možnost roparskega napada na bližnjo banko. Pri priči je poklical policijo. Komaj se je avtomobilist z volneno ruto na glavi premaknil z mesta, že ga je okrožilo več policijskih avtomobilov. Z dvignjenimi rokami je stopil iz voza. »Kakšen napad na banko? Ruta? Saj je mraz!« je rekel. Člani patrulje so verjeli že na besedo, dokončno pa po ogledu izkaznice: bil je otroški zdravnik, znan skoraj po vsem mestu.

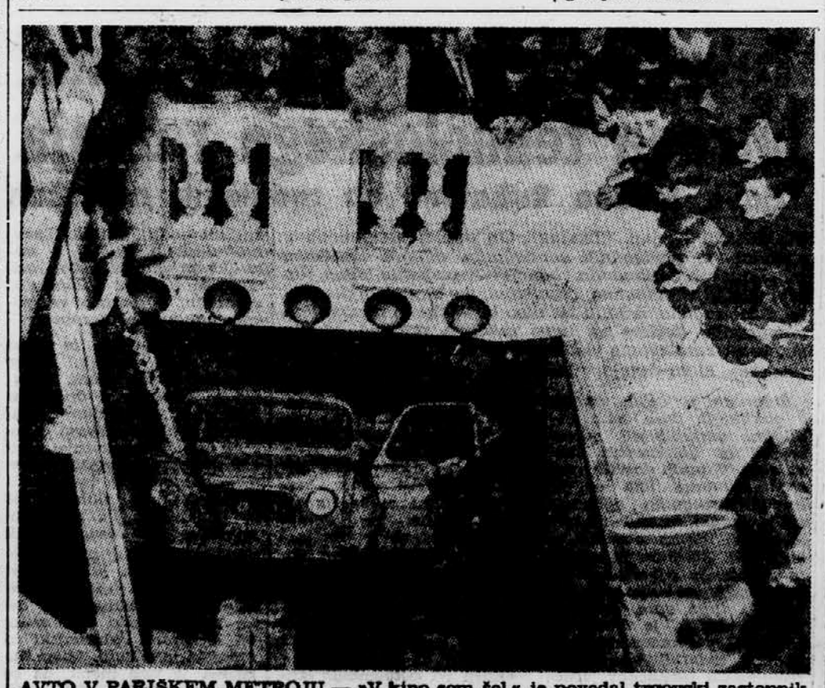

AVTO V PARIŠKEM METROJU — »V kino sem šel,« je povedal trgovski zastopnik Bernard. »Voz sem pustil kakih trideset metrov od vhoda na postajo podzemeljske železnice na Elizejskih poljanah.« Njegov avto je začel drseti, počasi se je zadenjski premikal proti vhodu, nato pa poskakoval po stopnicah in se ustavil ob ograji na podzemeljskem peronu. Minila je ura, preden so ga s policijskim žerjavom potegnili na cesto.

Letošnje naloge znanosti

Akademik Kirilin: »Zlasti za potrebe prakse!«

MOSKVA — Teoretično obdelavo, poskuse in praktične raziskave v tistih panogah in strokah, ki so odločilnega pomena za hitrejši tehnični napredek, uvršča akademik Kirilin med letošnje cilje sovjetske akademije znanosti. Kirilin, podpredsednik te znanstvene ustanove, poudarja v »Pravdi«, da so znanstvene konference in razprave z najširšo menjavo mnenj prvi pogoj za uspešen razvoj znanosti.

Sholastika in dogmatizem nimata kaj iskati v znanosti, piše akademik Kirilin in dodaja, da neutemeljene trditve, podprte s sklicevanjem na »velike avtoritete«, niso nikoli bile in ne morejo biti tisto pravo merilo za uspeh znanosti. Takšno merilo so lahko le dejstva iz prakse in preverjanja s poskusi.

Kirilin poudarja, da bo akademija podpirala znanstveno raziskovalne ustanove in visoke šole pri delu na področju naravoslovnih in drušbenih ved. Če hočeme zagotoviti znanstvenim zavodom najugodnejše možnosti za učinkovito delo in za najlepše uspehe v teoriji in za praktično rabo znanstvenih dosežkov — piše akademik Kirilin — je treba izboljšati ne le raziskovalno delo na posameznih področjih, temveč tudi organizacijo in način dela znanstvenih ustanov.

Med praktičnimi nalogami nalaga Kirilin zlasti raziskave, ki jih je treba bodisi nadaljevati, bodisi uspešno zaključiti v vedah, kot so matematika, fizika, kemija in naravoslovje.

SPOPADI PRED VELEPOSLANIŠTVOM — Srd budističnega prebivalstva v Vietnamu se čedalje bolj obrača proti mogočnim podpornikom sedanjega vojaškega režima — Američanom. V zadnjih demonstracijah v Sajgonu so budisti postavili zahtevo, naj se veleposlanik Taylor umakne iz Južnega Vietnama. Policija je, kot kaže naša slika, posegla po najostrejših ukrepih, da bi zavarovala veleposlaništvo. Foto: AP

ŽRTVE SLABEGA VREMENA — Mraz in slabo vreme terjata žrtve tudi med vozniki avtomobilov. Konec minulega tedna je tovornjak, ki je vozil po »avtostradi rož«, v bližini italijanskega mesta Tortone zdrknil z mostu ter potegnil za seboj še prikolico. V tej hudi prometni nesreči sta izgubila življenje oba voznika tovornjaka. Foto: AP

LEDENA PLOSKEV JE TRDNA — Vsa prometna vozila proti Gorenjski so bila davi natrpana, vendar izletnikom ni bilo žal te vožnje, ker jih je pričakoval krasen, sončen dan. Na Blejskem jezeru je sicer promet z vozili prepovedan, zato je imel Runo brezskrben sprehod med številnimi mladimi drsalci in kegljači. Foto: E. Šelhaus

Nadaljevanje s prve strani

• Najvišje časti

pastelne barve na platno. Toda roka, ki je podpisala toliko pomembnih odločitev, napisala toliko knjig, naslikala toliko platen, je davi ob osmih za zmeraj omahnila. In četudi bo ostal tudi za zgodovino zapletena in včasih sporna osebnost, ne bo mogel nihče, ki bo pisal svetovno zgodovino prve polovice dvajsetega stoletja, mimo njega.

B. PAHOR

•• Posvetovanje

z manjšino glede na ozemlje, kjer prebiva. Pretežni del njegovega referata pa je bil namenjen kritični obravnavi manjšinskega šolstva in prikazu vsega kulturnega in prosvetnega delovanja manjšine.

Podobno je tudi Boris Race v imenu Slovenske kulturno gospodarske zveze orisal položaj slovenske narodnostne skupine v Italiji, prikazal njene pridobitve in probleme ter podčrtal bistvene zahteve, ki jih slovenska narodnostna skupnost postavlja, da bi dosegla zagotovitev vseh njenih pravic in enakopravnega položaja. Omenil je vrsto zakonskih in drugih določil, ki urejajo položaj manjšine, in pri tem ugotovil, da dostikrat načelno zagotovljene pravice ne dobijo svojega potrdila v praksi. Dejal je, da ima slovenska manjšina dozdaj samo zakon o slovenskih šolah, ki pa se omejuje zgolj na tržaško in goriško pokrajino, ter dovoljenje za uporabo slovenskega jezika na sejah občinskih svetov okoliških slovenskih občin na Tržaškem. Razen teh izjem Slovenci v Italiji še vedno ne uživajo pravne zaščite, ki bi šla preko programatičnih določb. Predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze se je podrobno zaustavil ob vprašanju beneških Slovencev in pri tem ugotovil, da prav ti ne uživajo nikakršnih pravic, niti najosnovnejših pravic do šol v materinem jeziku. Glede goriških Slovencev je dejal, da razen slovenske šole ne uživajo nobenih drugih narodnostnih pravic.

Ob zaključku referata je dejal, da ocena položaja slovenske narodnostne skupine v Italiji kaže, da na eni strani primanjkujejo ukrepi, da bi se uresničila pozitivna načela, to pa pospešuje asimilacijo Slovencev in dokazuje nerazumevanje za njihove pravice. Na drugi strani pa so vidni napori manjšine, da vso svojo dejavnost usmeri k temu, da bi zagotovila svoj obstoj ob podpori naprednih sil dežele. Na koncu je Boris Race navedel vrsto poglavitnih zahtev, ki jih manjšina postavlja za zagotovitev svojih pravic. Med njimi so zahteve do izobrazbe v materinem jeziku, dalje pravica do uporabe jezika v uradih, zahteva po odpravi ostankov fašistične zakonodaje, ki prepoveduje uporabo slovenskih imen, nadalje zahteva po pravičnem zastopstvu v javnih uradih in ustanovah, podporo slovenskim kulturnim, vzgojnim in drugim organizacijam in pa ukrepe, ki bi preprečili umetno spremembo etničnega značaja posameznih slovenskih področij.

Popoldne sta oba izvršna odbora nadaljevala delo z razpravo o referatih, nakar so sprejeli zaključke v obliki resolucije, ki vsebuje vse ugotovitve o položaju manjšine in osnovne zahteve, ki jih predstavniki obeh manjšin postavljajo za dokončno uveljavitev svojega enakopravnega položaja.

V čast predstavnikov italijanske unije za Istro in Reko, ki so prišli na posvetovanje s predstavniki SKGZ v Trst, je sinoči jugoslovanski konzul Rudi Janhuba priredil v prostorih konzulata sprejem, na katerega so bili povabljeni vsi udeleženci zasedanja. Med povabljenimi predstavniki italijanske oblasti sta bila na sprejemu navzoča tudi predsednik deželnega sveta dr. De Rimaldini in tržaški župan dr. Franzil. Sprejem je potekel v zelo prijateljskem ozračju.

D. KOSMRLJ

Skupščina svetovne federacije združenj OZN

NEW DELHI, 24. jan. (Tanjug). Tu se je začela 19. plenarna skupščina svetovne federacije združenj OZN, katere se udeležuje 150 delegatov iz 40 držav. Otvoritveni govor je imel minister za zunanje zadeve Indije Svara Sing, ki je poudaril, da se svetovna organizacija sedaj spopada s številnimi aktualnimi problemi. Minister je navedel nekaj problemov: nevarnost zaradi širjenja jedrskega orožja, obstajanje ostankov kolonializma in rasizma v Afriki in izstop Indonezije iz OZN. Ko je govoril o sporu zaradi »plačevanja prispevkov za operacije ohranjevanja miru«, je poudaril, da bi ta problem lahko rešili, če bi obe najmočnejši sili sprejeli sugestije, ki jih je predlagala skupina azijskih in afriških držav v najvišjem svetovnem forumu.

Enotna stališča o prvi pomoči

BEOGRAD, 24. jan. — (Tanjug). Zvezni sekretariat za zdravstvo in socialno politiko je za 1. in 2. februar sklical širše posvetovanje o problemih službe za prvo zdravniško pomoč. Na posvetovanju bodo skušali utrditi enotne poglede o konceptih organizacije prve pomoči ter o vzgoji in izpopolnjevanju kadrov, ki sodelujejo v tej službi, govorili pa bodo tudi o enotni opremi in načinu financiranja kot tudi o sodelovanju z drugimi zdravstvenimi institucijami.

Znanje, ki pride vedno prav!

MARIBOR, 24. jan. — Sinoči so v hotelu Orel razglasili rezultate medmestnega tekmovanja v poznavanju cestno prometnih predpisov. Udeleženci tekmovanja so morali odgovoriti na 288 različnih vprašanj. Zmagala je ekipa Združenja šoferjev in avto mehanikov Maribor, pred ekipami Ljubljane, Valjeva in Reke. Med posamezniki je zmagal Stanko Čebular (Maribor), ki je pravilno odgovoril na vsa vprašanja v 18 minutah. Od drugega do šestega mesta so se zvrstili Peter Ristovič (Valjevo), Ludvik Lunder (Maribor), Ivan Poženel (Ljubjana), Anton Zorko (Maribor) in Božidar Bajčič (Valjevo).

M. K.

Uspeh kongoških upornikov

LEOPOLDVILLE, 24. jan. (Reuter). Po radijskih poročilih iz Konga, so kongoški uporniki včeraj zjutraj zavzeli mestece Nkolo ob reki Kongo, kakih 320 km severno od Leopoldvilla. Britanska agencija sporoča, da so uporniki prišli čez reko in zavzeli mestece, v katerem je majhna tovarna za predelavo lesa. Vest o tem dogodku je sporočila protestantska misija iz mesta Bolobo, ki leži 32 km južno od Nkola. V tem poročilu je tudi podatek, da so se uporniki namenili proti jugu.

V ospredju odnosi, ki naj aktivirajo proizvajalce

Z občinske konference jeseniških komunistov

JESENICE, 24. jan. — Nagrajevanje po delu in samoupravljanje proizvajalcev sta bili najpomembnejši temi referata in razprave današnje občinske konference jeseniških komunistov. Menili so, da je čim boljša rešitev teh dveh vprašanj še posebno pomembna pri nadaljnjem ekonomskem in družbenem razvoju.

Zelo dober dokaz tej trditvi je primer martinarne v železarni. V tem obratu so z uvedbo četrte izmene lani dosegli precejšen neuspeh. Pokazalo se je, da na reorganizacijo niso bili dovolj pripravljeni. Ko pa so septembra uvedli stimulativnejše nagrajevanje, so kmalu močno povečali vrednost proizvodnje z zvišanjem produktivnosti in zmanjšanjem izmeta.

Ob tem primeru pa so grajali komuniste v martinarni, ki bi morali hitreje pomagati k rešitvi perečega problema. Zaradi neenotnih stališč niso odigrali tiste vloge, ki so jo od njih pričakovali, čeprav ni manjkalo koristnih predlogov delavcev.

Samoupravljanje se je v jeseniški občini sicer že precej izpopolnilo, vendar še vedno ugotavljajo vrsto pomanjkljivosti in nepravilnosti. V železarni na primer statut formalno daje vso pravico odločanja zborom proizvajalcev. Vendar pa to vlogo vse bolj prevzemajo delavski sveti. S tem ne kršijo le statutarnih določil, marveč tudi jemljejo neposrednim proizvajalcem voljo do aktivnega sodelovanja v samoupravljanju.

Na konferenci so tudi kritično ocenili neaktivnost večine osnovnih organizacij na terenu in v manjših delovnih organizacijah. Pogosto komunisti niso sposobni pravilno reagirati in zavzeti stališč do aktualnih problemov. Sestanki komunistov se vse prepogosto izrodijo v ugotavljanje plačevanja članarine in udeležbe na sestankih.

Neresnost in formalnost se kažeta tudi pri sprejemanju novih članov ZKS. Od 231 kandidatov za nove člane so jih v zadnjih dveh letih sprejeli 119, medtem ko o usodi 67 predlogov ni nikakih podatkov, iz česar sklepajo, da so v osnovnih organizacijah sploh pozabili nanje.

Ob kaznovanju članov so zelo malo razpravljali o njihovem vsebinskem delu, vse preveč pa gledali aktivnost komunistov s stališča rednega plačevanja članarine in udeležbe na sestankih. V zadnjih dveh letih so namreč več kot polovico od 103 članov izključili iz ZK zato, ker niso plačevali članarine in hodili na sestanke.

S. L.

Ugoden razvoj jugoslovansko-indijskega sodelovanja

BEOGRAD, 24. jan. (Tanjug). Indijski trgovinski minister Shri Manubhai Shah je izjavil, da so ugodne možnosti za povečanje trgovinskega in ekonomskega sodelovanja med Indijo in Jugoslavijo. Vladi Indije in Jugoslavije, je dejal, sta prepričani, da se bodo v prihodnjih nekaj letih popolnoma uresničili ambiciozni načrti trgovinskega in ekonomskega sodelovanja med obema državama.

V intervjuju za beograjski gospodarski časopis »Journal Export«, ki izhaja dvakrat na mesec v angleščini, je indijski minister razložil program razvoja trgovinskih in ekonomskih odnosov med Jugoslavijo in Indijo, zlasti je opozoril na pomen industrijske kooperacije med obema državama in na to, da bi lahko Jugoslavija in Indija skupaj plasirali svoje proizvode na tržiščih tretjih držav.

Nova zdravila prizrenske tovarne

PRIZREN, 24. jan. (Tanjug). Prvenec farmacevtske industrije na Kosovu in Metohiji, tovarna zdravil »Farmakos« v Prizrenu, je te dni začela s proizvodnjo novih zdravil, predvsem antibiotičnih mazil in kapljic za oči. Predvidevajo, da bodo to leto začeli proizvajati še nekaj drugih novih zdravil, zavzemajo pa se močno tudi za predelavo zdravilnih zelišč.

Združena prizadevanja bi pogosto več opravila

Z občinske konference ZK Dravograd

DRAVOGRAD, 24. jan. — Ko bomo v organizacijah ZK, na raznih aktivih, predavanjih delavske univerze in sestankih drugih organizacij govorili o VIII. kongresu ZKJ in uresničevanju njegovih sklepov, bomo morali k razpravam pritegniti čim širši krog delovnih ljudi ter jih usmerjati iz pasivnih spremljevalcev v aktivne uresničevalce naprednih teženj. Tako so menili na današnji občinski konferenci ZK Dravograd, katere se je med drugim udeležil tudi sekretar OK ZK Maribor Tone Kropušek.

Iz poročila sekretarja in razprave je bilo razvidno, da bodo morali javni sestanki organizacij ZK postati eden od načinov, da se občani seznanijo s stališči in mišljenji članov ZK.

Izboljšati bo treba sistem delitve osebnih dohodkov, saj so uslužbenci v statutih podjetij v sedanjih pravilnikih postavljeni v privilegiran položaj, ker je njihov dohodek v glavnem odvisen od delovnega mesta, ne pa od opravljenega dela. Kmetijska zadruga bo morala več storiti za podružbljenje zemlje, saj je sedaj v družbeni lastnini le 6 % zemlje. Zaradi slabe kvalifikacijske strukture bo treba v občini in delovnih organizacijah poskrbeti za sistematično izobraževanje zaposlenih. Kadrovske težave skoraj v vseh delovnih organizacijah zavirajo nadaljnji razvoj gospodarstva.

Člani ZK so menili, da bo treba čimprej najti sredstva za gradnjo nove osnovne šole v Dravogradu, ker prostori sedanje šole v nobenem pogledu več ne ustrezajo. Članom ZK tudi ne more biti vseeno, če krajevna organizacija SZDL v Dravogradu ne dela, čeprav so vsi člani te množične organizacije. Vrsta članov ZK bo morala popraviti svoj malomaren odnos do SZDL in do njenih kolektivnih članov. Pri izgradnji stanovanj so nekatere delovne organizacije storile zelo malo (trgovina, KZ itd.). Opozorili so tudi na to, da imajo v nekaterih statutih podjetij obratni delavski sveti malo pravic, ali pa več ali manj le posvetovalno funkcijo. Še vedno se dogaja, da ponekod ozek krog ljudi odloča o družbenih vprašanjih, ki zadevajo širok krog ljudi. Posamezniki se izgovarjajo, da se ne morejo na široko pogovarjati o tem, za kaj bodo sredstva porabili. Pri tem nepravilno poudarjajo, da ljudje ne znajo oceniti, kaj je najbolj nujno in potrebno. Nadaljnjemu razvoju demokratičnih odnosov škodi familiarnost, ki prihaja do izraza v kolektivih in teritorialni samoupravi. V razpravi so predlagali, naj bi zmanjšali carino za uvoz kmetijskih strojev. Razpravljali so tudi o problemih borcev, o višinskih kmetih in o nekaterih drugih problemih.

M. KOS

Šoferji o težavah svoje službe

MARIBOR, 24. jan. — V začetku današnjega občnega zbora Združenja šoferjev in avtomehanikov okraja Maribor je močno kazalo, da se bo ves občni zbor sprevrgel v osebno obračunavanje in v »čiščenje« različnih razprtij. Pozneje pa so udeleženci rekli marsikaj tehtnega o delu organizacije.

Grajali so, da različne gospodarske organizacije zaposlujejo voznike amaterje, in sicer na delovnih mestih, ki bi jih morali zasesti poklicni šoferji. Le ti niso zastonj prehodili dokaj težavno učno pot do takšne kvalifikacije. Ugotovili so nadalje, da avtomehaniki še zmeraj delajo v dokaj težavnih okoliščinah. Zato je treba poskrbeti za ustrezna delovna zaščitna sredstva, na kar še marsikje pozabljajo. Avtomehaniki morajo vso zimo delati v zaprtih delavnicah. V teh prostorih užigajo motorje. Nastajajo strupeni plini. Z njimi se je zastrupil že marsikateri mehanik. Podjetja bi morala urediti, da bi pozimi dobivali mehaniki mleko, poleti pa čaj. Sploh je treba izboljšati prehrano na delovnem mestu. Ker dobivajo mehaniki za svoje težavno delo premajhno nagrado, gredo — kakor so ugotovili na občnem zboru — čez čas raje med šoferje. Glede nagrajevanja in delovnih pogojev bi morali svoje pravice uveljaviti bolj v samoupravnih organih.

Z.

Zvonjenje po toči

NOVI SAD, 24. jan. (Tanjug) V zadružnem svetu pokrajinske gospodarske zbornice so ugotovili, da največji del vojvodinskega kmetijstva ni zajet v zavarovanje, čeprav imajo za to bolše pogoje kot drugi kraji v deželi. Najpogosteje na primer v kooperaciji zavarujejo samo vrednost proizvodnje, dogaja pa se, da opuščajo tudi ta ukrep. V zbornici so menili, da bi prav izplačevanje zavarovalnin zaradi nastale škode pripomoglo, da bi se kmetovalci bolj ogrevali za zavarovanje. Po novih pravilih se predvideva, da bosta tako zavarovanee kot zavarovalnica v enakem položaju, ker bodo zavarovalni zavodi neposredno zainteresirani na večji aturnosti. Za škodo, ki ne bo plačana v pravem času, bo namreč treba plačati obresti, ki bodo šle na račun poslovnih sredstev zavarovalnice. Potrebno bi bilo tudi proučiti predlog o obveznem zavarovanju posevkov in živinorejstva v kooperaciji, ker se v to vlaga vse večja družbena sredstva.

Tehnična zaščita še v senci hitrega tehnološkega razvoja

Izjava Milana Rukavine ob rudniških nesrečah

BEOGRAD, 24. jan. (Tanjug). Ob pogostih nesrečah v rudnikih je predsednik centralnega odbora sindikata industrijskih delavcev in rudarjev Jugoslavije Milan Rukavina izjavil uredniku »Tanjuga«, da ukrepi higienskotehnične zaščite zadnjih let niso bili skladni z razvojem tehnologije. Čeprav za uvoz zaščitne opreme odvaja skupnost razmeroma visoko vsoto 10 milijard din letno, sredstva, ki se dajejo v ta namen, niso zadostna.

Rukavina je dejal, da je v poslednjih dveh letih zabeležen zaskrbljujoč vzpon nezgod in bolezenskih izostankov. V prvih devetih mesecih minulega leta se je število izgubljenih delovnih dni povečalo za 27,7 odstotka proti istemu obdobju v letu 1963. Značilno je, da je to povečanje največje v industrijskih in rudarskih kolektivih Črne gore, na drugem mestu pa je Slovenija.

Položaj v premogovnikih je še bolj zaskrbljujoč. Zaradi bolezenskih izostankov je število izgubljenih delovnih dni v prvih devetih mesecih lanskega leta večje za 40 odstotkov. Število dnevnih izostankov z dela se je v rudnikih povečalo od 5,8 v letu 1963 na 7,3 lani.

»Ko smo nekajkrat analizirali te podatke, smo ugotovili, da samoupravni organi ne mislijo dovolj na razvoj delovne zaščite«, je poudaril Milan Rukavina. »Glede tega bi dosti lahko storile ekonomske enote, vendar na žalost te še nimajo dovolj vpliva na delitev sredstev.« Menil je, da zadnje nesreče in njihove tragične posledice nujno terjajo intenzivnejše obravnavanje delovne zaščite tako v samoupravnih organih kolektivov kot v ustreznih zborih skupščin.

»Eden od pomembnih vzrokov za zanemarjanje varnostnih ukrepov«, je dodal Rukavina, »je tudi v naši investicijski politiki ter v tem, da se ob rekonstrukcijah premalo misli na varnost zaposlenih.

Kljub temu, da so strokovna združenja in inštituti na tem področju dosegli znatne rezultate, se to v delovnih kolektivih malo opazi, kajti tisti, ki odločajo o sredstvih, pozabljajo na potrebne varnostne ukrepe.«

Milan Rukavina je nato dejal, da bo centralni odbor sindikata industrijskih delavcev in rudarjev z društvom inženirjev in tehnikov organiziral več posvetovanj o zaščiti dela. Posvetovanje o higiensko-tehnični zaščiti v premogovnikih, črni in barvni metalurgiji je sklicano že za 1. februar. Tu bodo obravnavali med drugim tudi predpise, ki naj pripomorejo k temu, da bi kolektivi lahko odmerili več sredstev za varnostne ukrepe pri delu. Podprli bodo tudi zamisel o enotni industrijski in rudarski inšpekciji. Milan Rukavina je tudi menil, da so nedavni ukrepi ZIS dali osnovo za bolj organizirano higiensko-tehnično zaščito v premogovnikih. Po odobreni višji ceni za premog bodo rudniki razpolagali z več sredstvi ter bodo lahko nekaj več dali tudi v ta namen.

Zadnje vesti

Sejem »Moda 1965« zaključen

LJUBLJANA, 24. jan. (Tanjug). Nocoj so na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani zaprli 10. sejem konfekcije, modnih tkanin, trikotaže, usnja, usnjene galanterije in drugih modnih predmetov — prireditev »Moda 1965«. Jubilejni sejem, na katerem je razstavljalo 134 podjetij je obiskalc okrog 65.000 ljudi. Prvi podatki povedo, da so na letošnji prireditvi sklenili pogodbe v vrednosti več kot 21 milijard din, približno za 4 milijarde več kot lani.

Sporazum o »okrogli mizi« v Sudanu

KARTUM, 24. jan. (Tanjug). Politična stranka južnega Sudana — SANU je privolila v konferenco za okroglo mizo, na kateri naj bi sprejeli končno rešitev problema sudanskega juga v prihodnjem obdobju. To konferenco, ki naj bi bila zdaj v Sudanu, so doslej odlagali zaradi prigovarjanja SANU, naj bi bila izven Sudana.

Kartumski list »Er Rej el Amur« piše da je stranka za sklicanje konference za okroglo mizo: konferenca naj bi bila na jugu v Džubi ob sodelovanju vseh zainteresiranih s severa in juga; zagotovljena naj bi bila varnost predstavnikov stranke SANU; na konferenci naj bi bili tudi opazovalci nekaterih vzhodnoafriških držav. Po zadnjih poročilih naj bi se konferenca za okroglo mizo začela 6. februarja.

Johnson na poti k okrevanju

WASHINGTON, 24. januarja (Reuter). Kot je sporočil tiskovni zastopnik ameriške Bele hiše, mučita ameriškega predsednika Johnsona močan kašelj in prehlad, vendar mu je danes bolje kot včeraj. Predsednika zdravijo v neki vojaški bolnišnici v Washingtonu.

Italijanska KP za drugačno podlago vlade

RIM, 24. jan. (Tanjug). KP Italije je danes znova zahtevala, naj sedanjo vlado levega centra zamenja nova vlada, ki bi imela podporo vseh demokratičnih in levih sil, laičnih in katoliških. Po njihovem mnenju bi samo takšna vlada lahko zagotovila izvajanje širokega programa gospodarskih in družbenih reform.

Zahteva indonezijske narodne fronte

DŽAKARTA, 24. jan. (Tanjug). Indonezijska narodna fronta, ki združuje politične stranke, množične, poklicne, kulturne in druge organizacije, je danes zahtevala od vseh organov in državnih ustanov, ki so imeli doslej stike z OZN in njenimi agencijami, da te stike prekinejo.

Proti zastaranju nacističnih zločinov

BONN, 24. jan. (Reuter). Predsednik zahodnonemške socialnedemokratske stranke Brandt se je danes izrekel zoper zastaranje nacističnih zločinov. Po njegovih besedah takšen ukrep bonske vlade ni pravilen ne z moralnega in tudi ne s političnega in pravnega stališča.

Skupina komunističnih senatorjev v italijanskem parlamentu pa je danes zahtevala od ministrov za zunanje zadeve in pravosodja, da objavita svoje stališče o nameravanem ukrepu vlade v Bonnu. Ta ukrep predstavlja po njihovem mnenju »manifestacijo politične in moralne solidarnosti z zločinci«.

Telegrami

DELEGACIJA — MOSKVA. Iz Varšave se je danes vrnila sovjetska delegacija, ki se je udeležila zasedanja političnega posvetovalnega odbora držav članic varšavskega pakta. Delegacijo sta vodila prvi sekretar CK KP SZ Brežnjev in sovjetski premier Kosigin.

SPORAZUM — TRIPOLIS. Libija in Alžirija sta v libijskem glavnem mestu podpisali sporazum o kulturnem sodelovanju.

JEKLO — TOKIO. V japonskem glavnem mestu so sporočili, da je Japonska v minulem letu povečala proizvodnjo jekla, tako da sodi zdaj na tretje mesto na svetu. Pred njo sta samo še ZDA in SZ.

OBISK — BUDIMPEŠTA. Generalni direktor Kruppovih tovarn Beitz je prispel na obisk v madžarsko glavno mesto. Takoj po prihodu ga je sprejel podpredsednik madžarske vlade.

PROTEST — SAJGON. Ameriški konzul v južnovietnamskem mestu Hue je pri tamkajšnjem poveljniku vojske vložil protest zaradi nedavnega napada na knjižnico ameriške informacijske službe. Protest pravi, da policija med demonstracijami prebivalstva ameriškemu poslopju ni dala dovolj zaščite.

EKSPLOZIJE NA LETALIŠČU — VIENTIAN. Serija eksplozij na vojaškem letališču v Vientianu v Laosu je skoraj popolnoma uničila letališko stezo in naprave. Kot je sporočilo ameriško veleposlaništvo, eksplozije niso terjale ljudskih žrtev, pač pa je na letališču zgorelo nekaj letal.

VELESEJEM — HONGKONG. V kitajskem mestu Kantonu se bo 15. aprila začel pomladanski sejem industrijskih izdelkov in surovin. Trajal bo mesec dni, po sporočilu potovalne agencije LR Kitajske pa bo »prekrasna priložnost za trgovino in prijateljstvo v vsestransko korist«.

PREBIVALSTVO — PRAGA. Naravni prirastek prebivalstva na Češkoslovaškem se v zadnjih dveh letih naglo veča, kar je v nasprotju s tendencami počasnejšega naraščanja prebivalstva v letih od 1959 do 1962. V tej zvezi sporoča »Rude Pravo«, da se je število prebivalstva samo lani povečalo za 107.000.

POTRES — BERKELEY. Seizmološki aparati v Kaliforniji so davi zabeležili močan potres, ki naj bi nastal nekje na Pacifiku. Potres je po Richterjevi lestvici dosegel 7,5 stopinj. Bil je tako močan, da je seizmograf skočil iz ležišča, zaradi česar strokovnjaki niso mogli določiti kraja potresa.

NESREČA — BUDIMPEŠTA. V bližini madžarskega mesta Pecz se je avtobus zaletel v spuščene železniške zapornice in se popolnoma razbil. Pri nesreči je izgubil življenje en potnik, 20 pa je bilo ranjenih.

Da še to

NAVDIHNJENJE — Ko je indonezijski predsednik Sukarno na velikem zborovanju v Džakarti govoril o izstopu Indonezije iz OZN, je med drugim dejal: »Za sklep, da Indonezija izstopi iz Organizacije združenih narodov, me je navdihnil prerok Mohamed.«

Vreme 24. januarja 1965

Temperature

	ob 07	13
Ljubljana	—5	0
Planica	—8	1
Brnik	—5	3
Maribor	0	6
Slov. Gradec	—3	1
Novo mesto	—4	0
Koper	6	10
Kredarica	—12	—10
Reka	7	8
Pulj	6	10
Split	8	10
Dubrovnik	7	12
Zagreb	0	2
Beograd	0	0
Sarajevo	—2	0
Skopje	3	4
Titograd	7	10
Celovec	—10	—2
Gradec	—	2
Dunaj	1	4
Milano	—3	8
Genova	8	13
Zürich	—4	0
München	1	3
Benetke	—	9

Prognoza

VREMENSKA SLIKA

Val atlantskih motenj je zajel severno Francijo in se bo pomikal severno od Alp proti vzhodu. Severna polovica Jugoslavije je pod vplivom visokega zračnega pritiska, južna polovica pa je še v območju nizkega zračnega pritiska, ki ima svoje jedro nad Grčijo.

NAPOVED:

SLOVENIJA

Pretežno jasno vreme, v vzhodni Sloveniji rahla poobla čitev. Zjutraj in dopoldne po kotlinah megla. Najnižje temperature med —6 in —11, v Primorju 3, najvišje dnevne temperature malo nad 0, v Primorju 10 stopinj C.

V torek bo suho vreme.

JUGOSLAVIJA:

V Makedoniji oblačno in vmes še manjše padavine, drugod postopne razjasnitve. Na južnem in srednjem Jadranu bo burja popustila.